

Magyar Nemzeti

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVI SAD, KRALJA PETRA UL. 30. I. EMELET
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
SZUBOTICA, Kralja Aelksandra 9. Telefon 6-70

Noviszd, 1931. évi március hó 8
VASÁRNAP
XII. évfolyam 56. szám

Előfizetési ára: egy óra 40 dinár, három óra 120 dinár. — Külföldön egy hónapra 50 dinár. — Egyes szám ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnap 2 dinár. Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Országunkban mindenki megőrizheti nemzetiségét,

vallását, kulturáját és szokásait, —
mondotta Zsivkovics Petár miniszterelnök Dr. Szántó Gábornak, az ujonnan kinevezett szubotica városi képviselőtestületi tagnak

Nem követeljük, hogy a nemzeti kisebbségek a magánéletben az államnyelvet tanulják azért, hogy ezáltal nemzetiségi jellegüket általában elveszítsék

Dr. Szántó Gábor szubotica orvos a napokban Beogradban tartózkodott és ez alkalommal, mint azt már megírtuk, Zsivkovics Petár miniszterelnök és a kabinet még néhány tagja kihallgatáson fogadták. A miniszterelnöknek tett látogatásáról Szántó Gábor dr. a következőket mondotta a Reggeli Ujság munkatársának:

— El vagyok ragadtatva a miniszterelnök fogadásától és szeretetreméltóságától. A miniszterelnök rendkívüli ember, telve étellel, erővel és energiával. Fáradhatatlanul dolgozik,

a legteljesebb megértéssel és szeretettel van eltelve a nép szükségletei iránt.

telve határozottsággal és készséggel arra, hogy minden hasznos dolgot elfogadjon,

minden igazságtalanságot megszüntessen, telve szeretettel és jószívvel mindenki és így a kisebbségek iránt is,

igazi államférfi, aki engem egy Bismarck nagyságára emlékeztet.

— Allamunk boldog és büszke lehet, hogy ezekben a nagy és nehéz időkben a kormány élén ilyen képességű ember áll, telve energiával, jóakarattal és megértéssel a nép szükségletei iránt.

— A miniszterelnök behatóan érdeklődött ama viszonyok iránt, amelyekben a magyarok élnek, valamint szükségleteik iránt. Mindezek a kérdések a legélelénkebben foglalkoztatják a miniszterelnököt. Kijelentette még a miniszterelnök, hogy

minden igazságtalanságot, amely bárkivel szemben történik, reparálni kell és a bűnösöket meg kell büntetni.

A miniszterelnök igen szívélyesen fogadott. A magam részéről kijelentettem, hogy

a Jugoszláviában élő magyarok a legteljesebb lojalitással és hűséggel viselkednek a király és az állam iránt

és hogy készek arra, hogy minden erejünkkel támogassuk Jugoszlávia konszolidálását, nagyságát és hatalmát, egyszerűen, hogy mindig hű és loyális jugoszláv állampolgárok lesznek és hogy mint ilyenek minden olyan kísérletet elítélnek, hogy bárki a határon túlról az ő nevükben beszéljen és ebben a tekintetben bármilyen propagandát fejtsen ki.

— A miniszterelnök a legnagyobb megelégedéssel fogadta nyilatkozatomat és azt mondotta, hogy

ő valamennyi polgár részére a törvény előtt teljes egyenlőséget és jogegyenlőséget ismeri el, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül. Mindenki megőrizheti nemzetiségét és vallását, kulturáját és szokásait és ebből a célból megadandók az összes szükséges intézmények,

Őfelsége Mária királyné jelenlétében, pazar ünnepséggel avatták fel a Kraljica Marija luxushajót

A hajó első utja Dubrovnikba vezetett

Szplítből jelentik: Őfelsége Mária királyné kíséretével tegnap délelőtt 11 óra 50 perckor érkezett meg a fellobogózott szplíti pályaudvarra, ahol

az egybegyűlt néptömeg óriási lelkesedéssel fogadta.

A Kraljica Maria luxusgőzös felavatása nagy pompával történt az egybegyűlt előkelőségek jelenlétében.

Az üdvözlő beszédek és felavatási szertartás után a hajó elindult első útjára Dubrovnikba.

Péntekről szombatra virradó éjjel erős földrengést éreztek Délszerbiában

A földrengés több épületet megrongált — Szalonikiben nagy pánikot okozott a földrengés

Beogradból jelentik: A földrengési intézet készülékei a péntekről szombatra virradó éjjel 1 óra 17 perckor, 42 másodpercig tartó heves földrengést jeleztek. Az inga maximális kilengése 80 milliméter

A földrengés központja Sztrumicában és környékén volt, ahol több ház megrongált és a lakosság körében nagy riadalmat keltett.

A földrengést Bitoljban, Prilepben és Szkopljában is érezték. Nagyobb károkról eddig nem érkezett jelentés.

Szalonikiból jelentik: Tegnap hajnalban kevéssel 2 óra után, tizenkét másodpercig tartó heves földrengést érezték a város lakói.

Az emberek rémülten menekültek ki házaikból, sokan később sem mertek visszatérni, mert a rengés megismétlődését tartották.

Eddig még nem állapították meg, hogy

a földrengés mekkora károkat okozott.

Rámában és Comotiniben a rengés még erősebb volt. A megriadt lakosság tegnap az egész napot a szabaćban töltötte. Az eddigi megállapítások szerint, a földrengés fészke Szófiától 180 kilométernyire délre, a bolgár határ közelében volt.

Súlyos deficit mutatkozik a francia költségvetésben

Párisból jelentik: A képviselőház az elmúlt hét óta mindennap három ülést tart. A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Piatri költségvetésügyi miniszter felhívta a figyelmet arra, hogy

az újabb jóváhagyott kiadások következtében, a költségvetés egyensúlya megbomlott.

Idéig 380 millió deficit mutatkozik és a helyzet még súlyosbodik, a tisztviselők és nyugdíjasok különböző kategóriájának javára megszavazott módosítások következtében.

IVÁNYI
NOVI-SAD
Jevrejska u.6. Tel. 27-47

ZENE

BERENDEZÉSEK

KÁVÉHAZAK, VENDÉGLŐK ÉS MOZIK RESZÉRE

Briand francia külügyminisztert jelölik a köztársasági elnöki méltóságra

Néhány hónap múlva új köztársasági elnököt választ Franciaország

Párisból jelentik: Franciaország néhány hónap múlva új köztársasági elnököt választ. Doumergue, a köztársaság jelenlegi elnöke ismét elutasította a kísérleteket, hogy újból megválasszassa magát és így kiesik a jelöltek sorából.

A többi jelölt közül

a legsűrűbben Briand külügyminisztert emlegetik.

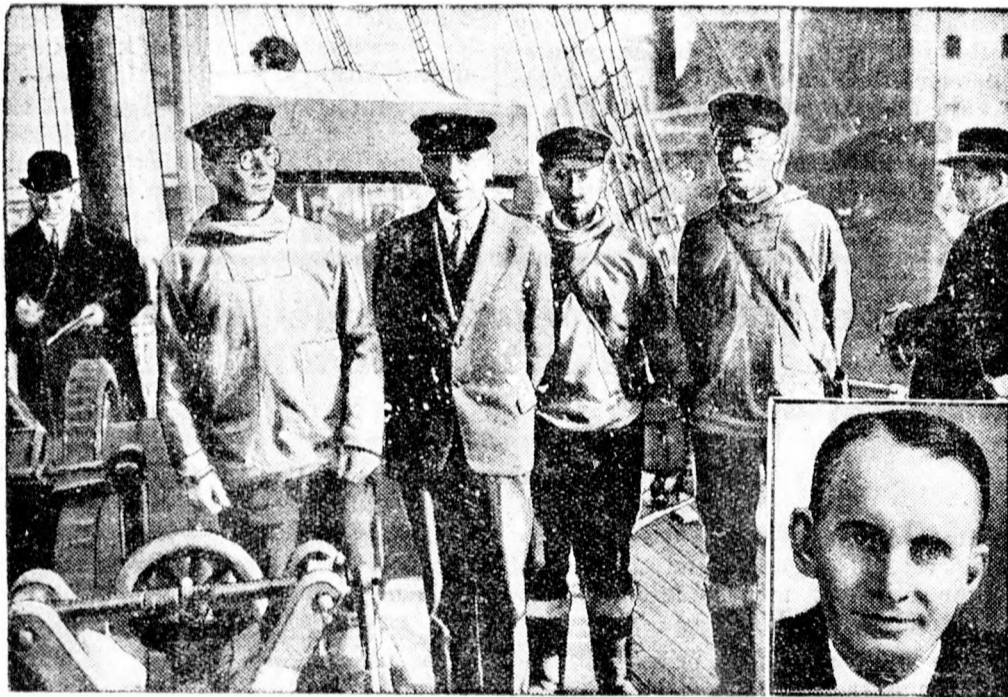
Igen jellemző, hogy most már a jobb-
oldali lapok egynémelyike is a jelenlegi

külügyminiszter jelölése mellett foglal állást. A többi lapok is azon a véleményen vannak, hogy

Briand elnökké választása a francia nép re igen hasznos volna.

mert most már bebizonyosodott, hogy a külügyminiszter politikája az egyedüli lehetséges politika és a maximuma annak, amit a jelenlegi európai helyzetben el lehet érni.

—0—

Október óta semmi hír a német Grönland-expedicióról

Wegener német professzor Grönland-expedíciójáról már a múlt év októbere óta semmi hír sem érkezik és azt hiszik, hogy

az expedíció a hóviharok áldozata lett. Ké-
pünkön az expedíció vezetőtagjait, jobboldal-
on a sarokban pedig Gronau pilótát mutat-
juk be, aki az expedíciót repülőgépen akar-
ja felkutatni.

A budapesti büntetőtörvényszék súlyos fegyház- büntetéssel sújtotta a Kinizsi-uccai álarcos betörőket

Pálinkás Mihály 6 esztendei fegyházat kapott, Puskás Vilmost 4 évi fegyház-
büntetéssel sújtotta a bíróság

Budapestről jelentik: A büntetőtörvény-
szék Schادل tanácsa tegnap tárgyalta a Ki-
nizsi uccai álarcos rablótámadások bü-
nyét. Január 17-én az esti órákban revól-
verrel felgyverzett két álarcos betörő ron-
tott be a Kinizsi uccai autógarázs irodájába.
Az irodában tartózkodó két hivatalnoknál
Kerekes Erzsébetet és Lichter Jolánt lelő-
véssel fenyegették meg, azután 1724 pengő
készpénzt elraboltak a pénztárból és mint-
egy háromezer pengő értékű ingóságokat.
Az álarcos betörők ezután eltávoztak az
irodából és csak hosszas nyomozás után
sikerült őket kézrekeríteni.

Az álarcos rablótámadást Pálinkás Mi-
hály noviszádi származásu lakatossegéd és
Puskás Vilmos üvegessegéd követte el, aki
néhány esztendővel ezelőtt szintén Novi-
szádon volt alkalmazásban. A budapesti
rendőrség Pálinkás bátyját, Pálinkás Ber-
talant is letartóztatta, mert az a gyanu me-
rült fel ellene, hogy előre tudott a készülő
betörésről. Letartóztatták ezenkívül Somlai
Anna gyári munkásnőt is, Pálinkás Mihály
barátnőjét, orgazdaság címén.

Pálinkás Mihályt és Puskás Vilmost
megbilincselve vezették elő a börtönőrök a
tegnapi tárgyalásra. Az elnök intézkedésére

a tárgyalás megkezdése előtt levették a
bilincseket a vádlottakról, majd megkez-
ték kihallgatásukat.

**Pálinkás Mihály és Puskás Vilmos rész-
letes beismerő vallomást tettek.**

Minden mozzanatra kiterjedő részle-
tességgel mondták el a betörést, a terv
megszületésétől kezdve elfogatásukig. Ki-
jelentették, hogy Puskás Bertalan és Som-
lai Anna nem tudtak az álarcos támadás
tervéről. Puskás Bertalan és Somlai Anna
tagadták, hogy a tervről tudomásuk lett
volna. A bíróság ezután a beidézett har-
minc tanut hallgatta ki, majd a perbeszé-
dek hangzottak el.

A bíróság ezután rövid tanácskozá-
sra vonult vissza, majd a zsufolt tárgyalóterem-
ben Schادل tanácselnök kihirdette az íté-
letet.

A bíróság Pálinkás Mihályt és Puskás
Vilmost bűnösnek mondta ki rablás bűn-
tettében, ezért

**Pálinkás Mihályt hat, Puskás Vilmost
négyesztendei fegyházbüntetésre ítélte.**

Puskás Bertalant orgazdaságban mon-
dotta ki bűnösnek a bíróság és egyhónapi
fogházzal sújtotta, de a büntetést az elszen-
vedett vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vet-
te. Somlai Annát a bíróság felmentette.

Az ügyész valamennyi ítéletet megfele-
bezte, a védő csupán a felmentő ítélet és
az orgazdaság miatt kirótt egyhónapi fog-
házbüntetés kiszabásába nyugodott bele, a
többi ítélet ellen fellebbezett.

Ötvenezes köbméter gáz felrobbant Angliában

Londonból jelentik: Manchesterben egy javítás
alatt álló gáztartály felrobbant,

ötvenezes köbméter gáz meggyulladt.

A nagy nyomás ereje hatalmas körzetben be-
törte az ablakokat és óriási károkat okozott. A kö-
zeli vidék lakói félelmükben éjszakai öltözetben a
szabadba menekültek.

Csodálatos véletlen folytán emberéletben nem
esett kár.

Lopott inggel ne menj báiba!

Egy havi fogházra ítétek egy to-
varisevői tolvajt

Tegnap délelőtt érdekes főtárgyalás
volt dr. Gavela noviszádi egyesbíró előtt.
Vádlottként Doroski Szofia tovarisevői assz-
zony szerepelt, akit az államügyész azzal
vádolt, hogy 1930 februárjában Tovarise-
von Raniszavljev Szteva feleségétől hét in-
get lopott. Az asszony a csendőrség előtt
bevallotta a lopást és elmondotta, hogy ak-
kor hatolt be az asszony lakásába, amikor
senki sem tartózkodott odahaza. A lopott in-
geből hatot eladott, egyet pedig magának
tartott meg. A tegnapi tárgyaláson a vád-
lott visszavonta a csendőrség előtt tett val-
lomását és ez alkalommal kijelentette, hogy
az elmúlt évben egy tovarisevői vendéglő-
ben, ahol éppen mulatságot tartottak, Radi-
szavljev Szevannával is találkozott. Ő mind-
össze egy inget lopott és ezt az inget a bá-
lon is viselte. A mulatság alkalmával Radi-
szavljev Szevanná megismerte a saját in-
gét és nagy botrányt csapott. Így került az
ügy nyilvánosságra. A bíróság egy havi szi-
gorított fogházra ítélte a vádlottat.

Áprilisban tartják meg Szuboticán a Mozart
emlékkünnepélyt. Szubotica zenei életének a kiváló-
sági Kramer Imre hegedűművész akciójára elha-
tározták, hogy nagyszabású hangverseny keretében
ünneplik meg Mozart születésének 175-ik évfordu-
lóját. A hangversenyre, amelyen a legtehetsége-
sebb szubotikai művészek lépnek fel már nagyban
folynak az előkészületek. A Mozart emlékkünnepélyt
előreláthatólag április elején fogják megtartani.

Eltűnnek fogkövei,

hófehér lesz fogsora

és üde minden lehelete

SOADONT

fogpaszta használatánál

1 TUBUS DINÁR 7.-

A francia köztársaság elnöke ellátogat Rómába, Viktor Emanuel olasz király visszaadja a látogatást

Az olasz és francia hadiflotta is kölcsönösen meglátogatja egymást

Párisból jelentik: A Petit Parisienben Rómából keltezt h iradás jelent meg, amely szerint olasz tengerészeti körökben azt állítják, hogy

a francia flotta legközelebb látogatást tesz Speziában, az olasz flotta pedig viszonzásképpen Toulonba látogat el.

Ezek a flottalátogatások pecsételnék meg, a két

hatalom egyetértését, a tengerészeti leszerelés kérdésében.

A lap szerint a flottalátogatás után következnek a francia köztársaság elnökének Rómában és Viktor Emánuel olasz királynak Franciaországban teendő látogatása.

—o—

Hat évi börtönre ítélték a novibecseji állami adóhivatal négy tisztviselőjét

Nesztrovics volt adóhivatali főnök büntetése — két évi börtön

Becskerekéről jelentik: A becskerei törvényszék büntető tanácsa szombaton délelőtt hirdette ki, közönséggel zsúfolásig megtelt padosorok előtt, a novibecsei sikkasztó adóhivatali tisztviselők bűnperében az elsőfoku ítéletet.

A bíróság Tanurdzsics Milan adóhivatali tisztviselő és Garceev Ilija hivatalosolga kivételével az összes vádlottakat bűnösnek mondta ki hivatali sikkasztás büntetésében és ezért Gyurkovics Blazskót, Plosics Miloradot, Juhász Antalt és Radonics Radosát hat-hat évi börtönre, Nesztrovics Vaszilij volt adóhivatali főnököt két évi, Alekszics Mika tisztviselőt pedig egy évi börtönre ítélte.

Az ítélet indokolásában a bíróság megállapította, hogy a vádlottak — a két felmentett kivételével — rendszeresen sikkasztottak a befizetett ingatlan for-

galmi illetékekből és az államkincstárt mintegy hatszázezer dinárral károsították meg és sikkasztásaikat úgy leplezték el, hogy a befizetett illetékeket a pénztári naplóba nem vezették be, illetve a feleknek kiadott nyugtákon szereplő számok helyébe más tételeket irtak. Az indoklás még kiegészítve mondja, hogy Nesztrovics adófőnök három sikkasztásban vett részt.

A könyvek hamisítását nem minősítette külön bűncselekménynek a bíróság, mert az csupán a sikkasztás elleplezésére szolgált.

A vádlottak nyugodtan fogadták az ítéletet és a büntetés súlyossága miatt felebbezést jelentettek be.

Alekszicsot, aki már kitöltötte a büntetését és Nesztrovicsot, a büntetés jogerőre való emelkedéséig szabadlábra helyezték.

Az osztrák parlament elé terjesztették a magyar-osztrák barátsági és döntőbírósi szerződést

Osztrák érdemrendet alapítanak a művészet és tudomány számára

Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti tanács tegnapi ülésén a kormány benyújtotta alkotmányos parlamenti elfogadásra, az osztrák-magyar barátsági, békéltető és döntőbírósi szerződést, amelyet Bethlen István gróf magyar miniszterelnök legutóbbi bécsi látogatása alkalmával irt alá.

A törvényjavaslatához fűzött magyar-ozsöveg többek között azt mondja, hogy a szerződés kifejezi az Ausztria és Magyarország között fennálló baráti kapcsolatok, ughogy

ratifikálása az osztrák érdekek szempontjából is ajánlatosnak látszik.

A kormány ezenkívül törvényjavaslatot nyújtott be, új osztrák érdemrend létesítéséről,

a művészet és tudomány számára.

Az érdemrend tulajdonosainak száma nem lehet több mint 24 osztrák és ugyanannyi külföldi.

— A „Wizo“ (Zsidó Asszonyok Világszövetségének noviszádi szervezete) folyó hó 10-én, kedden délután 4 órai kezdettel a Szloboda szálló télikertjében kulturdelutánt rendez. Előadók: Dr. Lédererné és dr. Friedmann Alice. Mindenkit szivesen látunk. Beléptidij teával együtt 10.— dinár.

— Előadás a noviszádi zsidó kulturkörben. A noviszádi zsidó kulturkör e heti szerdai estjén Klein Alekaza tart előadást a spanyol zsidók kiűzetéséről.

Ngos

Tomán Sándor urnak,
a Reggeli Ujság felelős szerkesztőjének
Novisád.

B. lapjuk f. évi március 1-i számában „Mentők” cím alatt egy cikk jelent meg, amely velem foglalkozik. Erre a cikkre itt adom meg a választ. Ennek ugyanazon helyen való teljes leközlését a sajtótörvény ide vonatkozó paragrafusában értemben kérem.

1. Nem igaz, hogy Heine Gedächtnisfeier című költeményét mint a sajátomat közöltetem le. Ellenben igaz a következő: Kéziratomban Heine neve szerepelt felül mint szerző, az én nevem alul mint fordító. A szedő a Heine nevet kifejejtette. A vers meg jelenésének napján délután 5 órakor felhívtam a Naplót és Magyary Domonkossal beszéltem. Nyomatékosan felhívtam figyelmét az említett szedési hibára s kértem, hogy másnap ezt korrigálják, amit ő nyomban meg is ígért. A kiigazítás másnap nem jelent meg.

24. órával az első beszélgetés után újból felhívtam a Naplót s Vécseivel, a kiadóhivatal egyik tisztviselőjével beszéltem, akin keresztül újból kértem az említett mulasztás pótlását. A kiigazítás újból nem jelent meg. Ezek után nem telefonáltam többet.

Az igazság tehát az, hogy a Heine versét a Heine verse gyanánt küldtem be a szerkesztőségnek s hogy korrekciót kétszer is kértem. Ezért a cikkirő plágium vádját a legenergikusabban visszautasítom. Egyébként eredeti kéziratomat a Napló szerkesztősége kikereste s visszajuttatta hozzám. A kéziratban a cím alatt két vízszintes jel között a Heine neve látható. Az eredeti kéziratot azóta is többben látták, megbízható ur-embernek, egyébként bárki érdeklődő megtekintheti nálam.

2. Ha Novisád Taine-je egy kicsit gondolkodik és nem előre följazott rosszulattal ül le az íróasztalhoz — sőt horribile dictu — ha esetleg engem előzőleg megkérdez, akkor is tudhatta volna, hogy csak szedői tévedésről lehet szó. Heine a kikerestelkedett zsidó félszeg humorával panaszkodik, hogy sem a katolikus, sem a zsidó egyház nem fogja meggyászolni. En azonban nem vagyok kikerestelkedve, hanem meggyőződéses, ragaszkodó, istenfélő zsidó vagyok, akinek ilyen gondolatai mint Heineéknak nincsenek. Heine rácskerítéses temetőről ír, amilyen Szubotican nincsen: ugyancsak nincs a szubotica temetők közelében fiakker stand sem. A Heine soraiból egy világváros konturjai bontakoznak ki s így a verssel együtt mindjárt ide kellett volna lopnom a Montmartre temetőjét is.

Egy ily parisi couleurrel teli verset ellopni, amely különben is közismert, nagyon naiv dolog lenne.

3. A cikkirőnek azonban egyéb bajai is vannak velem: azt mondja, hogy bugnak a sorok. Néhány héttel ezelőtt saját lapja a Reggeli Ujság közölte egy versemet. Akkor nem bugtak a sorok?!?! Vagy csak akkor bugnak, ha a Naplóban jelennek meg?

4. Nemesak a fordítások, hanem eredeti verseim ellen is ágaskodik ez az ur. Somlyó Zoltánra hivatkozik csodálatos tájéko-

zottsággal. Azt azonban nem tudja, hogy ugyanez a Somlyó Zoltán szédült és elbűvölt sorokban magasztalta néhány évvel e-lőbb a Bácskai Hirlapban alulírott verseit. Ez alapon tehát nem igen lehet őt objectiv kritikusként tartani. De ha ilyen pontosan tud mindent: miért nem említi meg, hogy mit irt Schöpflin Aladár, a legtiszteltebb

kritikus a Vasárnapi Ujságban, mit irt a Hét, amely a címlapján ugyan akkor a fényképet közölte (szerintem érdemtelenül), mit irt az Uj Idők s a Világ. Ezt nem tudja a szigorú kritikusk?

Szubotica, 1931 III. 6.

Ambrus Balázs.

A Reggeli Ujság szerkesztősége is elfogad jelentkezéseket a husvétkor induló budapesti sportkirándulásra

Az április 4-én este induló különvonatra a Reggeli Ujság csoportja Novisádon száll fel — Az utazási engedélyt a rendezőbizottság szerzi meg, a jelentkezéseket legkésőbb március 11-ig el kell juttatni a Reggeli Ujság szerkesztőségébe

A beográdi Jugoszlávia, mint ismeretes, a katolikus husvétünnep két napján, április 5-én és 6-án Budapesten mérkőzik, ahol kétnapos körmérkőzésen vesz részt. A mérkőzéssel kapcsolatosan megírtuk, hogy a Jugoszlávia vezetősége különvonatot indít Budapestre, hogy a hazai közönségnek is alkalma legyen a Jugoszlávia budapesti szereplését végignézni és buzdításával a futbalcsapat játékkedvét növelni.

A budapesti kirándulással kapcsolatosan a különvonat ügyét intéző bizottság felkérésére

a Reggeli Ujság is bekapcsolódik a különvonat megszervezésébe és elfogad jelentkezéseket, a kétnapos kirándulásra való részvételre.

Beogradból nyert értesülésünk szerint az utra máris olyan nagyszámú jelentkezés történt, hogy a különvonaton való utazás bejelentését záros határidőhöz kellett szabni. A különvonat összeállítása, az utazási engedélyk beszerzése és más adminisztrációs munkák hatalmas feladatot rónak a szervező bizottságra és heteket igényel a kirándulás alapos és tökéletes megszervezése.

A szervezőbizottság közlése szerint

az utazási engedélyt a beográdi bizottság szerzi meg, de csak abban az esetben, hogyha az utazni szándékozók névsorát és pontos személyi adatait legkésőbb március 12-ig megkapja.

A jelentkezőknek a következő adatokat kell beküldeniük: Vezeték és keresztnév, születési év, foglalkozás, lakóhely.

A beográdi szervezőbizottságtól nyert felhatalmazás alapján a Reggeli Ujság szerkesztősége a beérkező jelentkezőkből

külön csoportot alakít, amely Novisádon száll be a különvonatba

és így a résztvevők megtakarítják a Beogradba való leutazás költségeit.

A jelentkezést írásban, legkésőbb március 11-ig, a jövő hét szerda este 6 óráig kell beküldeni lapunk szerkesztőségébe.

Természetes, hogy nemesak Novisádról, hanem a vidékről is elfogadunk jelentkezőket hölgyektől és férfiktól egyaránt. A jelentős utazási és egyéb kedvezmények, amelyekben a különvonat utasai részesülnek, a különvonatra való novisádi felszállástól rvényesek, a Novisádra való beutazás költségei tehát a vidéki jelentkezőket terhelik.

A különvonat az eddigi tervek szerint április 4-én, nagyszombaton este indul el és husvét hétfőjén éjjel indul vissza Budapestről. A Reggeli Ujság kirándulócsoportja Novisádon száll fel és foglalja el az előre fenntartott helyeket és visszafelé jövet ugyancsak Novisádon száll ki a vonatból.

Az utazási költségek és az étkezéssel, belépődíjakkal stb. kapcsolatos kedvezmények mértéke a jelentkezők számától függ. Ezért egyelőre pontosan még nem tudni, hogy az utazás mennyibe fog kerülni, de egészen bizonyos, hogy

a költségek a rendes utazás kiadásainál sokkal csekélyebbek lesznek.

Mint már említettük, az utazási engedélyt a beográdi szervezőbizottság szerzi meg, éppen ezért felhívjuk olvasóinkat, hogy jelentkezéseiket minél előbb, de legkésőbb március 11-ig feltétlenül juttassák el hozzánk, mert utólagos jelentkezéseket figyelembe nem vehetünk. A jelentkezéseket írásban kell elküldeni posta útján, vagy személyesen elhozni a Reggeli Ujság szerkesztőségébe.

—o—

Egy angol kapitány találkozása a tengeri kigyóval

Londonból írják: Érdekes könyv jelent meg most az angol fővárosban, a Philipp Allan cég kiadásában, B. T. Gould tengerészkapitány tollából: Esetem a tengeri kigyóval, címen. A kapitány elmeséli könyvében, hogyan találkozott nyílt tengeren, fényes nappal a híres és legendás „tengeri kigyóval” és nehogy a rosszmájú emberek háriánoskodásnak vegyék az egész históriát, szentannakra is hivatkozik. Azt mondja Gould, hogy a „tengeri kigyó” szakszerűtlen elnevezés alatt tulajdonképpen háromféle állatot ismer a természetrajz, még pedig egy rendkívüli hosszúságra megnőtt angolnafajtát, azután egy tengeri gyilkfajtát, amely a plesiosaurusok osztályába tartozik és végül egy teknősbéka fajtát, amelynek a — nyaka nagyon hosszú. A laikus ezt a három fajta tengeri állatot nevezi egyszeri tengeri kigyónak.

A tengerészkapitány előadja könyvében, hogy 1917-ben, a világháború alatt egy angol segédcirkáló fedélzetén teljesített szolgálatot. Egyszer csak meg-

pillantották, hogy a tengerből kiemelkedik valami hosszú, mozgó tárgy, hasonló egy fatörzshöz. Amikor messzelátójukkal kezdték figyelni, észrevették, hogy valamilyen élőlényel akadtak össze. A hajó közeledett az állathoz, egészen huszonöt méterre és ekkor jól kivehették, hogy a vízből kinyúló nyakon feketeszinű, az orrál fehér csikkokkal pász-tázott tömzsi fej ül. Az állat úgy mozgott, mint egy kigyó. Testének egy része a víz alatt maradt. Az angol tengerészek úgy becsülték, hogy hatvan láb lehetett a hosszúsága. Gould kapitány ekkor lövetett a tengeri kigyóra. A harmadik lövés után az állat lebukott a víz alá. Ugyátszik eltalálták. Az esetet megörökítették a hajó naplójában is. Három nappal később azonban egy némét tenger-alattjáró megtorpedózta a segédcirkálót, a hajó elmerült, a személyzet nagyrésze odaveszett, elsüllyedt a hajónapló is. Negyedmagával csak Gould menekült meg.

HUZÁS

Március 10

Sorsjegyek kaphatók a 821
Iskolárusítóknál **LUSTIG LAJOS**
banküzlet, Novisád, Kr. Alexandra 13

—o—

Tegnap éjszaka a pancsevői hid közelében a „Zágreb“ nevű személyszállító gőzös teljes erővel belefutott a „Franchet d'Esperays“ nevű személygőzös oldalába

A „Franchet d'Esperays“ elsüllyedt, az utasok közül tízen ellúntak — A hajó kormányosa is a vízbe fullt

Borzalmas hajókatasztrófa történt péntekről szombatra virradó éjszaka a nyílt Dunán a pancsevői hid közelében. A hajókatasztrófa alkalmával

a Franchet d'Esperais nevű hatalmas személyszállító hajó elsüllyedt és az eddigi megállapítások szerint tizenegy utas a Dunában lelte halálát.

A katasztrófáról a következő részleteket jelentik:

Pénteken este tizenegy órakor indult el Beogradból a Franchet d'Esperais nevű személyszállító gőzös Panesevo felé és ugyanabban az időben indult el Panesevóról a Zagreb nevű személyszállító hajó. Mindkét hajón igen sok utas volt, akik az utolsó gőzössel igyekeztek hazafelé. Mindezek nem lehetett megállapítani, hogy tulajdonképpen pontosan hány órakor történt a katasztrófa. A hajókon az összes utasok a meglehetősen hideg éjszaka miatt a kabinokban, vagy a közös termekben tartózkodtak. Anyi bizonyos, hogy éjfél már elmúlt, amikor a két hajó a pancsevői hid közelében találkozott. Mindkét hajóról leadták a szabályszerű jelzéseket, miután azonban

az éjszaka koromsötét volt, úgy látszik, hogy a jelzéseket a két hajó kapitánya nem vette észre.

A következő pillanatban úgy a Franchet d'Esperais, valamint a Zagreb nevű gőzösön is borzalmas ütődést éreztek. Az utasok, akiknek nagyrésze aludt, vagy bóbiskolt, rémültek a fedélzetre rohantak. Az utasoknak, akiknek legelőször sikerült a fedélzetre rohanniok,

borzalmas látványban volt részük. A Zagreb hajó ugyanis orrával a Franchet d'Esperais jobb közepébe furódott és a hajót szinte kettészelte.

Abban a pillanatban, amidőn az összehittközés megtörtént, a két hajó kapitánya nyomban kiadta a parancsot:

— Mindenki a fedélzetre!

A hajókon óriási pánik keletkezett.

Az utasok egymás hegyén-hátán igyekeztek a szűk kabinokból a fedélzetre tódulni és eközben szivertépő jelenetek játszódtak le.

Az asszonyok és gyermekek sírása töltötte be a sötét éjszakát. Elsőnek a Zagreb hajó parancsnoka adta ki a szükséges utasításokat az utasok megmentésére. Időközben utasítást adott a gépháznak is, hogy teljes erővel indítsák meg a gépeket, hogy a hajó orra kiszabaduljon a Franchet d'Esperais oldalából. Amikor ez hosszabb fáradás után sikerült,

a víz hirtelen nagy tömegekben zudult a Franchet d'Esperais belsejébe.

Ekkor tört csak ki az igazi pánik, amely bizonyára örökké emlékezetes marad mindazok előtt, akik a hajókatasztrófában résztvettek. A víz percéről percere nagyobb mennyiségben zudult a hajó belsejébe és a

gépek borzalmas zugása és a hiábavaló csapkodása még nagyobb mértékben fokozta az általános rémületet, amely a hajón keletkezett.

Mindkét hajó kapitánya ekkor minden igyekezetét arra fordította, hogy a hajókat a part felé irányítsa. A hajók ekkor a Huga nevű sziget felé indultak és néhány perc múlva mindkét hajónak sikerült zátonyra futnia. Csak most lehetett az utasok megmentésére gondolni. A Zagreb nevű hajóról ekkor hidat tettek át a Franchet d'Esperais nevű hajóra és a hidon keresztül az utasok átmentek a viszonylagosan sértetlen maradt gőzösré.

Amíg a hajók legénysége az utasok megmentésével volt elfoglalva,

a víz ellepte a Franchet d'Esperais hajó gépházát és a következő pillanatban már kialudt a hajó villanyvilágítása is.

Az utasok átszállítása közben többen észrevették, hogy nem minden utas hagyta el a Franchet d'Esperais nevű hajót. Jónás Misa és Pera viljovici kereskedők kétségbeesetten keresték nővéreiket, akik még pár perccel azelőtt a hajón voltak. A két

testvér a veszedelemmel dacolva átugrott a Franchet d'Esperais hajóra, hogy megkeressék a lányokat, de ott sem találták meg őket. Valószínű, hogy

a két leány nem tudott kimenekülni a másodosztályú kabinból és mindketten a vízben lelték halálukat.

Megállapítást nyert továbbá, hogy

a Franchet d'Esperais másodosztályú kabinjaiban még nyolc személy vesztette el az életét,

míg a hajószemélyzet részéről Saulovics Szima, a Franchet d'Esperais kormányosa is a vízben lelta a halálát.

Míg az utasok mentési akciója folyt, a Franchet d'Esperais, a Zagreb hajón levő utasok szemelátára csaknem teljesen elsüllyedt. Hajnali három órakor érkezett a szerencsétlenség színhelyére a Szveti Györgye nevű hajó, amely az utasok egy részét Panesevora, a másik részét pedig Beogradba szállította. A borzalmas szerencsétlenség ügyében az illetékes hatóságok megindították a vizsgálatot.

Az angol gazdasági védőszövetség a szovjetáruk bojkottálására hívja fel a világ népeit

Felszólította az angol kormányt, hogy bontsa fel a szovjettel kötött szerződést

Londonból jelentik: Az angol gazdasági védőszövetség tegnap gyűlést tartott az Albert Hallban. Az értekezlet állást foglalt a gazdasági háború ellen, amelyet a szovjet a világ többi része ellen folytat. Tiltakozott a gyűlés a szovjet rabszolgamunka rendszere ellen is és

megütközését fejezte ki, hogy az an-

gol kormány még nem tett intézkedést a szovjet termékeknek angol területről való kizárására.

A szövetség felszólította az angol kormányt, hogy az angol-orosz kereskedelmi szerződést bontsa fel és felhívást intézett a világ összes nemzeteihez a szovjet áruk bojkottálására.

Az ügyészség elejtette a vádat a főtárgyaláson a sikkasztással vádolt szubotocai kereskedő ellen

A tanúk igazolták Reisz Dezső büntelenségét

A szubotocai törvényszéken Bozsics Milán elnök hármas bírótanácsa szombaton délelőtt tárgyalta Reisz Dezső harmincnégy éves szubotocai kereskedő büntnyét, akit a szegedi Orion börgyár feljelentése alapján sikkasztás büntetével vádolt az ügyészség. Reisz a vád szerint a múlt év augusztusában mint az Orion gyár képviselője 5200 dinár értékű gépsziját adott el a szentai gőzfűrésztelepnek, a pénzt azonban a maga számára tartotta meg.

A vádlott a tárgyaláson előadta, hogy a szentai gőzfűrésztelep a volt szubotocai kereskedelmi és iparbankhoz utalta a pénzt, amelyet azonban Kertész Sámuel igazgató, aki vele társasviszonyban volt, a bank követeléseinek a fedezésére tartotta meg a pénzt, de megígérte, hogy személyesen uta-

zik át a gyárhoz, hogy az ügyet rendezze.

Ezután Kertész Sámuel bankigazgatót hallgatta ki a bíróság, aki megerősítette a vádlott állításait. Kertész Antal 48 éves kereskedő viszont tanúvallomásaiban előadta, hogy Kertész Sámuel bankigazgató az ő jelenlétében jelentette ki, hogy személyesen utazik Szegedre, hogy a gyárral rendezze Reisz Dezső ügyét.

Makszimovics Szvetiszlav vezetőügyész ezután bejelentette, hogy elejtik a vádat Reisz Dezső ellen, miután a tárgyaláson igazolást nyert, hogy nem követett el bünteseleményt.

— Jurics Marko szubotocai képviselőtestületi tagot neveztek ki. Maties Szvetimir dunai bán Jurics Marko volt nemzetgyűlési képviselőt Szubotocai város képviselőtestületi tagjává nevezte ki.

A szubotocai lövészegylet közgyűlése. A szubotocai lövészegylet márc. 8-án tartja évi rendes közgyűlést a tisztioththonban. A közgyűlésen, amely fél 10 órakor kezdődik, új vezetőséget választanak.

APOLLO Tonkino, március 8-tól. Rendkívüli szenzáció!

Emil Jannings

a 100-os
német
tonfilmben

Istenek kedvence

(Liebling der Götter)

Azonkívül szerepelnek Fenate Müller, Olga Csefova, Hans Moser

Kezdet 3, 5, 7 és 9¹/₄ órakor

Több titkos találkahelyet, veszedelmes kerítőnőket és leánykereskedőket leplezett le a szuboticei rendőrség

A legnagyobb apparátussal folyik a nyomozás, amelynek során eddig három személyt tartóztattak le — Legnagyobb részben fiatal leányok voltak a lelkiismeretlen leánykereskedők áldozatai

Szokatlanul nagyarányú közérköles elleni büncselekmény ügyében folytat nyomozást már napok óta a szuboticei rendőrség. A rendőrség bünyügyi osztályának tudomására jutott, hogy hosszú idő óta veszedelmes kerítőnők és leánykereskedők működnek a városban, akik tiltott találkahelyeket tartanak fenn. A rendőrség bünyügyi osztályának a közegeli napokon át megfigyelés alatt tartották a gyanúsított személyeket és megdöbbentő megállapításra jutottak. A nyomozás adatai alapján letartóztatták Puskás Lajos szuboticei nyugdíjas vasutas feleségét, aki találkahelyet tartott fenn a lakásán és aki leánykereskedéssel is foglalkozott. Puskás Lajosné ellen sikerült a nyomozóhatóságoknak bizonyítékokat felhozniok, melyek szerint az elvetemült asszony összeköttetésben állt a dunabánsági éjjeli mulatóhelyek

tulajdonosaival és a megtévesztett leányokat a Dunabánság több városába szállította.

Puskás Lajosné kívül a rendőrség letartóztatta Boravec Julia és Blazsekovic Ilona szuboticei nőket is.

A nagyarányú nyomozás során a rendőrség igen sok tanút kihallgatott, köztük huszonöt leányt, a kerítőnők áldozatait. A kihallgatott leányok közül többet közérköles elleni kihágásért szintén elítélt és fogházba vetett a rendőrség.

A nyomozást Cankovic Miodrag, a szuboticei rendőrség bünyügyi osztályának a vezetője személyesen vezeti. A rendőrség munkája még nem fejeződött be, mert még igen sok tanút kell kihallgatni. A további nyomozás a legnagyobb titokban folyik és annak részleteiről egyelőre nem adott ki információt a rendőrség.

Megindult a vizsgálat a hajókatasztrófa ügyében

A halottak száma kevesebb mint az első órákban hitték

Lapunk más helyén beszámoltunk a pancsevo-beográdi Dunaszakaszon történt borzalmas hajókatasztrófáról.

A késő este befutott jelentés szerint

a halálos áldozatok száma kevesebb, mint amennyiről az első jelentések szóltak.

Valószínű, hogy a halottak között van-

nak Jonás Paula és Jonás Katalin Pancsevo környékbeli lakosok, azonkívül Sztirovic Szima kormányos. Több halotról egyelőre nem tudnak.

Tegnap délután szakemberekből álló vegyes bizottság alakult, amely nyomban kiszállt a szerencsétlenség színhelyére és megkezdte a vizsgálatot.

—o—

A bebörtönzött hindu nacionalisták egy csoportja elhagyta a fogházat

A kiszabadult politikai foglyok Gandhinak küldték első, néma üdvözlétüket

Bombayból jelentik: A hindu nacionalista zavargások során különböző erőszakoskodás miatt bebörtönzött politikai foglyok egy csoportja tegnap elhagyta a fogházat. Szabadlábrahelyezésük, a Gandhi és az indiai alkirály között létrejött megegyezés alapján történt. A kiszabadultak csoportja hatvanegyet asszonyból állott, akik a

jerovadai fogház ajtaján kilépve

hosszabb ideig halogatásba merülve állottak, így fejezték ki tiszteletüket Gandhi iránt.

A kiszabadult foglyok ezután két teherautón eltávoztak. A teherautókat a rendőrség boesátotta rendelkezésükre.

Az egyházi temető nem közvagyon

Senkisémet szereshet tulajdonjogot az egyházi temetőben — állapította meg a szuboticei járásbíró

A szuboticei járásbírószobán délelőtt hozott ítéletet egy régóta húzódo és nagy érdeklődéssel kísért peres ügyben. Özvegy Paracki Antalné, egy nemrég elhunyt szuboticei nyugdíjas özvegye ugyanis dr. Dimitrijevic Drago szuboticei ügyvéd útján birtokháborítási pert indított a Szent Teréz plébánia, Budanovic Lajos bácskai püspök és Vukmanov Basa hitközségi pénztáros ellen. A beadványban a felperes előadta, hogy 1929-ben kriptát vásárolt az ugynevezett bajai uti temetőben, majd egy évvel később meghalt a férje, mire engedélyt kértek a Szent Teréz plébániai hivataltól, hogy Paracki Antalt a családi sírboltba temessék el. A felperes keresete szerint a plébánia hivatalánál megtagadták az engedély kiadását, mert özvegy Parackiné nem akart hozzájárulni a temető karbantartási költségeihez. A felperes keresetében

még azt is állította, hogy a plébániai hivatalban havi négyszáz dinárt kértek a Funero számára a temető karbantartási költségeire.

Az ügyben már több tárgyalást tartott a szuboticei járásbírószoba. Dr. Ivkovic Ivandekies Mirkó a szuboticei püspökség ügyvédje pergátló kifogást jelentett be, mert szerinte

a kriptanyitás jogának elbírálása nem tartozik a bíróságok hatáskörébe.

miután az 1876-os törvény kimondja, hogy a kriptát, csakis a közigazgatási hatóságok engedélyével lehet felnyitni. A szuboticei Szent Teréz plébánia jogügyi képviselője arra is kitért, hogy Parackiné, amikor a kriptát megvásárolta tudomásul vette, hogy a kriptát csakis az illetékes egyház beleegyezésével lehet kinyitni. A Funero számára semmiféle ös-

szegyet nem követeltek özv. Parackinétől, mindössze azt közölték az elhunyt Paracki Antal hozzátartozóival, hogy az egyházi temető karbantartásához minden kriptatulajdonosnak hozzá kell járulnia.

Hadzi Kosztics Koszta, a szuboticei járásbírószoba vezetője elutasította a szuboticei Szent Teréz plébánia pergátló kifogásait és kimondta, hogy illetékes annak az elbírálására, hogy történt-e birtokháborítás özv. Parackiné esetében, vagy nem. A bíróság határozatában kimondta, hogy az 1876-os törvény tényleg úgy intézkedik, hogy a közigazgatási hatóságok adják ki a kriptanyitási engedélyt.

Az illetékesség megállapítása után a szuboticei járásbírószoba szombaton délelőtt hozta meg ítéletét a nagy érdeklődéssel várt elvi jelentőségű ügyben. A bíróság ítéletében elutasította a felperes keresetét azzal az indoklással, hogy

az egyházi temető nem közvagyon

és az egyházi temetőben semmi tulajdonjogot szerzeni nem lehet.

Mátics Szelomir dunai bán kinevezte a báni összeíróbizottság tagjait

Mátics Szelomir dunai bán a lakosság összeírásáról szóló törvény 4-ik szakasza, valamint a törvény végrehajtási utasításának 3-ik szakasza alapján tegnap kinevezte a báni összeíró bizottság tagjait. A bizottság tagjai a következők lettek: Kraszovics Janicsije, a báni közigazgatási ügyosztály főnöke. Kajer-Nikolics Marin báni inspektor, Velics Gyorgye görögkeleti esperes, báni tanácsos, dr. Hampel Ede római katolikus vikárius, Vrhovac Radivoje, a Matice Szrpszka elnöke, Miroszavljevics Koszta, a kereskedelem és iparkamara elnöke, Balubdzsics Mirko gimnáziumi igazgató, Brkics Vojin, a kerületi munkásbiztosító igazgatója, dr. Markovic Laza, a báni szociálpolitikai osztály főnöke, Mirkov Gyorgye, a tanítók egyesületének elnöke, dr. Macak Matija ügyvéd, Frank Gyula, a noviszádi zsidó hitközség elnöke, Orlics Milán báni inspektor és Zidlik Ferenc iparos. A bizottság titkárává Sebina Frankot, a mezőgazdasági ügyosztály statisztikusát nevezték ki.

Az összeíró bizottság szerdán, március 17-én, délután 5 órakor tartja első ülését.

Egy szuboticei szabósegéd biciskával súlyosan megsebesített egy ismeretlen embert, mert az a saros uccán nem akart előle kitérni

A bíróság hármas tanács elé utalta az ügyet

Taszics Alekszandar szuboticei büntetőbírószobán tárgyalta Vojnic Pulesár Péter 31 éves szabósegéd büntünyét, akit súlyos testi sértés vétségével vádolt az ügyészség, mert a múlt év augusztus 6-án a Dulicseva uccán elgáncsolta Lucics János iparoslegényt, aki elesett. Vojnic ezután ezután biciskát ragadott és a kezén ügy megsebesítette Lucicsot, hogy az egész életére ötven százalékos munkaképtelen lett.

A vádlott a tárgyaláson előadta, hogy azért elégedett szóváltásba Lucics Jánossal, mert a saros, keskeny járdán nem akart előle kitérni. Vojnic Pulesár Péter azzal védekezett, hogy Lucics Szevan támadta meg őt először és ő csak védekezésül tartotta maga elé a biciskáját, amelybe a sértett teljes erővel belelötötte a kezét.

A bíróság kihallgatta a tanukat, akik különféleképpen adták elő a véres biciskázás előzményeit. Dr. Rukavina Joszip orvosszakértő szakvéleményében megállapította, hogy Lucicsnak a jobb eszköljén felvágta az ereit a kés és hogy Lucics emiatt egész életére ötven százalékos munkaképtelen lett, mert a keze megbénult. Makszimovic Szeviszláv ügyész ezután bejelentette, hogy átminősíti a vádiratot, mire a bíróság kimondta, hogy az ügy elbírálására a törvényszéki hármastanács illetékes.

—o—

Hírek

1931

Március

8

VÁSÁRNAP

Római katolikus: János. Protestáns: Zoltán. Görög keleti (február 23): Polikorp. A nap kel 6 óra 5 perckor, nyugszik 17 óra 34 perckor.

Időjárás: A vardari bánóság kivételével az egész országban esett vagy havazott. A hőmérséklet emelkedett. A minimum Kalinovnikon mínusz 9 fok, a maximum Podgoricán plusz 6 fok volt.

Időjósítás: A depresszió Déleuropa felé tartós marad, Jugoszláviában esős idő várható további hőemelkedéssel.

— A noviszádi nyugdíjasok figyelmébe. A noviszádi nyugdíjas egyesület tagdíjait március 8-án, délután 2—5 óra között lehet befizetni a Maros-féle vendéglőben. Az összes tagok megjelenését kéri az elnökség.

— **Teadélután.** A Mátics Szvetomir báné védnöksége alatt álló francia kurzus április 5-én délután öt órakor tartja meg teadélutánját a noviszádi fiugimnáziumban.

— **A trónörökös köszönete.** Lonkai Vilmos szombori, sorozás alatt álló fiatalember a múlt évben kartonból és parafából készült repülőgépmódellet küldött a trónörökös öfenségének, Lonkai Vilmos most leiratot kapott a kabinetirodától, amely öfensége a trónörökös nevében megköszöni az ajándékot. A szombori kerületi parancsnökség, amely szintén értesült a leiratról Lonkait saját kérésére a repülőkhöz osztotta be.

— 0 —

TÖZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 10.01—10.09, Prága 50.70—59.10, Berlin 7.29—7.31, London 276.30.

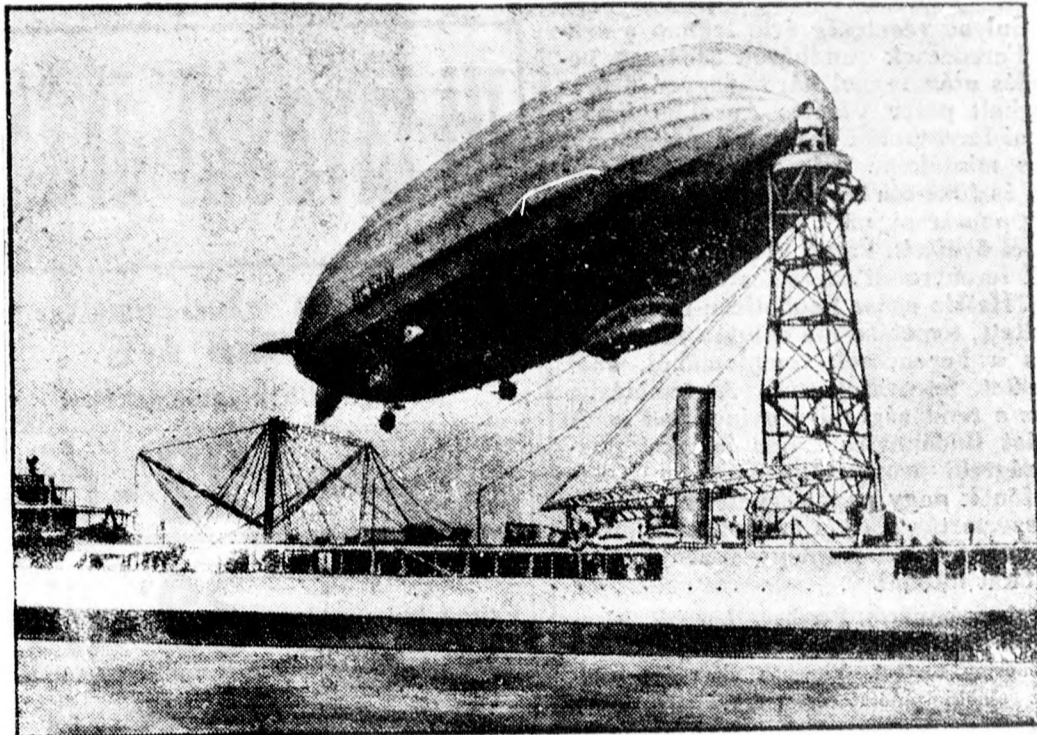
Zürich. Beograd 9.1270, Budapest 90.585, Páris 2034.125, London 2524.125, Newyork 519.75, Brüsszel 72.425, Milánó 27.22, Madrid 56, Berlin 123.555, Amsterdam 203.27, Bécs 73.025, Szófia 3.7675, Prága 15.3925, Varsó 58.20, Bukarest 3.09.

Noviszádi terménytözsde. Buza 79—80 kg bácskai Noviszád környéki 152.50—155, Szombor környéki 142.50—145, közép-bácskai 155—157.50, felső-bácskai 155—160, bácskai tiszai 157.50—162.50, felső-bánáti 152.50—155, 78 kgos bácskai Noviszád vidéki 150—152.50, szerémi 142.50—145, Indjia környéki 145—150, szlavóniai 142.50—145, 77—78 kgos szlavóniai 140—142.50, árpa 125—135, zab bácskai 150—155, szerémi és szlavóniai 150—152.50, tengeri bácskai 83—85, dunai vagy szávai uszályrakomány 89—90, tiszai uszályrakomány 89—90, bácskai április—májusra 90—92.50, májusra 92.50—95, szerémi 83—85, április—májusra 90—92.50, május 92.5—95, buzabizt. effektív kötés prompt k. d. bácsk. 0-ás gg és g 245—265, 2-es 215—230, 5-ös 185—195, 6-os 175—185, hetes 140—145, nyolcas 105—115, irányárak márc.-máj. szállításnál 30 nap kassza vagy egy és fél százalékos skontó nullás gg és g 315—320, kettes 272—280, ötös 230—235, hatos 200—205, hetes 150. nyolcas 115. Buzakorpa jutatsákokban bácskai 100—105.

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: Buzában 12, tengeriben 22, lisztben 8 és korpában 2 vagon.

Budapest. (Határidős). Irányzat: Buza barátságos, egyébként csendes. Forgalom: Közepes. Buza március 15.90—15.95, május 16.15—16.16. Rozs már-

A Los Angeles kikötőárbóca az amerikai Patoka nevű hadihajón

A Los Angeles nevű amerikai, azelőtt ZR III. volt német léghajó részére a Patoka nevű amerikai hadihajón kikötőárbócot építettek.

cus 11.23—11.24, május 11.45—11.46. Tengeri május 12.65—12.67, július 12.96—12.97.

Csikágói zárlat. Buza: Tartott: Március 79.625 (79.50), május 83 (82.875), július 64.25 (63.625), szeptember 64 (63.50). Tengeri: Tartott: Március 63.375 (62.875), május 66.125 (65.875), július 67.125 (66.875), szeptember 67.375 (66.75). Zab: Tartott: Májusra 41, júliusra 42. Rozs: Tartott: Márciusra 30.5, májusra 32.625, júliusra 32.625.

Winipeg. Irányzat: Tartott: Buza május 59.5 (58.75), július 61 (60.375), október 62.875 (62.125).

Féláru utazás Budapestre

ugy a jugoszláv, mint a magyar vasutakon

1931. évi március 17-től 25-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül léphető át és a vizum Budapesten 67 százalékos kedvezménytel (egyharmad árban) szerezhető be. A vizum kéthavi tartózkodásra jogosít.

Ugyancsak fenti idő alatt a Budapestre és vissza való utazásnál a magyar és jugoszláv vasutak 50 százalékos díjmérséklést engedélyeznek.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványok a budapesti Tenyészállatvásár és Mezőgazdasági Kiállítás alkalmából (1931 március 20—25) kerülnek kiadásra és a kiállítás megtekintésére is jogosítanak. Ezek az igazolványok darabonként 60 dinár és portó beküldése ellenében a következő helyeken kaphatók:

Beograd: Magyar kir. Kereskedelmi Képviselet utazási osztálya (Beograd, Jaksiceva ul. 2). Putnik utazási iroda, Kolarceva 1.

Szobotica: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank.

Bácskatopola: Takarékpénztár. **Novivrbász:** Schmidt Frigyes. Takarékpénztár.

Velikibescerek: Takarékpénztár. **Szombor:** Bácskai Gazdasági Egyesület, Szeles Testvérek, Takarékpénztár.

Szenta: Gazdakör, Novosel János titkár, Kereskedők Egyesülete.

Velikakikinda: Centralna Stedionica. **Oszijek:** Jugoszlavenszka Banka, Lavoszlav Pappai.

Noviszád: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik utazási iroda, Lusztig váltótűzlet.

Csakovec: Hoffmann Elemér. **Novibecsej:** Általános Hitelbank.

Kula: Hitelbank. **Bacsakapalanka:** Kopecky Sándor.

Odzsaci: Takarékpénztár.

Weiteri
SOR
PANCING
A legjobb minőségű

Murszka Szubota: Prekmurszka Banka.
Vrsac: Nemaszka Obrtnicska Zadruga.
Apatin: Banka i Stedionica, Berlekovic Sándor.

Szaribecsej: Galambos István.
Pancevo: Népbank, Globus szállítási iroda.
Szarajevo: Putnik.
Szkoplje: Kereskedelmi Kamara.

— Tavasz kalap, ing, pizama, nyak-
kendő, harisnya újdonságok olcsó árban
Fuchonál.

A legjobb védelem
náthaláz
idején az izletes
ANACOT-PASTILLÁK
Kaphatók minden gyógyszerteremben.
Kicsiny csomagolás 8.— dinár
Nagy csomagolás 15.— dinár
Óvakodjék utánzatoktól!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy az évek óta Helsér Jenő név alatt fennálló **női divatszalon**

férfi divatszalonnal bővítettük ki. Mődünkben áll a nagyérdemű közönség legkényesebb igényeit is szakszerűen és olcsó árak mellett kielégíteni. Szives pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Heiser Testvérek
Noviszád, Jevrejska u. 15

1107

— Súlyos vesztés érte tegnap a szubotícai Ferencesek rendházát. Hosszas betegeskedés után reggel háromnegyed 8 órakor meghalt pater Visnics Aurelius Ignác, szubotícai ferencendi szerzetes. Az elhunyt szerzetes mintaképe volt a szerzetesi éretnyeknek és 1927-óta tartózkodik Szubotícán, ahol ugy paptársai, mint hívei a legnagyobb szeretettel övezték. Pater Visnics 28 esztendeje volt ferencendi szerzetes és 21 éve áldozópap. Halála egész Szubotícán mély részvétet keltett, temetése ma délután fél 4 órakor lesz a Ferencesek templomából, ahol a holttestet felravatalozták. A temetésen részt vesz a rend zágrebi provinciálisja is. A szertartást Budánovics Lajos bácskai püspök, a zágrebi provinciális és pater Kelemen házfőnök nagy papi segédlettel végzik. A gyászszertartás alatt a szubotícai Iparosdalárda Fehér Ödön karnagy vezényletével gyászdalokat intonál.

Ujabb kormánypuccs Peruban. Limából jelentik a páriái Matinnak, hogy Peru fővárosában újabb álamcsiny történt. Yimenez alezredes meg szállta az elnöki palotát és megbuktatta a limai juntát.

— Szép és úde arcbrót csak a Nada krém használatával ér el.

— Küzdelem a fejfájás ellen. Az orvostudomány haladása. A rádió és repülőgépek korszakában az orvostudomány is mérőföldes léptekkel halad előre. A belső kiválasztás, a serologia és a bakterologia terén korszakalkotó felfedezések biztosítják az előrehaladást, a vitaminok teljes megismerése pedig a növényi és táplálkozási zavarokat szünteti meg. Mindezen felfedezések mellett azonban változatlanul kínozza az emberiséget a fejfájás, akárcsak a régi időkben. A fejfájások kilencven százaléka rossz emésztésre, bélrenyheségre vagy székszorulásra vezethető vissza. Klinikák és orvosok nagy elismeréssel nyilatkoznak a kicsiny Artin-dragékról. Esténként két dragét bevenni elég ahhoz, hogy reggelre könnyű, normális ürülése legyen és kínzó fejfájásától megszabaduljon.

— Princeszfűzők, melltartók, haskötők raktáron és mérték után Barth L. Noviszád, Petra Zrinjszkog 17.

(x) ROGASKA SLATINA. A kiváló Tempel forrás ásványvize már a legrégebb időtől fogva elismert gyógyhatású vese- és epehólyag bántalmaknál. A Styria forrásvíz gyógyítja az összes gyomor- és bélmegbetegedéseket, míg a Donat ásványvíz a legeredményesebben gyógyít epekő, elhízás, cukorbetegség, máj és csuszos-, valamint aranyeres megbetegedéseknél. Kérje ásványvizünket minden üzletben. Vezérképviselet Bratya Cselikovity cégnél, Noviszád.

Szerémi tüzfifa, szén és koks

legjobb minőségben, legjutányosabb áron kapható

LESZMEISZTER FATELEPÉN, NOVISAD
Kamenici ut végén (Vasuti állástól balra) Telefon 24-78

A nyugdíjas szövetség rendkívüli választmányi ülése Szubotícán. A vasuti és egyéb nyugdíjasok szövetsége ezúton értesíti választmányi tagjait, valamint a vidéki csoportok vezetőit, hogy március 15-én délelőtt 9 órai kezdettel saját helyiségében I. Kumicsiceva ul. 8 sz. alatt rendkívüli választmányi ülést tart. Tárgysorozat az évi közgyűlés idejének a megállapítása és több fontos indítvány megtárgyalása. Az elnökség: Ivkovic A. id. elnök.

— Tizenegy személyes „Ford” repülőgép érkezett Noviszádra. Pénteken délelőtt egy 11 személyes legújabb típusú Ford repülőgép érkezett Noviszádra. A gép ezidő szerint propaganda úton van Európában s ahol eddig megjelent, mindenütt nagy fel-tűnést keltett. A repülőgépen Horge igazgató, Johnson pilóta, Banet mechanikus és Mammori kísérő érkeztek Noviszádra, ahol a repülőter tisztikara szívélyes fogadtatásban részesítette a vendégeket. Az üdvözlésnél megjelent Nedics Milan tábornok, a légügyek parancsnoka is. A repülőgép tegnap néhány kört írt le a város felett, majd tovább repült Beograd felé.

Uj tavaszi árak!

Csakis elsőrendű
hibátlan árú

A legújabb divatszinekből:

Prima selyemflórharisnya

22° - din.

Prima mosóselyemharisnya

32° - din.

Tisztaselyem-harisnya, eredeti Kayser

88° - din.

Férfizokni, tiszta cérna, dupla talppal

12° - din.

Trikókesztyű, divatos mansettával

18° 50 din.

Trikókesztyű, svéd imitáció

24° - din.

Női reformnadrág, csikos trikóselyemből

19° 50 din.

Klein Jenő

speciális trikoáru üzletei,
Novisad, (Vel. Bečkerek) Senta

— Két embert megölt Budapesten a kályhából kiáramló széngáz. Budapestről jelentik: A csepeli vámmentes kikötőben, a Dunagőzhajózási Társaság egyik uszályának kabinjában tegnap reggel gázmérgezés-től holtan találták Gottschall Péter kormányost és feleségét. A szerencsétlenség valószínűleg úgy történt, hogy Gottschallék lefekvés előtt erősen megrakták szénrel a kályhát. Közben elaludtak és a Dunán dühöngő szélvihar kidöntötte a gyengén összetákolts kis vaskályha csövét és a kiáramló széngáz megfojtotta az alvó házaspárt.

— Hétfőn döntenek arról, hogy hol állítják fel pater Evetovics Ante szubotícai szobrát. E hó 15-én kellene leleplezni pater Evetovics Ante, a Miroljub néven ismeretes szláv költő szubotícai szobrát, amelyet Mestrovics Iván szobrászművész készített. A szobor felállításának helyében még eddig sem sikerült megállapodni. Tegnap délelőtt Osztojics Szelimir polgármester elnöklété alatt a városi tanács ebben az ügyben ülést tartott és úgy határozott, hogy bizottságot küld ki a szobor végleges helyének megállapítására. A bizottság ma száll ki a helyszínre és holnap konferencián dönt a szobor helyének megállapításában.

— Leégett egy fegyház Északkarolinában. Londonból jelentik: Az északkarolinai Goldsborough városban kigyulladt egy fegyház és teljesen leégett. Tizenkét fegyenc a lángok között vesztette az életét, negyvenet az utolsó pillanatban sikerült az égő cellákból kimenteni.

— Beteghaskötők, gummi- és princeszfűzők, melltartók. Fischer J. és Fia, Noviszád.

— Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, felfrissíti a szellemet és egészséges álmat hoz. Gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

SZENTAI HIREK

A napilapok tegnapi számában kimerítő közlemények jelentek meg a szentai tavaszi lövözgalat idejéről. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a közlemények nem felelnek meg a valóságnak; adatai tévesek, a rendelet néhány nap mulva fog csak megjelenni, amit annak idején közölni is fogunk. — A napokban hosszas betegeskedés után meghalt öz. Lebák Béláné, született Szimrök Vilma. Halálát kiterjedt rokonsága gyászolja. — A Szentai AK vezetősége tekintettel arra, hogy ma délelőtt a Rádnicskinak is bajnoki mérkőzése van, évi közgyűlését március hó 15-re halasztja el. — A szentai toronyba felszerelt vészharang a kongató szerkezet gyengesége miatt nem vált be. A tűzoltó parancsnokság most megfelelő kongató szerkezettel szerelte fel a harangot s ma délelőtt 11 órakor próbálják ki. — Vukelics Anka 16 éves noviszádi származású leány a szentai Gyermekotthonban ösztövezetett legjobb barátnőjével s ez így elkészítette, hogy öngyilkossági szándékából zsirszódat ivott. A súlyosan sérült leányt a kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmaztak rajta.

Elsőrendű búkka hálószobák tiszta keményfából készült ágyakkal, av. gipszal rézverettel, búkka, topoly ózsa és egyéb betéttel teljesen komplett 7 darabból álló 4000° - dinár **HEMLER** bútorgyűjtő, Noviszád

— Kérjen mindenütt Sibalics-féle pék-süteményt, mert az a legízletesebb.

Pataki Cora és Révay Gabriella szubotícai zongoraművésznők koncertje. Pataki Cora és Révay Gabriella szubotícai zongoraművésznők a hó 28-án este a Városi Színház emeleti hangversenytermében tartják meg nagy érdeklődéssel várt kétzongorás koncertjüket. A két kiváló zongoraművésznő eredeti Bach, Schumann és Rachmaninoff kétzongorás műveket és jazz átiratokat ad elő.

— Viszketegség ellen Neo-Dermát használjon. Kapható Nada Drogériában, Szubotica. Kérjen ingyen prospektust.

Nyílttér

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk

Morocz Ignácné

temetésén részvételükkel és koszoru adományaikkal fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek.

Egyben értesítük az érdekelteket, hogy az elhunyt lelküdvért a gyászmise április 18-án lesz megtartva a Rókusli plébánia templomban. Noviszád, 1931. március 8.

A gyászoló család

Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik drága kis Öcsikénk halála alkalmával részvételükkel enyhítették fájdalmunkat.

Várady Kálmán
és családja

Eladó tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű fajtisza nemes

gyümölcsfa,

Piszcserje és gyümölcsfa vadonc Bátor Tallián Tibor máriatelepi faiskolájában, Nova Kanjizsa Bánát. Árjegyzéket és felvilágosítást kívánatra díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola kezelő

Dungyerszky Gyoko nagyiparos nyitja meg a noviszádi nemzetközi tenyészállatvásárt

Külön bizottság alakult a megjelenő előkelőségek és külföldi államok képviselőinek fogadására — A rendezőbizottság összeállította a kiállítás megnyitásának programját

A noviszádi nemzetközi tenyészállatvásár vezetősége tegnap állította össze a tenyészállatvásár megnyitásának és két első napjának részletes programját. A kiállítás, mint ismeretes, március tizennegyedikén délelőtt tíz órakor nyílik meg. A kiállítást Dungyerszky Gyoko nagyiparos fogja megnyitni, aki ebből az alkalomból üdvözlő a megjelent vendégeket és méltóságokat, majd szakelőadást tart a tenyészállatok fontosságáról gazdasági életünkben. A kiállítás vezetősége külön bizottságot állított össze az érkező előkelőségek és a külföldi államok attaséinak és kereskedelmi képviselőinek fogadtatására. A bizottság tagjai a kö-

vetkezők: Dr. Borota Braniszláv polgármester, báró Rajacsics Joszif, dr. Rupp Viktor sztarapazovai közjegyző, Bogdanovics Zsivorád bankigazgató, Popovics Pecija Emil, a Poljoprivredni Glasnik szerkesztője és Petrovics Brankó, a noviszádi termény-és értéktőzsde főtitkára.

A kiállításra kerülő tenyészállatok bíráló bizottsága már március tizenharmadikán bejárja a kiállítást és tizennegyedikén ül össze tanácskozással. Az eredményt vasárnap hirdetik ki. Március tizenötödikén, vasárnap délelőtt a kiállítás vezetősége a vendégek és látogatók tiszteletére nagy bankettet rendez.

A beográdi kereskedelmi muzeum néhány hónapos fennállása miatt jelentékeny építőmunkát végzett gazdasági életünk fellendítése terén

A kereskedelmi muzeum szervezi meg a külföldi kiállításokon való részvételeinket

A Reggeli Ujság az elmúlt év végén hosszabb cikkben ismertette a beográdi kereskedelmi muzeum megnyitásának fontosságát s már akkor rámutattunk arra, hogy a kereskedelmi muzeum gazdasági életünk fejlesztésében nagy szerepet fog játszani. Az elmúlt pár hónap igazolta ezt az álláspontunkat, mert a beográdi kereskedelmi muzeum ezalatt az idő alatt nemcsak a belföldi, hanem a külföldi gazdasági körök figyelmét is erősen magára irányította. Különösen az utóbbi hetekben igen sok külföldi látogatta meg a kereskedelmi muzeumot, angolok, németek, franciák és mások. A külföldi látogatók főleg mezőgazdasági terményeink iránt érdeklődnek. A nemrég megnyitott kereskedelmi muzeum már eddig is a legpontosabb adatokkal látta el az érdeklődőket s

a kereskedelmi muzeum nemcsak a turisták számára érdekes látványosság, hanem a gazdasági szakemberek számára is elengedhetetlenül fontos tájékoztató.

Az elmúlt két hónapban a kereskedelmi muzeum felvilágosításai alapján már több igen jelentékeny és nagy üzletet kötöttek kiviteli kereskedőinkkel és belföldi cégeinkkel. A muzeum látogatói között a külföldi tőke nagyszámú képviselője is volt, akik hosszasan tartózkodtak a muzeum bányászati, vízerőügyi és tengeri kikötői osztályán. A német és angol látogatók főleg a sziloszok megszervezése és építése iránt érdeklődtek, amellyel, mint ismeretes, illetékes tényezőink mint terményeink kivitelének egyik előmozdító eszközével foglalkoznak.

A kereskedelmi muzeumot ezenkívül eddig csaknem valamennyi külföldi állam beográdi hivatalos képviselői is meglátogatták.

Valamennyien a leghizelgőbb hangon nyilatkoztak erről a legújabb intézményünkről és érdeklődésüket azzal is bizonyították, hogy több ízben is jöttek s különböző gazdasági ügyekben kértek információkat.

A kereskedelmi muzeum egyik igen fontos feladata az, hogy a külföldi nagy mintavásárokon való részvételünket megszerveze. Így a muzeum most a Milánóban április 12 és 17 között megtartandó nagy nemzetközi mintavásáron való részvételt szervezi és ezek a munkálatai már igen előrehaladtak. Államunk a milánói mintavásáron külön pavillonnal vesz részt és ezt a pavillont kőből és cementből építik fel, mivel az a szándékunk, hogy a milánói nemzetközi vásáron a következő esztendőben is résztvezzünk. Pavillonunk a főbejáratnál, mindjárt az első, mellette Szovjetország, Franciaország és Svédország pavillonjai állnak meg szemben a japán, német és angol pavilonok.

A jugoszláv pavillon teljesen modern stílusban épül, monumentális arányokkal. A milánói pavillon kétszer olyan nagy lesz, mint a barcelonai pavillon volt.

A pavillonhoz használandó építőanyag kizárólagosan hazai. A pavillon építésén hat van jugoszláv munkás dolgozik.

A milánói mintavásáron valamennyi európai állam, ezenkívül pedig több európai kívüli állam is részt vesz. A milánói mintavásáron való részvételünket úgy szerveztük meg, hogy az mindenképpen megfelel a kereskedelmi követelményeknek. A pavillont a reprezentatív szalón osztja két részre és ebből a baloldali részt a kereskedelmi muzeum magának tartotta meg, hogy gazdasági életünket teljes egészében statisztikai adatokkal alátámasztva bemutassa, a jobb oldali részt pedig magán kiállítók részére hagyták meg. Gazdasági szakembereinket elsősorban pedig a kiviteli kereskedőket és vállalatokat nemcsak magán szervezetek útján, hanem a kereskedelmi minisztérium útján is felhívták arra, hogy a milánói mintavásáron vegyenek részt. Gazdasági életünkben a felhívás az ország egész területén nagy visszhangra talált.

A nemzeti pavillonon kívül az állam tenyészállataink, vágóállataink, valamint ba-

Erőt a munkához

táplálékaink utján meritünk. Minél koncentráltabb, minél könnyebben megemészthető ez, annál könnyebben változik át energiává. Ilyen koncentrált, izletes és könnyen emészthető erő-tápszer az

OVOMALTINE

Kapható mindenütt: kicsiny doboz 16— dinár, közép doboz 32— dinár, nagy doboz 56— dinár, gazdaságos csomagolás 100— dinár.

romfiaink kiállítása részére is bérelt helyet. A milánói állatkiállítás iránt, különösen a szávai, drávai és a dunai bánságban nyilvánul meg nagy érdeklődés.

—o—

A cég székhelyén kell kereseti adóját fizetni annak a váliaközönak, aki több helységben dolgozik

...

A pénzügyminisztérium adóosztályának érdekes döntése

A vajdasági bankok egyesületének közlése szerint nem régen egyik pénzügyigazgatóság azzal a kérdéssel fordult a pénzügyminisztérium általános adóosztályához, hogy azoknak a vállalkozóknak, akik munkájukat székhelyükön kívül más helységben hajtják végre, hol kell a kereseti adójukat fizetni. A pénzügyminisztérium erre vonatkozólag a következő felvilágosítást adta:

Ha az illető adóköteles cégét bejegyeztette azon a helyen kell az adóval megterhelni, ahol cégének székhelye van. Ha emellett az illető még a cégét máshol is cégjegyeztette, úgy az egyenes adókról szóló törvény 44. szakasza értelmében ott is mint fiókot kell az adókkal megterhelni. Ha azonban ebben az esetben az 1930 évi május 18-iki változtatásokról és kibővítésekről szóló törvény 10. szakaszának feltételei is fennállnak, akkor azon rendelkezések szerint kell eljárni.

Ha a vállalkozó más helységeken végzi el munkáját és ott nem vezetett be cégét, nem fogják valamennyi helyen az adóval megterhelni, de azok az adóhatóságok, amelyek területén ezeket a munkálatokat végzik, kötelesek idejében összegyűjteni valamennyi adatot az elvégzett munkáról és azt az illető cég székhelyének adóigazgatóságához eljuttatni, hogy az a cégnek ezt a jövedelmét is megadóztathassa.

Az adóügyi hatóságoknak a jövőben szigorúan kell ragaszkodniuk ehhez a magyarázathoz és ennek értelmében kell eljárniuk.

—o—

Az elmúlt esztendőben mindössze százötvenezer ember vándorolt be Amerikába

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokba való bevándorlás az utóbbi hetekben csaknem teljesen szünetelt. Hivatalos becslés szerint, a június 30-ával végződő költségvetési évben, a bevándorlók száma aligha haladja meg a százötvenezretet.

Az elmúlt évhez viszonyítva az idén közel százezerrel kevesebb ember vándorolt be Amerikába.

1914-ben még több mint egy millió ember ment az Egyesült Államokba.

—o—

A szövetkezetek csak tagjaiknak adhatnak árut. Beeskerekről jelentik: A bányai kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére a pénzügyminisztérium közölte a kamarával, hogy rendeletet adott ki a pénzügyigazgatóságnak a fogyasztási és beszerzési szövetkezetek szigorú ellenőrzésére. A szövetkezetek ugyanis csak tagjaiknak szolgáltathatnak ki árut és ha másnak is adnak ki árucikkeket, kötelesek vállalati adót fizetni, amely alól jelenleg mentesek.

Sport

Ma délután Noviszádon: Mitrovicai GRADJANSZKI-NAK, elsőosztályu bajnoki mérkőzés

Dél előtt: Gradjanszki-PAK és Szlovacski-Makkabi Bajnoki és barátságos mérkőzések a vidéken

Az időjárás pénteken ismét telet játszott, a tegnapi olvadás feláztatta a pályákat, de azért a játékot komolyabban aligha befolyásolhatja. A pályák, amelyeken ma a noviszádi alszövetség területén mérkőzést rendeznek ugye szólni kivétel nélkül jól bírják a vizet és ha ma dél előtt csapadék nem esik, mindenütt reális körülmények mellett játszák le a délutáni mérkőzéseket.

Az elsőosztályban mint már jeleztük, a mitrovicai Gradjanszki-NAK mérkőzést játszik le délután 3 órai kezdettel a NAK pályán. A mitrovicai Gradjanszki hivatásos tréner keze alatt treniroz, stílusa ehhez mérten az utóbbi időben határozott javulást mutat. A csapat legjobb része a közvetlen védelem, aminek köszönheti, hogy az eddigi bajnoki mérkőzések során a Mácsva és a Vojvodina után a legkevesebb gólt kapta. A csapat fedezet-sorának tengelyében új ember áll, mégpedig szilárdan és kitartóan. A csatársorban is sokszor felcsillan a stílus, különösen a szélsők veszedelmesek.

A NAK mérsékelt start után, a múlt vasárnap javuló játékot nyújtott. Egészen bizonyos, hogy a csapat rövidesen kifogástalan formába jön, de kérdés a mai mérkőzésig mennyire jutott a javulás terén. A csapat gerince, a fedezetsor megbízható, a győzelem kérdése nem a halfokon fog mulni, hanem valószínűleg a csatárokon. A támadósor játékból hiányzik a lendület az akciók befejezéséhez, a mezőnyben igen szépen kombinálnak. A fő baj, hogy hiányzik a minden helyzetből lövő csatár. A közvetlen védelem még nem a régi, de a mai mérkőzésen egynél több gólt nem szabad bevennie. Egy két gólos NAK-győzelmet várunk. A mérkőzést Zsivánovics vezeti.

A dél előtti másodosztályu bajnoki mérkőzések a legnagyobbított Karagyorgye pályán kerülnek eldöntésre. Fél kilenckor a petrovaradini Gradjanszki a noviszádi Postásokkal játszik előreláthatóan kemény és elkeseredett mérkőzést. A Gradjanszki az utóbbi hetek során erősen feljavult, főleg csa-

társorának lendülete imponáló, nagy próbára fogja tenni a Postás-védelem képességeit.

A PAK meglehetősen szeszélyes csapat, amit misem bizonyít jobban, hogy a tavalyi gyenge Gradjanszkitól 1:7 arányban kikapott. Ilyenarányu revansról szó sem lehet, de ha a PAK minden tudását belevetíti a küzdelembe, döntetlent, esetleg minimális gólarányu győzelmet is elérhet. Bíró: Andréa.

A fél tizenegyor kezdődő Szlovacski-Makkabi mérkőzés favoritja a Makkabi. Igaz, hogy a Szlovacski-Makkabi mérkőzések évek óta a másodosztályu bajnoki szezon legérdekesebb küzdelmei. A Makkabi tavaly is a legminimálisabb arányban 2:1-re győzte le a Szlovacskit.

A noviszádi kékfűek ma kedvezőbb lehetőségekkel állnak ki, a tavalyinál nagyobb gólarányu győzelemre számíthatnak. Sok függ attól, hogy a csapatnak milyen napja lesz, mert a pillanatnyi hangulat a Makkabinál is nagy szerepet játszik.

A Szlovacski lelkes és önfeláldozó együttese minden bizonnyal azon lesz, hogy megtépázza a Makkabi nimbuszát, de ez a törekvése papirforma szerint aligha teljesül. A Makkabi ha minden játék-erényét kidomborítja 2-3 góllal győzhet. Bíró: Bánics.

Temerinben a TTC a petrovaradini Hajdukot látja vendégül bajnoki mérkőzésre. Mind a két csapat először játszik bajnokit a tavasszal, eddig barátságos mérkőzéseken készültek a bajnokságra. A TTC a saját pályáján minden csapat számára veszélyes ellenfél és győzelmi reményekkel startol a Hajdukkal szemben is, amelynek képességei nem érik el a temeriniek tudásának mértékét. Bíró: Andréa.

Koviljon a csurugi Hajduk a favoritja a Sajakas Hajduk mérkőzésnek. Kovilj az utóbbi időben erősebb feljavult, de azért aligha akadályozhatja meg a minden részében igen jó Hajduk egy-két gólos győzelmét. A mérkőzésen Gál bírósodik.

Barátságos mérkőzés is lesz ma délután, Palánkán. A Szloga a noviszádi Rádnicski első csapatát látja vendégül. A palánkaikak — nagyon helyesen —

KOMAROMI JÁNOS:

AZ ELVÁLT FELESÉG

(48)

Regény

Tizenegy óra körül járt, amikor buscot vettem tőlünk. S egyszerre kongó csend támadt a házban. Mindketten egyre gondoltunk: hol fogunk aludni ma?

Katinka rakosgatott még egyet-mást, én óvatosan a dolgozószobámba nyitottam be. Nem volt megvetve a heverőm.

Amire visszamentem volna az ebédlőbe, Katinka félig levetkezve állt a szoba közepén. Aztán odajött elém, lehorgaszott fejével és szomorúan kezdte:

— Egy kérésem lenne magához, kedves uram...

— Parancsoljon!

— Ne hagyjon magamra... Aludjék maga is a hálóban...

Alig bírtam visszatartani ujjongásomat. Dobogó szívvel hajoltam le hozzá:

— Akarja?

— Szeretném... — s végleg lecsuklott a feje.

Abban a pillanatban ölembe kaptam fel és nem álltam meg velem, csak a hálószobában. Ott letettem az ágyára... A karjaimban maradt...

Vagy tíz napra megnyugodtunk mindketten.

Ez alatt a tíz nap alatt újra megszűnt a számunkra minden. Kettőnkön kívül nem látunk senkit a világból. Kéz a kézben andalogtunk valamelyik uccácskában, mialatt a pusztán felől tavaszi szagokat hozott a fáradt szelecske... Elkészültünk a Kisfaludy uccában avagy a Klapka uccán mentünk végig és nem szóltunk egymáshoz egy szót. Mert, így tavasz ébredése előtt, különös hangulatai voltak ennek a két uccának. Elkészültünk a város külső szélei felé. Itt bolyongtunk el legszívesebben, ahol régi há-

zak lapultak meg az enyészeti csendben és negyedóránig is elálltunk egy-egy százéves kapunál. Szerettük mindketten a város ama uccáit, amelyek szélesen terpedtek el a már nyomukvesztett városkapukon túl és végük a pusztaság előtt torpant meg váralanul... És ha visszafordultunk olyankor, a hátunkból harsanva tornyosodtak fel a templomok, középületek, új paloták csuesai, amint magasba szárnyalva hirdették a város előrehaladását egy csodálatos jövő felé.

Elmult aztán vagy tíz nap, mióta először bujtunk össze megint Katinkával. Újból nem vettük észre az idő múlását, pedig nekem indulnom kellett rövidesen, mert úgy volt, hogy néhány napon belül megkezdődnek a tavaszi munkák. Katinka több ször kért, hogy legalább egyidőre velemjőn ő is: nem akar magában maradni. Legfeljebb csizmát húz és úgy fog felöltözni, hogy ne legyen kényelmetlen nekem sem. Beleegyeztem. Ugyanakkor levélben értesítet az apósom, hogy pontot tett kétkötetes műve legvégére és már kapott is megfelelő ajánlatot két fővárosi nyomdától. Arra kért, hogy mivel ő megunt már életét a szuniorok társaságában, egy hónapon belül külföldre megyen ki „némi fejszellőztetés végett”, magával viszi persze az asszonyt is és ha az alatt a hét-nyolc hét alatt, amíg ők odalesznek, a nyomda befejezné a szedést, a korrekúra íveket tegyem el gondosan, mivel az én címemre fog majd irányítani mindent. A szedés korrigálásához úgy sem értenék: fölöttébb szövevényes dolog lévén az tudvalevően... „Egyebekben külön is üzenek még az anyátokkal, aki legközelebb benéz hozzátok...”

Az anyós csakugyan betoppant egy ebéd után, mikor éppen a legbékésebb hangulatban beszélgettünk a dolgozószobámban. Belépett és mielőtt üdvözölhettük volna és megmondhattam volna neki, hogy az életünk nagyon-nagyon zavartalan, megállt az ajtóban és rákiáltott a leányára:

— Te semmiházi, mit veszekszel mindig az uraddal? Ezt csináltam én valaha az apáddal?

Katinka felállt és sáppadt lett nagyon. Orrcimpái megremegetek, szája felvonaglott

és két kezével odakapott a melléhez, mint-ha elfult volna. Felémfordult aztán, végigsujtott a szemével és annyit kérdett jég-hideg arccal, elváltozott hangon:

— Hát maga... maga árulkodik reám? Kiment a szobából.

XII.

Olyan napok következtek megint, amelyeket már-már képtelen voltam elviselni.

Hiszen szólt hozzám, ha kérdeztem, de magától nem közeledett felém. S a válasza is annyi volt minden alkalommal: „igen” — „nem”... Csak a szemrehányó arcát ne kellett volna látnom!

S mindezt azért, mert szerinte, árulkodtam reám az anyjának.

Valami két hét múlt el ilyenformán: egy-két napon belül mennem kellett a pusztán szélén elfekvő tanyákra. Úgy volt, hogy egy hét múlva a Szikrába megyek át és azontul ottmaradok jóideig. Már csak azért is, mert a Szikrához közelebb esett nagyobbik tanyánk és az apósom ezuttal csakugyan beváltotta régi fenyegetőzését: pártkoltatni kezdett a feleségével, hogy meg sem állnak Salzburgig. Nagy műve többé-kevésbé kéziratát akkor már benyújtotta az egyik budapesti nyomdának.

Katinkát nem akartam egyedül hagyni vissza a házban. Mert tavaszodott már és ilyenkor nincs menyecske, aki itt-ott megne fordulna a korzón, a korzón sok a fiatalember és ilyen időtájt olyan különös illatu levegő leng a városnak a pusztán felől. Magunk sem vesszük észre, mikor vesztjük el magunkat. Hát még ha bizonytalan időre van oda a férjünk!

Az indulás előtti napon azt mondtam neki:

— Csomagoltasson lelkem. De mindketten tönknek.

— En is megyek? — kérdezte felcsillantó kíváncsisággal.

— Jön. Nem hagyom vissza. Azért a feleségem.

Változatlan, hideg arccal felelt:

— Jó. En is így akartam.

Folytatása következik

arós mérközéseken igyekeznek megszerezni a csapatból még hiányzó rutint és állóképességet a további küzdelmekre. A Rádicski komplett első csapattal megy Palánkára, győzelme biztosnak látszik. **Bíró: Hirschler.**

A NAK futballszakszövetsége felkéri a következő játékosokat, hogy a pályán megjelenjen szíveskedjenek: Fél kettőkor: Puliszák, Zahorai, Popov, Korb, Thurzó, Schenck, Takács, Schneider I, Sztanko, Csanjuga, Vas, fél három órákor: Ricsay, Bertók, Róka, Haasz, Sarró, Müller, Schelb, Conics, Lemmler, Paszt, Welker, Pintér II. — Sportkapitány.

Vasárnap folytatják a becskerekai bajnoki mérkőzéseket. Március 8-án vasárnap folytatják a bajnoki mérkőzéseket a becskerekai sportpályákon. Az Obilics pályán délután 13 óra 30 perckor ZsSK és Orao, bíró: Brkics, 15 óra 15 perckor Borac-Schwaebische, bíró: Podgradzki. A Borac pályán délután 13 óra 30 perckor az Obilics és a Jedinstvo (bíró Mojics mérnök), 15 óra 15-kor a Rádicski-Vojvodina kerül egymással szembe (bíró Mojics mérnök). Délelőtt a tartalékcsoportok játszanak. — Kikindán délután 15 órákor a Szrbija pályán a Szrbija és a Szlaven mérkőzik.

NAK hírek. Kérem az alant felsorolt rendezőket, hogy ma d. u. 1 órákor a NAK pályán megjelenjen szíveskedjenek: Scheib, Krammer, Gerich, Brittig, Perapatics, Pozsonyi, Wolberger, Vilner I.

Főrendező.

Szuboticei futballbíró vezeti le az osztrák derbimérkőzést. Ma játsza le a két vezető osztrák egyetület a bajnoki mérkőzését. A Szlavia és a Hajduk küzdelmét minden évben más-más alszövetségi bíró vezeti le. Az idén Osztrák Szuboticeiről kért bíró, ahonnan Mázics Andrija a szuboticei alszövetség egyik legjobb bírja utazik Osztrákra, hogy az izgalmas és nehéz mérkőzést vezesse.

Ma derbi mérkőzést játszik az Odszaci SC a Vrbászi SC-vel Odszacin. A két régi rivális az OSC és a VSC ma találkoznak bajnoki mérkőzés keretében Odszacin. Réglátott érdeklődés kíséri az egész környéken a csapatok találkozását.

Elmarad a Szentai AK—Dulcis mérkőzés. Mára volt kitűzve a SzAK—Dulcis bajnoki mérkőzés.

A mérkőzést a két csapat kérelmére, a kedvezőtlen időjárás miatt későbbre halasztották.

Bírókúldés a noviszádi alszövetség mai mérkőzéseire. Gradjanszki—PAK: André, Szlovácsi—Makabi: Bánics, NAK—Gradjanszki: Zsivánovics, Hajduk—TTC: André, Sajkás—Hajduk: Gál, Rádicski—Szloga: Hirschler.

Délután három órákor kezdődik a szuboticei derbimérkőzés. A szuboticei Bácska és a Szand ösről elmaradt bajnoki mérkőzését ma délután játsza le a Szand pályán. A nagy érdeklődéssel várt szuboticei derby délután három órákor kezdődik. A Szand lehengereltette és rendbehozta a mérkőzésre a pályáját, a beállott havazás következtében azonban igen rosszak lesznek a pályaviszonyok, ami sokat levon majd a mérkőzés érdekességéből.

MOZI

AZ ISTENEK KEDVELTJE

A noviszádi Apolló tonkinó új hangosfilmje

A noviszádi Apolló tonkinó tegnap mutatta be a sajtó részére Emil Janningsnak a világhírű filmművésznek legújabb hangosfilmjét: Az istenek kedvencét. Emil Jannings minden egyes filmje művészi esemény és ebben a filmben is megfelel mind annak a várakozásnak és igénynek, amellyel ezt az új hangosfilmjét végignéztük. Jannings egy operatőr szerepét játsza meg ebben a filmben, egy operatőrként, akinek szembe kell néznie a megdöbbentő valósággal, hogy a hangja elveszett és nincs más hátra, vissza kell vonulnia a világot jelentő deszkákról. Amíg a nagy művész dicsősége teljében volt, az asszonyok szárai rajongtak utána, ővé volt a világ dicsősége és feleségét, ezt a tulajdonságát és rajongó szerelmű asszonyt, a hűséges hitvest észre sem vette. Csak most, hogy le kell szállnia a dicsőség ormáról, veszi észre feleségében a nagy emberi és asszonyi értékeket. S ez hozza meg számára ismét a hangot, a feltámadást

és a most már kiérdemelt új sikert.

Jannings mindig szeret az öregség problémáival foglalkozni a filmjeiben rendszerint tragikummal végződik ez a probléma. Ez a film azonban feloldja a tragikumot a megérdemelt nyugodt boldogságban és a nagy tanulságban: megbecsülni az igazán szerető szívet. Nagy és szép élmény az új Jannings film, amint az Jannings játéka is. Mellette nem kisebb művészetet nyújt Olga Csehova, a nagyvilági hölgy és Renate Müller a hűséges hitves szerepében.

A kitűnő filmet érdekes heti hirdető egészíti ki. A nagyszerű új műsort ma mutatja be az Apolló

MEGHÍVÓ

Noviszádi Hitelszövetkezet 1931. évi március 22-én, vasárnap d. e. 10 órákor saját helyiségében Dudarska (Epros) u. 18.

rendes évi közgyűlését

tartja meg, melyre a tagok (üzletrészesek) az alapszabályok 35. § a értelmében meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása
2. Zárószámok megvizsgálása és a felmentvény megadása
3. Mérleg megállapítása
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés
5. Az igazgatóság 3 tagjának választása
6. A felügyelőbizottság 3 tagjának megválasztása
7. Esetleges indítványok csak az esetben tárgyalhatók, ha azok az igazgatóságnak 14 nappal a közgyűlés előtt írásban benyújtottak

Ha a gyűlés határozatképes nem volna, akkor a következő vasárnapon 29-én, fent említett időben és helyen lesz megtartva, mely gyűlés tekintet nélkül a megjelölt tagok létszámára határozat képes lesz.

1084

Az Igazgatóság

ZSIDÓ AGGÓIMÁZA ÉS ÁRVÁRAZ EGYESÜLET

Novisad
Broj: 328/1931.

POZIVNICA

Čast nam je pozvati sve članove Društva Jevrejskoga Utočišta za stare i siročad u Novom Sadu na redovnu skupštinu za god. 1930. koja će se održati na dan 22. marta 1931. g. (u nedelju) pre podne u 11 časova u velikoj dvorani Jevrejske Crkvene Opštine.

U Novom Sadu, 7. marta 1931.

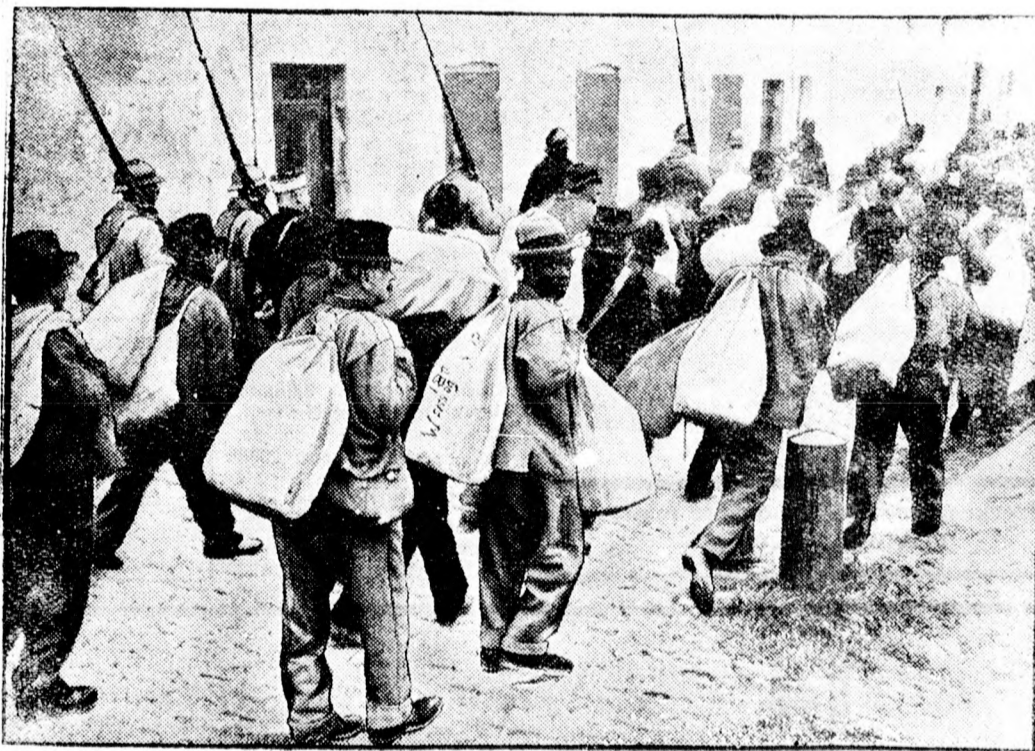
Tajnik: Pretsednik: Sapretsednik:
Fahn M. Mavro s. r. Kohn Josif Ju ije s. r. Hajoš Julije s. r.

Dnevni red:

1. Izveštaj upravnog odbora o prošloj godini
2. Završni račun 1930.
3. Izveštaj računospiritivačkog odbora
4. Proračun za god. 1931.
5. Određivanje redovne godišnje članarine
6. Donošenje zaključka o zidanju društvenoga doma
7. Izbor 20 novih članova koji prema osnovnim pravilima § 19. otpadaju krajem svake godine
8. Predlozi.

Napomena: Samo će se oni predlozi uzimati u raspravu koji su pre 3 dana skupštine pretsedništvu pismeno podnešeni.

Zaključni račun mogu se pregledati za vreme zvaničnih časova u kancelariji.

Cayenne felé...

A franciaországi Saint Martin de Réé feyházból a mult héten 673 feyencet indít.

tottak utnak az Ördögsgiget felé, ahol élet, fogytiglani büntetésüket letöltik.

—o—

ODEONBAN

Ma, a 100%-os német Paramount-film

Nő a dzsungelben

Szenvedélyes szerelmi dráma w. Somerset „A levél” című novellája után. — A főszerepben Charlotte Ander, Ernst Stahl-Nachbauer, Erich Ponto és Graca Chiang. Ezenkívül: Ez az én feleségem, vígjáték Stan és Pan-nal a főszerepben. Mickey az állatkertben és Paramount Journal. Kezdet 3, 5, 7 és 9 órákor

Keresek Noviszádon legslább két, de lehetőleg 3 szobás

elegáns garconlakást

butorozva, fürdőszobával. Ajánlatokat „Elsőkelő külföldi” jellegre a kiadóhivatal továbbít 1109

Városi Mozi Subotica

Marcius 9-től Hétfőtől
FOX MOVIE TON JOURNAL No. 21.
 Egy 100% Frankl Borzage tonfilm

Hetedik parancs

Főszerepben: **Janet Gbnyor és Charles Farrell**

Helyárak 7, 10, 12, 14, 16 és 18 din. Előadások 4. 6 és 8 órák

Jön! GREIFER Jön!

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap
 egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
 a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

CSALÁDI HÁZ kerttel együtt kiadó. Teodora Pavlovića (Uroška) ucca 26. 1099

SZOBA, előszoba, konyha és speiz kiadó Futoški drum 146. a rendező pályaudvarral szemben. 1098

Szép üzlethelyiség kirakattal minden szakmanak alkalmas olcsón kiadó. — Fruskogorska 6, Strand ut. 1090

Egyedül álló ház, mely áll négy szoba, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből kiadó. Nemačka u. 8. 1091

Kr. Aleksandra ucca 9. sz. házon 2 szobás lakás és nagy műhely azonkívül 2 szoba, konyha az összes mellékhelyiségekkel március 15-re kiadó Bővebbet Kr. Aleksandra u. 11. az üzletben. 1108

A Wagner palotában 5 szoba mellékhelyiségekből álló **LAKÁS** azonnal kiadó. Érdeklődni Novisad, Pašićeva ucca 22. 991

ÜZLETHELYISÉG forgalmas helyen, mellékhelyiségekkel vagy azok nélkül kiadó Kuzil Gyula vaskezeskedés, Novisad, Temerinska 8. 992

Egy fűszerüzlet más foglalkozás miatt eladó. Cim a kiadóban. 1118

ALLAST KERES
 Párisi szalonban dolgozott varrónő házakhoz ajánlkozik. Primorska (Vásár) ucca 4. 1100

HÁZVEZETŐNŐI vagy szakácsnői állást keres 46 éves asszony. Cinnernél. Agollo udvar 9. 1106

Ügyes varrónő házakhoz ajánlkozik napi 40 dinárért. Kovács Emma, Ustavka 15, Paláncsainénál. 1114

Villanyszerelő édesanyja és testvére házme-ternek ajánlkozik. Cim a kiadóban. 1056

FOGLALKOZÁS

URAK FIGYELMÉBE! Legszolidabb árak mellett ajánlkozom üzle ki külvil munkára. Zucajić 30-ro, Braća Ribnikara (volt Lovész ucca) 5. 1101

MIRE VÁR ÖN? Önnel még mindig nincs foglalkozás! Mások már hetek óta szepen keresnek a mi új háziparunk által. Kitartás ingyenes. Nehezére esik Önnel egy levelet megírni? Kimerítő értesítést szívesen adunk, ha válaszátyeget k ld. — Zadruga jugoslavenskih pletaca, Osijek. 1021

KIADÓ

KIADÓ egy különálló ház mely áll két szoba, konyhából és összes mellékhelyiségekkel és kerittel. Bővebbet Futoški put 101. alatt. 1093

Két szoba, előszoba, konyha és egy két szobás lakás kiadó. Mali Liman, Szivoborszka 5. 1118

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMAN SANDOR

Hétfőtől—szerdái

Billie Dove
 tüneményes szépségű filmdiva, Lukács Pál zenés filmje

Tengeri csata
 (Janette tévelygése)
 A szerelem és állhatatlanság szenvedélyes drámája
 Rendezte **KORDA SÁNDOR**.
 Mickey Mouse mint pilóta

KIADÓ április 1-től egy uccai szoba, konyha és speiz, május 1-től két udvari szoba, konyha és speiz. Érdeklődni: Karadićeva (Faltli malom) ul. 18., a házme-ternél. 998

2 SZOBA konyha és előszoba udvari lakás azonnal kiadó. Magyar u. 34. 1077

KERESLET

Jó dísznőtoros vacsorák után az ANO gyomorpor bebiztosítja zavartalan emésztést. — Főlerakat Grossinger gyógyszerár. Novisad. 6180-2

Agilis ügynökök (nők) biztos és könnyű megelhetést találnak minden háztartásban könnyen eladható cikk terjesztésével. Jelentkezni Kardos, Futoska 7. 10-6

Átvénnék jófogalmu fűszerüzletet lehetőleg lakással. Ajánlatokat „Április 1 jelleg” Schmolka Novisad. 1113

VESZEK minden nyelvű használt könyveket. „ANTIKVARIUM” KÖNYV-KERESKEDES, Novisad, Katolcska porta 4. 440

ENGLISH CONVERSATION by english lady or gentlemen terms address to Administration Nro. 1078

Egy fényező legény felvétetik Kamajer Mihály-nénál, Futoski put 43. 1121

KÜLÖNFÉLE

Válogatott, nemes hüvelyekből előállított VEGY-TISZTA paprika, kapható Bentz Gusztávnál Novisad, Laze Kostića ucca 35. sz. (volt Széchenyi ucca) 1088

TALIGÁS K földet, söpredéket veszek tőlnek, jó pénzért. Fehér Vilmos, Dudarska 35. 1020

Sojababra vonatkozó összes tudnivalókat megkapja, ha Jugovít-nak, Novisad, küld bélyegben 5 dinárt. 6853

Olcsóbb a tűzifa!
 I-a aprított bűk Dtn. 33. fűrészt bűk és tölgydorong Dtn. 28. 100 kg-ként házhoz szállítva. Vujkovic faterlep. Subotica. Tel. 669. 072

Szabotican a Reggeli Ujságnak apróhirdetéseket és hirdetéseket kiadóitvatalunk, Alexandrova u. 9. és a Rádlo Reklam (WAGNOVA u. 8.) veszi fel. 8524

„LIM“
 limarska zanatska zadruga Novisad, értesíti igen tisztelt úzletfeleit, hogy Gostojic Toša tagtárs ut kőzetéből kilépett és egy magiszint egyesületének tagja lenni. Kéri t. úzletfeleit, hogy ezt tudomásul vessei sziveskedjenek. VEZTŐSÉG

Kiadó
 Kralja Aleksandra 10. l. em. 3 udvari szoba konyha előszobával, a földszinten 3 szoba irodának vagy műhelynek alkalmas, Zoljenička ul. 12. alatt 2 szoba és 3 kis raktár azonnal kiadó. Érdeklődni Kralja Aleksandra ucca 10. l. em.

HALLÓ! HALLÓ!
 A noviszádi 1073
„ORIENT SZALLODA”
 ujjanon berendezett tiszta szobái olcsón kaphatók. Ugyanott olcsó, jó és ízletes ételk kaphatók. Aboncsk felvételnél. Szíves pártfogást kér. Kott Vencel, bérlő

Novisadi környéki gazdák akiknek komlószáraitjuk van és cigoria-termelés-s l foglalkozni akarnak, még néhány jelentkezzon
Jugovít-nál
 Novisad
 Futoski put 137.

Kirakátvögek leg-olcsóbban Vltum tükögyárban, Novisad, Futoški put 134. 2722

ELADÓ
 ELADÓ új családi ház a Darányi telepen l. csoport 146 szám alatt, a Futaki uti átjárón túl az elő ucca. 1097

SAROKHÁZ elköltözés miatt olcsón eladó. Cara Dušana ucca 86. 1096

Jókarban levő jégsek-rény és egy mézarszék berendezés elköltözés miatt részlettétésre is eladó. Temerin, Zseljeznicska u. 476. 1095

NEGYED HOLD telep házzal, mely áll három szoba, konyha, pince és az összes mellékhelyiségekkel olcsón eladó. Gyorgye Magaraševics u. 9. 1092

HIVATALNOKNŐ
 Kezdő
 jó keirással, ki a szerb nyelvet bírja azonnalra felvétetik. „PAX”. Vojvoda Marka Miljanova ul. 13. 1057

Eladó
 gazdasági épület 4 szobával, 2 konyhával, 2000m² kerttel, 120.000 dinárért, 2500 dináros havi lefizetésre. Darányi telep III. csoport 317. Ugyanott eladó szoba-konyha lakóház, 4 m² kerttel, 25.000 dinárért. 1050

HALLÓ! HALLÓ!
 Van-e hibás órája, szűk-ségel-e jó szemüveget, lény-kép-készüléket, lénykóp-anyagot, vagy amatourki-dolgozást, ugy jöjjen
„OKULARIUM”-hoz
 Matija Woli Novisad, Porta 3 (r. kat. hírközlési palota) ahol mindent a legolcsóbban megkaphatja. 1112

ELADÓ házhely a Futaki úton havi 250 dinár részlettetésre. Bővebbet Milos Aszurdics, Radiceva ucca 12. 1094

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT ELADÓ egy elsőrangú e-béldőbuto. Megtekinthető mindennap délután fél kettő és fél négy óra között Dr. Antonljevicnel, Novisad, Mali Liman, Stražilovo ul 6. 1089

TÖBB LAKÓHÁZ — egy szoba, konyha — negyed hold kerttel havi részletre eladó. Érdeklődni hétfőn. Telep III. 317. 1105

MODERN BÖLCSON BÖHÖVUTAR
 Állandóan új könyvek
Kardos, Wilson tér 7

FORDSON 6-os MÁV cséplő elevátorral, jó állapotban eladó. Bővebbet Skenderovich Tibornál, Temerin. 1053

ELADÓ HÁZ Noviszádon Zrinyi Péter ucca 31. alatt, Érdeklődni ugyanott. 851

Telepen a református templom mögött egy házhely eladó. Bővebbet Jovana Aranjić a 29. 1003

HÁZTELEK a Strand-uton olcsón eladó. Közlebbit Futoski put 21. l. emelet. 1011

HENTESÜZLET forgalmas helyen eladó. Cim a kiadóban. 1048

PULT és állványok, majdnem új, olcsón eladó. Bővebbet Biro „More”, Kralja Aleksandra 3. 1082

ELADÓ zongora, ebédli, hálószoba, ruhaszekrény és egy eszterházi kocs. Bővebbet Petrovaradin, Frankopan korcsmában (ezelőtt Fehér Ökör). 1122

Forgalmas uccában egy jó jövedelnet hozó ház eladó. Cim a kiadóban. 1120

14

olcsó nap

Hallatlanul olcsó árak

az összes női és férfi cipőkben:
 65 - 85 - 95 - 120 - 145 - 165 - 195 dinár

ZAGREBAČKA tvornica c'pela d. d. filijala **NOVISAD, Kralja Petra 25**

Helyszüke miatt rendezük az árusítást. Minden párért garatálunk! Használja ki minél előbb a kínálkozó alkalmat, amíg mindenfajta cipőben válogathat! Figyelmeztesse ismerőseit a rendkívül alkalomra

„Uránia”, nyomdai műintézet és kiadóvállalat, Komlós Márton nyomása, Noviszádon

Pontos cím:
Név:

PÁLYÁZATI SZELVÉNY
Részvesszék a „Tündérország” képrejtvény pályázatán.
Árnyék rajzokkal

Volt Palkonak partipája Fel is pattant mindig rája Rajta ült a partipán Lovagolt is ép javában Ha meguntta, félretolta. Hintázott is büszkén rája Néha rászólt anyukája Ez volt Palkó kis kalandipája Nagyot zökken az irhaja Kis farkincás nagy kalapja

Szeles Palkó partipája

Azian nőtt, nőtt és ki is virágzott. Szép bárszemes szirmu, sárga közepű virágai lettek. Ott szomorkodott egymagában a pusztai mezőn. Egyszer arra járt egy kertész és meglátta a ritkaságot virágot és azt gondolta magában: — Elnye, te kis virág, de árva vagy itt ezen a pusztai mezőn. Jár, szegény árvácska a testvéreid közé. Azzal kiásta az árva virágbokrot és elvitte a virágos kertbe és jó, puha földre elültette. Virágot a kis bokor ott is szepen. A kertész nagyon megszerette. Megszedte a magját és sokat ültetett belőle. Nem volt már egyedül, árva a kis virág, de a neve azért árvácska maradt mindig. Ma is úgy hívja mindenki.

A Reggeli Ujság vasárnapi ingyen melléklete

Vasárnap, 1931. március hó 8.

Igy ugorják át lóversenyen az akadályokat

Keresztrejtvény. Visszatér: 1. Babkává 6. Kéj 7. Kín (vissza) 9. Keres 12. R T 14. Lel 15. Ár 16. Temesvári 17. Er 18. Mka 19. Ut 20. Hiena 22. Zaj 24. Nos 26. Letöröl. — Függetlenség: 1. Bé 2. Ajk 3. Kereskedő 4. Vés 5. E I 6. Ker- tész 8. Kerítés 10. Elemi 11. Elvon 13. Tér 15. Áru 20 H J E 21. Az „asszony” 23. Al 25 Ol — Pótlórejtvény: Tündéror- szág rovatvezetője Ali bácsi. — Betűrejtvények: 1. Hatalom 2. A kereszt hatalma, 3. Keresztény, 4. Kard, 5. Párna, 6. Lőszerszám, 7. Városnegyed, 8. Zárda, 9. Mészélő 10. Száz- szorszép, 11. Ötven, 12. Haszontalan. — Tréfas kérdés: Emmi. — Négyzetrejtvény: 1. Libák 2. Ibar 3. Bár 4. Ár. — Mi ez? Tündérország. — Névlegesrejtvény: Felső. — A Tündérország február 22-iki számban levő rejtvényeket megfejtették még: Topolcsányi Gyula, Kovács Cunci, Gyurák Manca, és Józsi; Kápolnai György, Kurilla Ilonka, Józsa Manca, Józsi Rózsi; és Manca. — A Tündérország március 1. számában közölt rejtvényeket teljesen megfejtették: Mikulinnac László, Oláh Jenő, Vörös Manca, Aranyosi Aranka; Kreszt Bertuska, Kreszt Laci és Pista, Odry Péter; Odry Rózsi és Juci, Hever Boriska, Puskás Erzsike, Ke- reszturi Irénke, Mamuzsics Ferike, Szviderszki Tibor és Bé- luska, Tarapesik Sanyika, Varga László, Velez László; Frei Károly, Juhász Józsi, Hudi István, Menecsik Margitka; Mol- nár Katóka, Kapos Ant, Szentmátoni Manca; Kápolnai Gyuri, Kovács Cunci, Hever Amália, Szvacssek László; Lang Józsi, Horváth Dezsőke, Möriz Matildka, Tandori Pál; Nagy László, Richter Erika és Gita, Stiebel Józsi és Toncsi, Bakos Rózsi és Janika, Varga Rózsi, Dobos Katica, Szilner Ró- zsi, Ruth Ilonka, Csauth Vilmos, Jung Zoli; Thurzay Lu- cika, Bözö Eszti, Valter Bözsi, Jászai Manca és Algyi Zsika, Ellér János, Sánta Laci, Hegedus Babuska; Algyi Mihály, Szalkay Ferenc, Papp István, Balcar Gitta és Vill; Möriz Károly és László, Auraszt Misi.

A sorsoláshoz a könyvjutalmat Kreszt Anika nyerte.

MI EZ?
Közli: Möriz Matildka
Hat lába van, mégis négyen jár. — Mi ez?

és egyéb huncutságok
ROVATVEZETŐ: Ali bácsi
REJTVÉNYEK, JÁTÉKOK, MÓKÁK

TÜNDEORSZÁG 36

rekek valóságos öröme lett. Irjál továbbra is szorgalmasan, mindig nagy érdeklődéssel olvasom soraidat. — **Vörös Man- eika:** Nem baj, hogy ceruzarajzot küldtél, a fontos mégis csak az, hogy a rejtvény is jó legyen. — **Aranyosi Aranka:** Kívánom hogy mielőbb meggyógyulj, nagyon fáj, ha azt kell olvasnom, hogy valamelyik gyerek megbetegszik. Ami a Snaufer Sanyira vonatkozó kifogásodat illeti, vedd tudomásul, hogy Snaufer Sanyi mellett Tarapesik Sanyika is egyik olvasónk. Jobbulást kívánok neked. — **Juhász Laci és Pista:** Beküldött képrejt- vényetek résztvesz a pályázaton. — **Pászt Gyuri és Ottó:** A beküldött kihuzórejtvény igen ügyes, de meglehetősen kompli- kált a szedése, úgy hogy csak egyik legközelebbi számunkban közölhetjük. Küldjete még ilyen érdekes és ügyes rejtvénye- ket. — **Oláh Jenő:** Persze, hogy szívesen befogadlak a Tündé- ország táborába. Képrejtvényt már nem kell küldenöd, ke- resztrejtvényt azonban már küldhetsz, mert épen most szük- ségem van jó keresztrejtvényre. — **Puskás Erzsike:** Ismételtén előfordult, hogy a rejtvényed mellé nem küldted be a megfej- téseket is. Így történt ez a legutóbbi küldeményedben is, így tehát a rejtvényeket nem közölhetem. A képrejtvények jók. — **Kereszturi Irénke:** A Kereszturi Sándorra vonatkozó érdeklő- désedre egyelőre nem adhatok választ, mert kis olvasóink csa- ládi körülményeit nem ismerem. Csak annyit tudok, hogy Ke- reszturi Sándor már többször küldött be rejtvényeket, ha legközelebb ismét jelentkezik, Ali bácsi postájában kérdezem meg tőle, ami téged is érdekel. — **Mamuzsics Ferike:** Csak gyakorold magad szorgalmasan az írásban. Várom további kedves leveleidet. — **Szviderszki Tibor és Béluska:** A bekül- dött rejtvényekből legfeljebb egy-kettőt közölhetek, ha min- den beküldőnek összes rejtvényeit közölném, a többire már nem kerülne rá a sor s nem volna elegendő a hely, mely a Tündérországban rendelkezésemre áll. — **Juhász Józsi:** Most már elhiszem, hogy te rajzoltad a képrejtvényt, pláne ha ötösöd volt rajzból. Azért ne ahragudj rám. — **Tarapesik Sa- nyika:** Nagyon ügyesen rajzolsz, meg vagyok elégedve veled. — **K. Ilonka:** Szívesen fogadom k. soraidat és ügyes rejtvé- nyeidet. — **Józsa Manca:** Első kérdésedre azt válaszolom, hogy kettőnél többet nem lehet beküldeni, legfeljebb hármat. A második kérdésedre igennel válaszolok. — **Kovács Cunci:** Nem kell félned a középiskolások konkurenciájától, mert a pályázatnál tekintetbe vesszük azt, ki küldte a rejtvényt és hány éves az illető. — **Kápolnai Gyuri:** Amint látod, rejtvé- nyed máris megjelent. Bakos Bözsi és Janika: A most be- küldött képrejtvények igen jók. — **Jung Zoli:** Ugyanazt a ta- lálós kérdést előttd más küldte be s így a tied már lekésett.

A többi levélre legközelebb válaszolok.

A MI IRODALMUNK

A Reggeli Újság Irodalmi melléklete — Szerkesztő: Szentlechy Kornél

Üzenetek

A Tiszánál. Szép, nagy gondolat, melyről sokat lehetett volna versbe önteni. A Tisza csakugyan sok magyar vágyat és bánatot visz, ringat és old fel hullámaiban, ezért nagy jelentősége van, mely a legszebb verselmény lehet. Ezzel a nagy témával Ön nem tudott megbirkózni. A nagy gondolat kis, szerelmes közhelyekbe sekélyesedik.

Győzelem. Ebbe a háromszögbe újat, érdekesebb és élettel vinni ma már a lehetetlenséggel határos. Ön gyenge megírási képességével, gyenge megjelentető erejével nem tudta legyőzni a lehetetlent.

Ahogy én szeretlek... Inkább nótavers, mint önálló költemény. Egyszerű, népies, a népiesség régi, hamis, élettelen, népszimuláns receptje szerint s így irodalmi értéke nincsen.

Lidércok. — A husomból szelni. — Szomorú asszony tengerben. — Tehetséget nem kell külön elismerünk, versei erős, lüktető vallomások, de témájuk nyers erotikája miatt nem közzétehetjük lapunkban. Kéziratát rendelkezésre áll.

Tucatember 13. Írásában sok tehetséget, nyugtalanságot, kiforratlanságot találunk. A banális formák és mondanivalók azonban nem illenek az Ön tehetségéhez. Sokkal érdekesebb és értékebb lenne, ha ösztön, könyörtelenül leszámolna életéről, élményeiről, meztelen vágyairól, melyek mindig tovább üzik. Ha ez az őszinteség megfelelő formát talál (vallomás, lírai regény vagy novella, napló stb.), mindenestre becses dolgokat kapunk Öntől.

Motto. Ebben a küldeményben mondanivalója nem izzik át megejtő erővel és régi hévvel a sorokban. Egyet-kejtőt mégis elfogadtunk.

Végzet. A nagyon banális és multizagu témát ügyesen, folyamatosan írta meg, de a legmagasabb művészet sem tud ebből a kopott demónromantikából és Dumas reflexiókból eleven embereket, életes irást csinálni. Az irodalomnak, de különösen a mi és a mai irodalmunknak nem szabad eltávolodni az élettől.

A szerelem és az idő. A hónap elképzelése mindig érdekes, de a szerelmi történet már ásitós közhely, melyből a lélek s épen ezért a valószínűség is hiányzik. A szerelem megnyilvánulási és problémái bizony változnak. Ha az azonoságokat akarja kihangsúlyozni, akkor ne azokról a banalitásokról írjon, melyek már ma is kiveszettek vannak.

Románok. Kedves, finom sorok, melyeket csak itt-ott szakít meg valami zökkenés a ritmusban, valami nehézség a közlés folyamatoságában, de ezek az apróságok súlyosan hatnak az aránylagosan jelentéktelen tartalom, kurzsoru költeményben.

Ha a szűkegy egy kívánja... Alakjában nincsen élet, a nyomort nem tudja elevenen megjelentetni, sápadt, viaszos embereibe nem tud lelket lehelni.

Kinevették. Szókincs szines, olykor bizarr, de sorai nehézségek, a gondolatok csakán nyújtogatják karjait anélkül, hogy a sejtések elkompatnának ezeket a bántó csorokokat.

A sejk szerelem. Irodalmunknak csak akkor van holnapja, csak akkor lehet létjogosultsága, ha életünknek tükre. Hagyja a sejkéket, a valószínűségeket, a filmdramák harag romantikáját! Nem szabad elnézni szernyi problémáink, vágyunk, fájdalomunk és életmegnyilvánulásunk felett. Több kéziratról a jövő számban.

De be akarom fejezni a rádióval elkezdett polemizálást Elismerem, hogy nagy technikai misztériót teljesít, midőn kontinens-azíveket kapcsol és emberöccségeket köt össze. Elismerem, hogy a nagyobb olvasóközönséget nyugati államokban vagy Szovjetországban nem befolyásolja annyira az olvasás kulturáját, de reánk, vajdasági magyar írókra néve komolyabb területvesztést jelent, mert elvonja a művelés alá vett s a magyar nehezkeség parlagán heverő fiatalabb multu olvasótábor, tehnikájával mentesítve azt az olvasástól. Ilyformán, nagy százelekében hallgatásra kizárólagosítja, már pedig az olvasásban való elmerülés nagyobb élményszerűséget biztosít, s marandóbb, mélyebb, gyökeret-eresztőbb a kultura útján elinduló számára, mint a szinpadai kerettől megfosztott operaelőadás, szindarab — a felolvasói pódiumtól s a felolvasó szuggesztív egyéniségétől megvont, rádió-hangbeszélő. Ezenfelül a figyelem is sekélyesebb, elkalandozóbb. A végighallgatás sem kötelező s az állomás-fogás is többnyire ugyanazokat a teljesen könnyen felvehető (ismerős) kulturamezőket fogja, tehát lelki tovább-tornázást ritkán segít elő.

Persze mindez nem áll fenn a régi olvasókultúrájainkra, akiknek sok rádióelőadás — az esetleges zavaró hatások mellett is — korábbi valóság — megéltességénél fogva: viszonzatlás.

Nagyrészt veszített terület számunkra a csak meccs-közönység is. Bár nálunk még nem keverődhetnék bele az oltaiképről leszálló Jézus — gólyvertes csapat vadul tüvöltöző, forgalomtorlaszoló menetébe, mint Upton Sinclair regényében. Ilyen csak magamagát ismerő és értékelő jelenségnél még nem tartunk. De a komoly irodalom számára ez a réteg alig lesz leszerződhetető.

Keresztülhúzó divatáramlatok nem vesztegethetnek meg bennünket. Az aktualitásokkal előlvasásra kötelező regények végiglapozását — azt hogy egy-egy kérdésértéki — fuvalhangra betanult asszony — preparált szépségén kívül: Mauritiusz eszékekkel, Remarque-okkal, Upton Sinclair Petroleumával vagy Ludwig Renn Nachkriegével dobálódzék — igazán nem lehet honorálni. Mily messze állók az ilyesmit a vérré vált, kulturális teljesítménytől.

Az írára elszegődöttnek, különösen nálunk sokat kell lenyelnie az olvasó nemörömdősége s a magyarországi írók és kritikusok elzárkózása miatt. Az itteni viszonyokkal foglalkozván, sokszor az a groteszk kérdés vetődik fel, hogy mi jogszáviai írók nem-e egymásnak írogatjuk dolgainkat.

Magyarországon — kevés kivétellel — egyszerűen: nem vagyunk. Ez az észre-nem-vevés nem a magyarországi olvasótábor elszegényesedésére vezethető vissza. Elvégre is általában azt olvassák az emberek, amit megfelelően csábító reklámpakolásban adnak a kezükbe. Mi ennnyire tulso könyvkiadási igényekkel — kevesen lévén — nem igen zavarhatunk volna vizet. De rosszindulatot kell keresnünk abban az elzárkózásban, melyet komoly folyóiratok tanúsítanak „Pálunk szembem”. Itt utalok Kristály István írókollegám „Parsztregények” c. legutóbbi kritikai cikkére, midőn az erdélyi irodalom s Ady védelmében, a szenvedély tulcsordultságában: kétségbevonata Karinty s a pesti irodalom jelentőségét — és Kosztolányi nagyságát is csak a tegnapi, de legfeljebb a ma szempontjából méltattia. Mert amidőn ily heves s még nem mért megállapításokat dobott ki magából, igazában a pesti irodalom fölnyeneskedő, vállvergető és művészi egyenérték elvitató magatartása s a tilosra állított pest-magyarországi irodalmi sorompó fájhatlak fel lelkében oly messzire kiróbbanó ellemmondással.

Szirmai Károly (Fadusa).

Krónika

A jugoszláv-magyar kulturközeledés előfeltételei

A kisebbségi szellemi élet vezetőinek együttes akciója elvezetne a kívánt célhoz

A fojtott, európai politikai atmoszférában szinte üdítően hatnak azok a soványka hírek, amelyek egyes kisebbségek vérszegény életének egészes fejlődési lehetőségeiről számolnak be. Németország nagy népszövetségi győzelme helyett mégis inkább a jugoszláviai németek iskolai és kulturális eredményeiről beszélgesünk, hiszen ezek inkább érdekelnék bennünket, mint az a kétségteienül nagy jelentőségű siker, amelyet Németország a lengyelországi német kisebbségek helyzetének alapos megjavítása érdekében elért. Bár elvitathatatlan, hogy a kisebbségi procedúra tizenkét éves cikk-cakos utján az első jelentős állomás volt a legutolsó genfi ülés, amelyen a nagyhatalmak megállapították a lengyelországi német kisebbségek elnyomását, minket mégis inkább azok a hírek érdekelnek, amelyek a jugoszláviai német kisebbség iskola problémáinak gyökeres megoldásáról számolnak be.

Maradjunk tehát a körünkben s kissé alaposabban tekintsünk a dolgok mélyére, amelyek elénk állnak és követelik, hogy foglalkozzunk velük. A jugoszláviai németek küzdő lapja a „Deutsches Volksblatt” néhány hét előtt örömmel üjságotla, hogy a német iskola sérelmeket törvényesen rendezték. Azóta nap-nap után jelenti a „Deutsches Volksblatt” hogy itt és ott megnyílt egy-egy német iskola és rövid néhány hét leforgása alatt vagy száz új német elemi iskolát állítottak fel. Hamarosan pedig Beeskerken megnyílik a német tanítóképző is, amely a német tanerők utánpótlásáról fog gondoskodni. A jugoszláviai németek megelégedése és öröme kiérzik a „Deutsches Volksblatt” cikkeiből, amelyek nyíltan bevallják, hogy a német iskola sérelmek egy csapásra megszűntek, hiszen ahol legalább huszonöt német tanköteles jelentkezik, ott megnyílik a német iskolák, de sokhelyen egyelőre még csak folyamatban van a német iskolák felállítás. A huszonöt tanuló összehozása pedig nem megy nehezen ott, ahol németek élnek, hiszen a beiratkozásnál a szülő akarata érvényesül, a szülő mondja meg a nemzetiséget és nem a

— választóviz...

A jugoszláviai németekről szólva jegyezzük még ide: Beogradban nemrégiben előkelő társadalmi pozíciójú polgárok megalakították a jugoszláv-német egyesületet, amelynek célja tömörén kifejezve a két ország kulturális közeledését elősegíteni és ápolni.

Néhány hét munkájának mindenesetre kielégítő eredménye ez.

A jugoszláviai magyarok leplezetlen örömmel fordulnak a németek felé s ebben a megenyhült légkörben önmaguktól kérdik: vajon hogyan lehetne biztosítani és megteremteni egyrészt Jugoszlávia és Magyarország, mint két szomszédállam, másrészt pedig mint a jugoszláviai magyar kisebbség és a többség között a lelke boldog harmóniájának előfeltételeit? A jugoszláviai magyar kisebbség beállítottsága kétségteienül elüt a német kisebbségek akár mai, akár régebbi helyzetétől. De mégis mint ha az idő a német kisebbségeknek nyújtott kedvezmények és a kisebbségi problémák lassu megérése parancsolólag követelné, hogy mi, kisebbségi magyarok is tegyünk valamit a közeledés, az együttműködés és a testvériség megteremtése érdekében.

Ne feledjük: a kisebbségeken keresztül lehet eljutni a kölcsönös megértés, elviselhetőbb szomszédi viszony és igazi testvériség életet ígérő légköréhez.

S ha már itt tartunk, mondjuk meg, hogy ho kell kezdeni s mit kell tenni a jugoszláviai magyarországnak, ha a német kisebbségekkel együtt akar fejlődni, ha el akar érni oda, ahova a németek elértek.

Lábaink előtt szétfutó utak közül nagyon könnyen ki lehet válogatni a legmegfelelőbbeket. Talán a jugoszláv-magyar kulturközeledés propagálásával lehetne kezdeni. S hogy ez megtörténhessen nagy szükségünk van a jugoszláviai magyar kulturális megmozdulására. Aljancak kőloba; hívják őszre a magyarság értelmesebbjeit és kategorikusan mondják me: a jugoszláviai magyar kisebbség jó jálisú fókótt vezetve elérkezettnek látja azt a időt, hogy egy délszláv-magyar kulturközeledés-elsősegítsen és ennek az érdekében aktívan tevékenykedjen. S mondjuk első cselekedete az legyen, hogy Budapesten vagy Szegeden mutassák be a magyar közönségnek az élő Nuscsot, a finom szatiráj meglegpőn eredeti szerb humoristát, Ducscot, halkbangu lírikust, akinek verseiből egy csokort

Imádkozom én is

Mécs Lászlónak mély tiszteléssel

Hozsánna Neked Uram!
Teremtője ennek a csodás földnek
Kinek szavára villámok
Tűzkigyók, bus büntetések dörögnek
Kinek, ha mosolyra derül fel az arca
Szívárványt küld az égbe
S véget ér az emberek bünsü harcra
Ki csodás zöldre festi a tájat
Tavaszt hoz a szívekbe
S bennünk a fények lepleteincot járnak
Ki megszabadít sok-sok sötét gondtól
Ezer fekete árnytól
Busan csilingelő életkolompól
Kinek kezében jáékszernek vagyunk
Önkaratunk nincs, de van
Még, szívhez szóló emberi szavunk
Ki adta lelkünkbe az olajfogat
Hitet, reményt, szeretetet
Koronáját ennek a világnak
Ki fiatal szívembe eszmét öntött
Bánatosat, mégis szépet
S kit halkam, minden este így köszöntök:
Hozsánna Neked Uram!

ADORJÁN ANDRÁS

Huszéves szemek

Husz esztendő vagyok.
Még nem láttam soha külszert
a kényes kedvű, lármás legényit:
a Gondot,
csak különös, meleg gyermekévtájakozások
csalnak csalóka könnyet
a szemembe.
Husz esztendő vagyok.
Most csatlom föl lassan a vértrem,
bűngézem a tudományt, amit
évszázadok szülték és ígérkezem
husz évet élt magamhoz ölteni.
Vértnek. Mert azt mondják:
ellenesség az élet, amely
közledik.
Már látom is messze, messze
és úgy tűnik,
mint valami nagy-nagy ragyogás,
boldogságsejtek,
amely kiszója a drága terhet
míg a kőzelenbe ér.

BORSODI FERENC

Figyelő

Kritikai egyveleg

A mi novum hirdetői régóta tudják, hogy nincsen egyetlen filozófiai tétel sem, mely ne öntudatosult volna már hirtelét megelőzően egy vagy több gondolkozó agyában. Bölcselői könyvek olvasásakor mi, laikusok is nem egyszer meglepetéssel kálunk fel: hiszen én ezt már tudtam — erre már én is gondoltam. Relativitástról beszéltem hát a kritikában már szintén rég nem újság, mintahogy régóta ismert tény, hogy a kritika által legjobban felmagasztalt irodalmi alkotások épügy alá vannak vetve az idő értékeival való hatásának. S éppen a költői és prózai kompozíciók azok, melyeket a legkevésbé kímél az elmúlás s melyeket még nagy szerencse ér, ha olvasatlanul is bár, de legalább bekerülnek a katalógizált művelés értékek közé. Mert hány olyan író akad, akit már 20—30 éves időtávtól teljesen letérő az értékelő tábláról, bár pozitív értékben gyakran felülmúltak az Emlékezetek átadottak.

Mennyivel szerencsésebbek a mindenki által felfogható: vonalak, formák, színek és hangok világnyelven szóló alkotóművészek: az építészek, szobrászok, festők, zeneköltők, akik bevezették, nagyszert kompozícióikkal a művelés maúzólenokból — örökké beszélni fognak az emberekhez s akik a nagy multak messzeségeiből is örök ihletforrásként sugároznak vissza.

A minden irodalmi alkotást megérző, patkányfogó kritika valahogy elkerüli az ő nemese szentélyeiket s ezt az állást alig gyöngíti a futuristák századeleji, harci kiáltása: halál Velencére — sem a beethoveni centennárium kapcsán francia részről elhangzott ama kijelentés, mely a Flammand származású zeneköltő nagyságát vitálni akarta, süketség alapján helyrehozhatatlan fogvatartottságot és egyoldalúságot konstatalván zeneszerzőjében. Mert e támogatások nem tudták szétszórni sem Ruskin és a praerafaelitik Velencéjének folyton ható, művészi köveit, sem Beethoven becélt-nézó, biggyedajku, hófelter márványsohbat ledönteni a zene Pantheonja néhány legnagyobbjának szoborárásiájából.

Az irodalmi kritikát valahogy ostromcsapásabbnak érzem az előbb említett művészetekénél, mert általában nemcsak a jelent nem kíméli, hanem a messzi multat sem.

Wells például nem tudja megérteni az unalmas, homéroszi művekért való lelkesedést. Dantéről beszélvén hangfogót alkalmaz, mert az angol élettelen fordításokat okolja azért, hogy nem tudja őt is magával ragadni a pokol költői álmódja.

De mit szóljanak a mai meghátrányozódott irgárdia azon tagjai, akik érzik az ő magasabb elhivatottságukat s akiket megnyilatkozására kényszerítő kiválasztottságukon kívül egyetlen cél lendít előre: a fennmaradás monblanc-csussos ragyogása a jövő emlékezetében. Mit szóljanak akkor, amikdén a legördült évszázadok folytonos tudatvájlása is csak szerény, lexikoni nevet tudott biztosítani a legnagyobbaknak, az életnek megtartó, emberi emlékezetben. Mert hányat érdekel vajjon pl. Horatius nagyságfogalmu neve mellett a:
„Dulce ridetem Lalagen amabo, dulce loquentem...”
vagy az:
„Odi profanum vulgus, qui procul a negotiis...” kezdetű ódája?

Igaz, hogy az érdeklődés: a lelki velészülettség, a finalkori olvasmányok, a környezet, a megélhetés s az emberi kor függvénye, mégis mindem nem adhat felmentést az ember, mint kulturális lény nagyfokú, mai indolenciájára.

Lalki nehezességre és Justaságra jellemzők az ily olcsó kijelentések: „Nem érek rá. Nincs időm. Nem érdekel.” — Vagy nagyképpen: „Ma este a milánói operát fogom hallgatni.” — Vagy: „Wienben ez és ez a szimfonikus zenekar játszik. Semmiestre sem mulasztok el!”

Szegény, vajdasági magyar író! — Te, az összes magyar kisebbségi tollforgatók között is a legkisebb s legrosszobbb sorsú, te, aki versenyre nevezhetned be magadat nincstelenséggel; s te, akinek a magyarországi klick-olimpuszok istenei, mint nem kívánatos, fölösleges konkurrensok: nem adnak beutazási vizumot — nem panaszkodhatasz, hogy nem tarthatod számon olvasódat. Jó rádióestvérted: e szolgálatkés, vegyeskereskedő, olcsó-jános igyekszik a zsirosabbak gondjaitól megszabadítani szegény fejedet... Nagyszert mindenes ő. Lautspecher — inasi libériában, mever haptikba vágódva: ott áll ő éjél-nappal lekopcsolt olvasó hata mögött. Ott áll és konferál, enekel, felolvas, begedül, zongorázik — újsághireket diktál vagy újszdei árfolyamot mond be. Sir és kacag. E kétőt egyszerre is hozza, ha úgy kívánod. Akár hisztériával keverten. Am, ha még ez sem tel-ből. Ahogy te akard. S ha neha-néha mégis bereked vagy fülethasogató, fityűrésző és sercegő gikszerket hallat, bossás meg neki elpártolt olvasó, te, ki a milánói opera alatt nyakazat szel, iszol, rumyzel — avatott kézzel és nyelvel pletykaszimpadokat forgatsz, krisztusi embertársaidat kés nélkül zsigerezed, hisz ő is csak szegény, tökéletlen halandó, de oly hiséges és annyira nem kényes gyomru, hogy ott asszisztál melletted firdőben és ágyban, reggeltől estig. És ami a legfontosabb: sohassem tesz neked szemrevérvést, amiert nagyfóntosságú elfoglaltságod közben egészen elfelejtetted odafigyelni a milánói operaelőadásra s hogy csak akkor veszed észre, amikor elhallgattot. Te elpártolt olvasó, ki ezennel már csak az újságcímekre szorítkozol vagy az ily fölösleges faradságtól is megkímélt magdat: igazán nem vagy te háltalan ember, hisz remegél oly kiphent frissen, pirosan s lelkesedéssel meséled jászereidre, hogy milyen nagyszert előadást is hallgattál végig... S te vajdasági író, te is bossás meg neki, hogy megtizedelte olvasótáborodat, hiszen neki is élnie kell azért, hogy megélhessen általa az a sok szegény munkás és tehnikus, ami remélés is van, de főleg, hogy ne kerüljön szegényházbá a „művészetet népszerűsítő” és aprópenzreváltó nagyvállalkozó. Mert je-Egyed meg magadnak: ma a takarékosság fontos. Takarékosság a szegény emberekkel, takarékosság a könyvvásárlásban, a színházak látogatásában, takarékosság a kultúra terjesztésében és takarékosság mindenhöl. S te szegény ember s te szegény olvasatlan író: magad vagy minden bajodnak oka, mert nem akarsz gyökeres reviziót tartani életedben. Pedig nálad is a lepités volna a fontos. Leépítés ételben, ruhában, gyermekben, asszonyban, szellemiékben. S holnap már annak is örülhöl kell, ha megfizetheted, ha ugyan less még miből, ha dolgozhatsz annak, aki a tökésszevonást és holmi éltele és könyvekre dobáló a pénzzel banni és megmaradni. Igen, végy példát a tehnikától és a rádiótól, mely praktikus, olcsó, mert feleslegest teged, te drága pénzpozecskölő, — és monessiti az embereket a költséges könyvvásárlástól. Ez lehet egyedül irányadó, az ilyféle jel-szavak ma igazán nem mérleghelhetők komolyan: „A művészet profanzálódik, elsikkad — vegyeskereskedési portekává válik s az író éhenhal.”

Mert ma egy lenyeges csupán, hogy a munkanélküliség száma milliókra emelkedett. Hát ebben csakugyan mindenkégyetért, még az embermegtakarító s fogyasztói terepét eszelen öngyilkossággal felgöngyöltető nagytöke is.

valót kapjunk, Szentleky.—Debreceeni pompás fordításában, állítsuk a pesti közönség elé a kitűnő Veljko Petrovicot a nagy humanistát, Ady rájongó szerelmest a nagy horizontu, kedves közvetlen Manojlovics Todort vagy a finomszavu költőt, a legvékonyabb magyar műfordított Leszkovac Mladent.

Az elvégzendő munkának ez csak egyik lánca-zeme volna, de kétségtelen ha Magyarországon megszólalhatának a délszlav irodalom kitűnőégei — ami annál könnyebben menne és érzékeltebb-ren lehetne a magyar közönség szívébe belopni a irájukat, mert legöbblje tud magyarul, azonkívül redig it vannak a magyar kisebbségi írók: Szentleky, Debrecezy, a két Csuka, akik tökéletesen írják a szerb nyelvet — és ez is minden bizonyval elentős változást hozna abban a viszonyban, amely ugoszlávja és Magyarország között ma fennáll.

Ezúttán persze Beogradba, Sumadia vadregéyes városába, Zagrebbe, vagy a két Adria mentén szórt városokba mennének, kellő előkészítés után magyar írók, művészek, hogy elvigyék a szeretet s megbékülés ünnepi faktyját minden szláv léknek.

Mondom: ezek csak kiragadott részletei, hevévészett összevisszaságban annak, aminek hammasan történnie kell. Az idő elgázol felettünk s aki em ígéksszik kimenekülni a szágduló dolgok alól zt menthetetlenül agyonlatapossák az élet malom-reket. S mert élni akarunk eselekedni kell: az ő mutatójai és a kötelességek parancsszavára.

Talán legjobb volna, ha a teendőkét alaposan egtárgyalnánk. (Mert hisz mindenki tudja, hogy en is most haladéktalanul tenni kell valamit), ondjuk, hogy dr. Milkó Ládor, dr. Draskóczy, Gy Szentleky Kornel legyenek a kezdeményer-k. Hiányát össze a jugoszlávjai magyar kisebbség elleni életének reprezentánsait s egy értékesleten öljék ki, hogy miként kezdődjön a jugoszláv—agyar kulturélet alapos megismerése, amely min-n bizonyval sokféle ágazó gyökereket fog ereszen a két nemzet lelkében.

Egy ilyen megbeszélésen sok minden felvetődik a gondolatok végül is elvezethetnek oda, ahová lamennyien tisztá szívűből akarjuk: a jugoszláv—agyar együttműködés és barátság megteremtésé-z és egy szívélyes viszony megszilárdításához.

Nógrády Dezső.

**GYŪJTSE ÖSSZE
ÉS KÖTTESE BE**

A MI IRODALMUNKAT

A MI IRODALMUNK

Miniszter: (csendes) Legyen!
(Az asztali telefon csenget, a miniszter odamegy és leveszi a kagylót.)
Lilian: (gyorsan) Megyek! Ott a szobában várom meg az ítéletet — és ha kedvező lesz, hívjal azonnal! Szavadat adtd! (gyorsan eltávozik balra a kisajtón.)

Negyedik jelenet.
Miniszter, nyomban utána a tanácsos.
Miniszter: (telefonál) Igen, én vagyok... már itt van?... a parkban... igen — várjál csak, ne beszélj még vele, gyere először hozzám, ő pedig legyen türellemmel néhány pillanatra — majd hívjuk azután... igen, egyedül vagyok. Csak gyere. (leteszi a kagylót és leül.)
(Rövid szünet után a baloldali főajtón belép a tanácsos.)
Tanácsos: Hát itt van — már meg is hagytam a portásnak, hogy telefonhívásomra küldje a szobába.

Miniszter: Várj csak egy kicsit...
Tanácsos: Talán csak nem gondoltad meg a dolgot? Nem akarod?...
Miniszter: (nyugodtan) Ellenkezőleg, meggondoltam a dolgot annyiban, hogy magam akarok vele beszélni.

Tanácsos: (csodálkozva) Egyszerrel? Mit jelentens ez?
Miniszter: Legyel egészen nyugodt, én már mindent elgondoltam, mit fogok cselekedni.
Tanácsos: Helyes. Csak megleg a dolog. Kévesel előbb hallani sem akartál róla, most pedig fogadni akarod. Kimagyarazkodtál Liliannal? (a miniszter bólint a fejével) Minden rendben? (a miniszter ugyanezt a mozdulatot teszi) — helyes és most?...
Miniszter: Hívd ide, csak jöjjön, a halasztgatásnak nincs értelme, ha már meg kell lennie.
Tanácsos: Ugy van... Ime (a telefonhoz indul).

Miniszter: (megállítja) Te, kérlek — (a tanácsos megáll és várakozón néz a miniszterre) Látad őt, ott lenni?
Tanácsos: Láttam. Miért?
Miniszter: Hogy néz ki? Ugy értem, hogyan viselkedik. Észrevetted-e rajta valami gyanusát?
Tanácsos: Semmit. Ől a kerti padon és nyugodtan nézi a szökőkutat. Mintha semmi sem történt volna. Ártatlanul, közönyösen — ezek az igazaiak!

Miniszter: Honnan gondold ezt?
Tanácsos: Honnan? Nincs itt honnan gondolnival, ismerem én ezt a csöcseléket! Ez nem ismeri a vétkeket és nem ismeri a megbánást.
Miniszter: (félíg maga elé) Nem ismeri a vétkeket és nem ismeri a megbánást...
Tanácsos: (maróan) Igen, ez az ő elvük, a teóriájuk, a gyakorlatot már láttuk az este.
Miniszter: (lekiúzza a felindulását) Akarod kérélek felhívni?

Tanácsos: Hát épen ezt akartam, te akadályoztál meg benne! (a telefonhoz megy, felveszi a hallgatót s beszél) Halló! Igen, én vagyok... megjelen és vezesse fel azt az urat... igen, igen, igen... de ne a tizenhatosba, hanem a tizennyolcasba, ér-

tette?... igen, a miniszter urhoz. (leteszi a kagylót és ismét a miniszterhez fordul) Még valamit: te egyedül akarsz vele beszélni, nem lesz talán kifogásod az ellen, hogy itt maradjak a közelben?
Miniszter: (könyv mosollyal) Természetesen, semmi kifogásom nincs ellene, csupán azt tartom...
Tanácsos: Ahogyan látom, egész nyugodt vagy. Jól van: a nyugodtság és derűség sohasem ártnak — csupán óvakodni kell az elhamarkodott optimizmustól — tehát bemelegyek a dolgozószobádba, ugyis meg akarom nézni a lapokat.
Miniszter: A viszontlátásra.

Ötödik jelenet.
A miniszter és Bill.
(Rövid szünet után valaki kopog a főajtón.)
Miniszter: Tessék! (Az ajtó kinyílik s nyomban be is csukódik Bill mögött, aki egyszerű sportöltözékben belép, komolyan, de nyugodtan s miután némán meghajol, az ajtó közelében marad. A miniszter kezdetben kíváncsian, azután fokozatosan mind sötétebben, csaknem ellenséges pillantással végigméri) Maga az!
Bill: (bólint.)

Miniszter: (rosszul rejtett felindulással) Tudatában van maga annak, amit cselekedett?
Bill: Igen — habár nem érzem magam annyira büntösnek, amennyire ön előtt látszom.
Miniszter: (ironikusan) Valóban? — s nekem talán az egész eset megítélésénél a maga érzelmei után kellene igazodnom?

Bill: Ezt nem kívánhatom miniszter urtól és semmi esetre sem akarnám a megbántott apától kivánni.
Miniszter: (mint előbb) Óh, hát még a részvét is! (keményen és büszkén) Fiatalember, ugy látom, hogy ön még mindig nincs tisztában azzal, hogy ki előtt áll!

Bill: (nyugodtan) Ön fenyegtet engem, kegyelmes uram — jól tudom, hogy az ön fenyegetésének és az ön gyűlöletének következményei is lehetnek — és tudom, hogy azért hívatott ide, mert ezt be akarta bizonyítani nekem és — látja kegyelmes uram — én mégis eljöttem, nem rejtőzködtem el, nem szöktem meg — habár ezt megtehettém volna.
Miniszter: (fanyarul) Azt akarja mondani, hogy nem fél tőlem?

Bill: Azt akarom mondani, hogy alávetem magam annak a büntetésnek, vagy bosszúnak, amelyet ön készít ellenem.
Miniszter: Maga olyan büszkén beszél, mint egy ártatlan ember, akit valami zsarnok gyötört. Én azonban nem vagyok zsarnok és maga nem ártatlan.

Bill: Én nem akarok többé ellenkezni önnel.
Miniszter: Semmit se használ itt a maga alázatossága; a szerencsétlenség már megvan.
Bill: (zavarban, félíg magához) Szerencsétlenség? Miniszter: (keserűen) Igen, szerencsétlenség. Maga tönkretette a gyermekemet.
Bill: (megrijedve) Tönkretettem?
Miniszter: (keserű büszkeséggel) Az én világomban ezt így hívják, így itélik meg (megvetéssel) maga ezt, természetesen nem tudja megérteni.

A MI IRODALMUNK

nem elrejtőzött a halálos nyugalma, félmerek maszk alá.
S egy helyben állva, megindulás nélkül, kíváncsian kutatta újra a Halál igazi mivoltát, de nem tudott rátalálni.
Az ólmos félhomályban halkan pergették nővére ajkáról a szavak:
— Itt van az utolsó levele. De szépen bucsuzott el, — mondta — Tegyétek a síromba, ha meghalok!
— Hogy mennyt szüvedtet, megnyit, csak mi tudjuk ketten Jánossal. Az utolsó időben már alig járt közöttünk. Folyton lázálmai voltak. Téged keresett ébren és lázban. — Hát nem voltam jó anyja, hát nem akar engem látni?

A fiu szemrehányással gondolt viselkedésére. De újra az a kényszeredett, idegenkedő érzés fogta el. S nem tudott megindulni.
Később az uccai szobában üldögéltek s János bátyjának halkán gördülő szavai: halk, színtelen koppanással hullottak alá a csendben:
— Csütörtök este volt. Ott ültem a szobába, mikor felébredt s meglátva beszélni kezdett: — Anyámmal álmodtam. Eljött értem s azt mondta:
— Jer édes leányom. Olyan hideg a föld. Nem tudok már többé egyedül lenni. A sírodát is kijelöltem. A harmadik az enyémtől — jobbkézf felé. Rózsátóvet és szomorufüzet tültemtem mellé. Nagyszombat este várlak.
Nagypénteken délután észrevettem, hogy ismét rosszabbul van. Sürgönyöztem hát néktek. És szombhat délután türelmetlenül vártunk benneteket. Vajjon eléritek-e még? Már nem ismert meg. Zavartan beszélt. Estefelé észrevettem, hogy vége. Vigasztalni próbáltam.
— Anyám! Tudja mi az ujság? Jön Jenő meg Kálmán.
— Kicsoda?... Mit beszél? ... S megcsóválta a fejét, de olyan kiünnöcsen.
— Jenő, meg Kálmán...
— Nem érkezik az már meg...
S ezzel a fálnak fordult.

— Magunkba esve üldögéltünk ketten az asztalnál, kitesve az éjszakába. Mikor nyílik az ajtó és mikor toppantok be. Elmúlt nyolc óra. Elütötte a kilencet. Reménytelenül egymásra meredtünk. Késő!... Nem tudtunk szólni és elmozdulni. Tépelődve bámultuk a felszerenő lámpafényt, miatt az óra egyhanguan verte fülünkbe a tikk-takkot. Tizenegy órakor egyszerre iszonyu csend támadt. Még most is hallom. Ugy éreztük: a ház beszakad a fejük felett.
Kinyújtózva, felfelé meredő tekintettel — mozdulatlanul feküdt az ágyon.

Azután lezártam szemem.
Délutánra idegenektől és hozzátartozóktól megnépedett a halottaszoba. De alkonyat felé megszűnt a nehezsóhaju ajtónyitogatás.
A gyászoló rokonok az uccai szobába vonultak át. S ott tanyáztak a Halál árnyékába gubbaszkodva.
Am később felengedett a meggémberedett nyelvük. S a komollyá halkult elbeszélgetés csipegető csemegézetése közben szavak éles villájjára tüdődelve hámozgatták embertársaik terítékre kerülő ügyes-bajos dolgait.

A fiu egyideig elhallgatta őket. De lassanként szótlanúság keményedett a szájára. És sehogy sem tudta megérteni, hogy ezek ugyanazok az emberek volnának, akik csak alig imént vigasztalhatóan szomorúsággal rogytak le a halott koporsójánál. Hiszen ugy üldögéltek a kiásvott sírgödör partjai körül, mintha csak újra kicsinyes megpihenésük terefere színházában találkoztak volna össze. Régen tulesvén az utolsó holnap gyászlobogós circumdederuniján.

S lelkében még inkább eltávolodván főjtük átment a felravatalozott szobába.
Odakün alkonyodott.
A fiu ott álldogált a koporsó mellett. Öntudatlanul összekulcsolta kezeit. S hosszu, nagyon hosszu ideig mozdulatlanul nézte a sápadt arcot.
A halálra gondolt.
Amint az agónia görcsbetorzult rejtettő bir-közésében kicsavarja a kétségbeesett emberi kezéből az életet. S amit utána sötét árnyként lassan, fáradtan felmagasodva, tovább indul. Am meg egyszer visszatörpan. S hirtelen lesuhanó kézmozdulattal gyengéden végigsimítja a halálverejtékes homlokot.

A hátrahagyott pedig ott fekszik a fekete ravatalon. Sápadt arcan a halál idegen kézigyével. Tulvilági nyugalomra békét, befelénéz, álmodó szemekkel.
S a messi világot ideszakadt esendje: lassu hőmpölygéssel nyaldossa körül a koporsót.
A fiu lelkében különös hangulatok telepedtek meg.

A felravatalozott szobát kivilágított, földbetemetett kriptának érezte, hol füstölögnek a súlyos viaszgyertyák; s örökké benmarad a fekete koporsó.
S ebben az érzésben még az sem zavarta meg, mikor nehéz sóhajással felnyílt az ajtó.
Megkésétt, feketeruhás öregasszonyok jöttek. Halk köszönésüket egymáshoz verődő, őszilom bok suttogásának érezte. S a fal mentén mozdulatlanul álldogáló alakjukat odasorakozott mumiáknak melyekből az összecaszott, földbarna arcok meztelenül, nyitott szemekkel meredtek maguk elé.

De mikor kevéssel utóbb megindult az egész sor és ellépkedett a koporsó előtt, hogy még egyszer lebuszúzzék, hirtelenül feltekintett.
Most egyszerre megismerte őket. És eltűnődve hosszan nézett utánuk. S midőn már régen eltávoztak, még akkor is maga előtt látta őket amint egymás nyomába lépkedve, szótlanul ballagnak végig a hóval borított, kihalt falusi utcákon, hátukon láthatatlanul cipelve emberrélevésük súlyos fakesztyjét.

A szobában még ott lebegett az utolsó istenhöz-zád. S a szomorulelkű bucsuvirágok csendesen hullatták hófehér szirmaikat a fekete ravatalra.
S most hirtelen ugy érezte, hogy ki kellene lépnie az ajtót a hideg falusi éj behavazott, temetői pusztaságába. Mert ez a szoba nem emberi hájlék, nem otthon többé, hanem halottasház az elhagyott temető közepén.

Másnap elmúlt a temetés is.
De a gyászolóok fuldokló zokogása nem tudta kétségbeesetten magabátorni. Az ásóval nekizudított, fagyos göröngyök nem dörömböfletek végig lelkének koporsófalán. S a bugó harangszavak hall-

gatarlan vándoroltak el felette.

Ezen a temetésen — ő nem vett részt. Összeszorított szívjal állott a többiek között. Nagyon megsze attól a futól, akinek akkor is van könyve az anya számára, ha mások is látják.

A kocsi lassan dőögött végig a magányos éjszakába.

A hóolvadástól felázott fekete földek nehéz szagokat lehettek.

Valahol messze, a temetőben halalkan szivárgott le a víz a frissen ázott síba.

S képeleleiben újra felloboogtak a sulvos viasz gyertyák. S maga előtt látta halott édesanyját, amint a nyitott koporsóban, temetetlenül fekszik a sírgödör partján. Mindenki felhagyott.

S most egyszerre felhőmpolygott benne az igazai fájdalom, hogy leszakítsa a kocsi s tava hajszolja a süppedő szántóföldeken keresztül a temető felé.

De a világméretű, mely minden szokatlan cselekedet előtt feicsóváló szöbészéddel áll meg, mélyen beidegződött nemzetségeken keresztül lelkebe, tehetetlenségbe süppedtén, viaszatartotta.

Aztán elmult minden. Ő is elfeledte anyját.

Csak néha jutott eszébe. Vonuló vadludak gárogásaitól hangos őszi éjszakákon, mikor az elcsendesült városi utcákban: lomba, nehéz mozdulásu költőmegek húzódtak be.

Ilyenkor régi, novemberi estékre emlékezett. Midőn anyjával együtt üldözöltek a lesüppedtfejtű parasztházikó meglített melorében s ő möhön szivta maszába a messzi idők felnyitott szobáinak ódon illatát. De a letínt világ elhaló hullámvérés partján heverésze: karját vároldva tárta ki a fátvölancit leítő, kacér, Jövendő felé. S az indulás kapujában állva, nem látta és nem ismerte meg anyját.

Az esztendőnk lassan baktattak tovább. Amíg a fiatalág tartott. De benn azolván a nyár közepén, egyszerre rohanni kezdtek az évek is.

A világháboru óriási temetőjében: névtelen fej-fájú halottakkal együtt, névtelenül hantolták el a régi világ szépségeit is.

S az azeit annyira dus kenyérlegelőkn sokan nem találtak többé falatot. És sokan vették kezükbe a koldusok göröcs, céltalan vándorbotját, hogy felkeressék a korai ifjuságokban elhagyott világot.

S ezeket a többiek úgy hívták, hogy: „váltak”.

S bekoportatván a régi barátok atáin, új leket találtak azok szivében. S nem tudták sehovan fellogni: mikor változhatott meg ennyire a világ.

A fin esténként sokszor húzódt meg egyik ismerőse házában. Ilyenkor gyakran kellett éreznie feleségesé vált félelmességét. De a megförtétség mezeleenséében nem merre a többieknek a lázadás fejetemelésével odakállani: „vavok!”

Ily estéli összejövetelen töltött.

Fiatal leány került mellé. Halk csevegésztárvu, kiltőnös messzibealmodó nézésű. A többiek azt mondták róla, hogy nem akar maradni. Folyton anyja után vágyódik.

Valami akaratlan ingerkedés kapta el, hogy odahajoljon hozzá s félig csufolódva énekelje magának komppálta, megfelelő melódiával ezt az egyetlen sort:

— Nekem is volt édesanyám...
S mikor a dal befejezetlenül elcsendült elko-

molódva s meglepődve hallgatott el. Tragikus komorságu, halott sirató dallam reptelt fel a maasba érve: szárvitortó zuhanással hullott a földre.

Ott vonaglott fuldokló zokogásban.

Lelett vizis dőbent szállotta meg. S ezt a dlamot, mely akaratlanul, tudatlanul buggyant fel ajkán, többé sohasem felejette el.

S beközötték eközben hozzá is az év, midőn az emberek életük vándorútján kezdenek visszafele haladni. Hozzá hamarabb érkezett meg, mint várt.

S ettől fogva fáradt céltalansággal viselte lelkében azt az érzést, hogy ő már csak volt.

Történt pedig ezidőtájt, hogy az esti összejövetelek egyik veteránját elkapta valami hírtelen vágy, hogy rozant lábaitval elzarándokoljon új határok szakadékos sziklahágóin keresztül: valamelyik gyermekkori, északvidéki falucsakába. S mikor visszatért onnan, szomorúan érezte, hogy ez az ember holnap este már nem lesz közöttük. Ő már elbucsuzott falujától.

S az elhazott, sirató dallam a céltalanná vált nappalok közömbös óráin, gyakran kísértett fel lelkéből.

— Nekem is volt édesanyám.

Beközötték az ős.

Gvönörv színekben virágoztak ki az erők. S a széles folyam mentén finom pásztákban hullámozott reggelenként a köd.

S az egyik őszi nap elidült ő is, a Mult stációjárására.

Öreg emberre kellett válnia, hogy lelke felett hidat verjen az Idő. S összekesse végtelen messze-égeken keresztül azokat, akikhez valaha tartozott.

S most, hogy lehullottak lelkeről az emzerti élet nyomorúságos cfrangjai, szomorúságtól tisztáramosott lélekkel nyitott be az Emlékezet meleg otthonoslegőjt házába, hogy jóestet mondjon a csendesen porladozó régieknek.

Neki is volt egy messzi falucsakája.

De csak most tudta meg, hogy milyen egyenes és rövid ut vezet az erkor elhagyott világába.

Odakeren, egy-két falsi házába szerényen koportatott be. De senki sem emlékezett a falubeliek közül rájuk. Bizalmatlankodva, hidegen csukták be előtte a kiskaput.

Türelmesen ment tovább.

Erezte, hogy az új generációtól nem várhat semmit. Mert nekik most csak az élet fontos. S azt, hogy hajlékukat végtelen temető fölé építették, senki sem sejtette kőzöttük. Mit tudják ők, hogy fiatalárukk gögös lábaitval, apáik porladó csontjain járnak.

A régi uccába ért. A szőlői ház ott állott az egyik sarikon. Lesüppedt, mohaósz fejjel. Mintha már nagyon fáradt lenne. S szeretne ő is csendesen elpihenni.

Megállott előtte. S elfárvolósodó szemekkel nézte az idegenné vált régi jóbarátot, melyet az Emlékezet a megszenteltetés fétisus levegőjével vett körül.

Szeretett volna benn állani a folyosón. S szemét behunyva, fejét odaszoritani az udvari szoba ablakához. S arra gondolni, hogy nem mulott el az élet.

Sokáig ballagtaron nézte a házat.

Miniszter: (megértette, kezével végigsimítja a homlokát és most szomorúan, kérdően nézi a leányt.)

Liljan: (világosan, állhatatosan) És mégis! Ismétlem neked: én nem ismerem a bünt és nem ismerem a megbánást.

Miniszter: (fellöbön) De te vétkesél!... Liljan: (felindultan) Nem bánom meg, nincs mit megbánnom! Ne kinozz engem!

Miniszter: Ne kinozzalak? Te nem vagy tudatában annak, amit tetél... az a gazember... Liljan: (gyorsan) Ha apám vagy, ne beszélj róla így.

Miniszter: (lesujtva) Még ezt is! Elidegenítette, elrabolta a gyermekemet... Liljan: (közlelő lépéssel, kérelően) Bocssás meg apám, nem akarom fájdalmat okozni neked, de mért nem akarsz megérteni... hisz ez olyan egyszerű...

Miniszter: Gyermekem, meg akarlak érteni, mindent meg akarok érteni, csak beszélj (megfelf). Liljan: (kedveskédőn, fájdalmasan) Papa, gondolá-e te valaha is arra, hogy egyszer oda kell adnod engem valakinek?

Miniszter: Gondoltam, de... Liljan: Hagyj beszélni, vajjon az volt a te szárdékd, hogy te találsz valakit a számomra, akhez nőül megyek, vagy rám bízod, hogy én saját akaratom és hajlalom szerint válasszam ki azt a férfit?

Miniszter: Azt hiszem, hogy neked... Liljan: Nem, nem! — felelj egyszerűen és világosan az utolsó kérdésemre.

Miniszter: Mindenesetre úgy gondoltam, hogy saját magad választod ki a férjedet, de olyan férjet, aki illik hozzád, aki...

Liljan: (hirtelen) Én már választottam! Miniszter: (nyugodtában, halkán) Liljan, ezeket a dolgokat nem oldják meg ilyen könnyedén, ilyen hírtelen, hát te nem gondoltál arra, hogy ilyen sorssodó lépésnél legalább kikérd az apád tanácsát? Hát nem gondold, hogy ez a te hanyagságod, vagy önkényességod, vagy — mént Istén bízalmatlanságod már magában véve is bántó! S kitöbösen ilyen körülmények között, aztán, hogy...

Liljan: (könyökkel a szemében) Papa, nem vagyok hanyag, sem önkényeskedő, az a harmadik pedig te magad tudod, hogy az lehetetlen. Nem határoztam én itt semmit, magától határozódott minden és én semmit sem tehettem ez ellen a határozat ellen — és hidd el — nem tehetisz semmit most már te sem. Csak ezt akartam mondani neked. Elöttem csak egy ut maradt nyitva a boldogság felé, s te elzárnád ezt az utat előlem?

Miniszter: (megrázza, elgondolkodik egy ideig, aztán egyszerre más, erélyes hangnemből) Jól van, s ha te véltelenül tévedsz?

Liljan? Tévedek?

Miniszter: Ha te tévedsz abban, hogy ez az egyedüli ut, hogy egyáltalán ez az ut a boldogság felé visz?

Liljan: (hirtelen) Nem tévedek! Miniszter: (csendesen és határozottan folytatja) Nem lenne akkor esztelenség, vétek, bűn, ha nem tartanálad vissza akár erőszakkal ettől a lépéstől, én, aki tapasztalt ember vagyok és a te lelté-

nyos elragadtatáson keresztül és tul is világosan látom a dolgokat, aki végre is apád vagyok, aki mondhatja és akinek mondania kell, hogy állj! — mikor azt érzem, hogy a veszedbe rohanasz.

Liljan: Papa, te még sohasem beszélél így velmi!

Miniszter: Lehet, hogy ép ez az én vétkem. Liljan: Nem, nem! Ahol szeretet van, ott nincs vétek.

Miniszter: Gyermekem, köztünk szeretet van. Igen, mi ismerjük egymást, mi mindig megértjük egymást, mindig összhangban, mindig egyek le- szünk; de kűn a világban a többi emberekkel mármásképen áll a dolog. Te tulságosan ártatlan, bizalmas és könnyhívó vagy, látod, az az ember — nem akarom meggyanusítani — de mégis idegen, nem ismerjük, nem tudjuk kicsoda, kicsoda.

Liljan: (melabus mosollyal) Valójában krről tudjuk mi, hogy kicsoda és kicsoda? Senkiről. Ezt te magad annyiszor mondtad nekem és eddig valóban, mindig igazad volt. Mindazok az udvarlók és kérék, akik eddig hozzám közeledtek, számomra idegenek voltak, ismeretlenek, csukott könyvek és emellett mind — oh! én mégis mindig átáltam rajtuk — csukott könyvek, iratlan, üres oldalakkal; s ép ezért könnyű szívvel és megértéssel tudtam mindig eldöbni őket. Ez a titkar egy nyitott könyv, üres, kétsébcéltően üres lapokkal, tehát ugyanannyit ér és ugyanannyit nyom, mint amennyit a többi. De Bill sokszoros szívét nyitlan hordja és az sűrn van teleirva esodálatos és gyönvörté be- tükkel, szavakkal, mesékkel, amelyeket elragadtatással és meghatottan olvastam. Neked is el kell olvasnod őket, meg kell ismerned őt és akkor nem fogsz többé eltélni.

Miniszter: Hogy én megismerkedjem — veled? Én? Ilyenfajta emberrel?

Liljan: Ne ámits engem! Ne ámitsd magad! Tudom, hogy szíved mélyén ép egy mosolyogsz az ilyen előtélétek felett, mint én.

Miniszter: Hagyjád ezt. Nem arról van szó, hogy mi a foglalkozása és állása, hanem, hogy milyen ember?

Liljan: (hirtelen) Ép ezért kell megismerkedned, beszélned vele — hogyan tudnád másképp meg- tiélni?

Miniszter: (elgondolkodva) Ugyanezt tanácsolta a mi öreg barátunk is.

Liljan: A tanácsos? Csodálatos! — Hogy neki ugyanaz a gondolata született, mint nekem... sohasem hittem volna. — Hát, eleget akarsz tenni ennek a „mi kívánságunknak”?

Miniszter: (rövid szünet után, komolyan) A- karok.

Liljan: (öröms izgatottsággal) Az én ked- vemért?

Miniszter: (gyöngéden) A te kedvedért! Liljan: (felujjongva) Papa! (ismét elkomorlyo- dik) De ugy fogsz vele beszélni, ahogyan én gondolom és nem úgy, ahogy a tanácsos kívánja?

Miniszter: (nyhe feddésel) Te itt feltételeket állítasz elem.

Liljan: Én is elfogadok egyet, nagyot, a legnagyobbat: döntés te a sorom felől; ha ez az ember neked nem tetszik, lemondok róla — de feltétlenül tetszeni fog neked.

Tanácsos: Azért, kérlek aláiban, mert az ügy ezzel, sajnos, még nem fejeződött be.

Miniszter: (idegesen) Micsoda nem fejeződött be, kezdesz kedem neked, hogy befejeződött! — csak nem gondold, hogy... Megmondtam neked, hogy ma este utazunk.

Tanácsos: (türelmetlenül) Nem értesz engem. Nem miattad és Lilián miatt... (a miniszter kérdő pillantására) Igen, a férfi miatt. (A baj már itt van. A helyzet adva van, most azt kell néznünk, hogy védjük meg magunkat a további kellemetlenségek-től.)

Miniszter: További kellemetlenségek?... Tanácsos: De mennyire! Az első amit most várok, egy jókora zsarolási kísérlet lesz — (a miniszter megrémülve nézi) — igen, igen, annak a csirkefogónak a részéről, mert világos, hogy csak ez lehet a célja. Csak nem gondold, hogy a fiatal ember csak úgy, egyszerűen és naiv módon szerelmes lett, azért csábította el a leányodat, hogy azután téged megszarolhasson. Ez tiszta ügy!

Miniszter: Hogy engem megszaroljon? Hogyan? Tanácsos: Epen ez a kérdés! Mit akar elérni a fiatal ember? Milyen kaliberű a semmiházi? Hogyha a nagyobb kaliberűek közül való, akkor arra kérsz, hogy a vejed legyen.

Miniszter: (felugrik) Nem, azt már nem! Tanácsos: A karnier. A nagyszerű állás, biratok, gazdagság, egycsapásra mind biztosítva van. Miniszter: Hogy ő erre engem kényszerítsen? Nyomban letartóztatnám az első szóra!

Tanácsos: Epen ez az, amit nem lehet! Nyilvánosság, sajtó, gondold csak meg milyen fegyver lenne ez az ellenzék kezében ellened. Egész regényeket írnának az újságokban. Ebből a semmiházból természetesen hóst csinálnának, téged pedig és a gyermekedet kéjes örömmel megbélyegeznének. Miniszter: (elképedve áll).

Tanácsos: De az is lehet, hogy ez a gazember csak a pénzedet akarja, akkor már könnyebb a helyzet!

Miniszter: (fellelézik) Azt könnyen elintézzük.

Tanácsos: Megadjuk neki azt, amit kíván — azután nyomban átadjuk a határon.

Miniszter: Tehát te azt gondold, hogy... Tanácsos: Azt hiszem először látnunk kell, kívül van dolgunk, azután, ha szükséges, vagyis ha lehet — majd tárgyalunk vele.

Miniszter: Hogy én tárgyaljak vele? Azt nem lehet. Ezt nem tehetem!

Tanácsos: Egyelőre majd megkísérlem én. Diszkrét módon — természetesen közvetve — már megkértem az Ermitage igazgatóját, hogy küldje hozzá, hozzon össze bennünket.

Miniszter: Azt hiszem, hogy mindaddig míg ő nem tesz valamilyen gyanus lépést, talán nem is lenne szükségeses...

Tanácsos: Ellenkezőleg, meg kell előzni! Ki tudja, kicsoda áll mögötte, vagy véletlenül is kinek a befolyása alá kerülhet? Habár tökéletesen meg vagyok győződve arról, hogy az ilyen alakok mint ő, bármilyen különös rossz külső befolyás nélkül is képesek csirkefogóságokat végrehajtani. Igen — de most valami más: meg kell tudnom Liliántól, mi hogyan történt.

Miniszter: (befődi arcát kezével) Most mindjárt, ez kegyetlen! Ez valóságos vizsgálat.

Tanácsos: (türelmetlenül) Mit csináljak? Felmenteni szükséges! Tudunk kell, így még teljesen a sőtétségben vagyunk. Az is lehetséges, hogy az a rabló... mit tudjuk, milyen eszközökkel jutott céljához?...

Miniszter: Kérlek, ne kinozsi! Tanácsos: Na igen! Szépen figyelmeztettek, légy egy kissé szigorúbb, ez a fickó nem udvarolhat a te leányodnak, de te olyan nyugodtan és boldogan nézted az egész „idill” fejlődését, hogy... Miniszter (félbeszakítja a szavát, nyugodtan) Jól van. Tégy meg mindent, amit szükségesnek tartasz. Bocásd meg, ha ideges vagyok. Minden percben várom Liliánt. Mindent be fog ismerni előttem. Ebben nem kételkedem és azután majd meglátjuk.

Tanácsos: Rendben van — most megyek — vigyázz, ne légy túl érzékeny, apa vagy, kötelességeid vannak és felelős vagy. (balra el, a főajtón keresztül.) Miniszter: (néhányszor gondba borult arccal végigsétál a szobán, azután határozottan leánya ajtajához megy, kopog s mivel nem kap feleletet, benyit és hangosan, de keménység nélkül) Lilián! (beltűről subogás hallatszik, a miniszter becsukja az ajtót és visszatér a nagy karosszékhez, jobbra a rivalda közelében, ahol leül, az ajtóra függesztett szemekkel várja Liliánt.)

Harmadik jelenet.

Miniszter, Lilián.

Lilián: (kilép, komolyan, nyugodtan, kissé sápadtan — megáll, kihuzza magát az ajtó előtt, tekintete találkozik a miniszter tekintetével.) Miniszter: (kisebb szünet után, halkan) Hát nem jössz hozzám?

Lilián: (sietve, de emfázis nélkül apjához megy, a nyakába borul, szívélyesen megcsókolja, azután megint nyugodtan) Papa, így vártam, hogy fogadsz engem.

Miniszter: (nagy belső felindulással) Gyermekem! Én téged már az este is, mikor visszatértél, így vártalak — s már akkor is vártam, hogy mondasz valamit... és te most is hallgatsz.

Lilián: (egy pillanatra lehajtja a fejét, kissé távolabb megy apjától, majd ismét megfordul, megáll, szeméit apjára függesztve) Papa, te haragszol, te megvetsz engem...

Miniszter: (szomorúan) Nem gyermekem — de mégis... olyan nehéz a szívem... ez a csapás... miattam...

Lilián: (kezével eltakarja az arcát, halkan) Én magad — mondd meg azt, amit kell, tudod, hogy hiszek neked.

Lilián: (csaknem ünnepélyesen) Apám, ez mindkettőnk számára a nagy megröbáltatás órája, én beismerem neked — s te érts meg engem: én nem ismerem a bűnt.

Miniszter: (az örömszöveg hirtelen mozdulattal) Hát akkor...

Lilián: (félbeszakítja a szavát, indulatosan és fájdalmasan) Nem, nem, nem! Nem értesz engem! Nem úgy...

Azután elindult a temető felé. Megállt az elhagyott sírok között. Csupán a kőeresztek maradtak meg. De azok is nagyobbbrészt megdőlvé, vagy csonkán torzón — az ő életéhez hasonlóan.

A lából való kiemelés után tünnek el. Nehéz árnyékok hompolyogtak végig azóta több szór a sírok felett.

Már akkor is alig temetkeztek ide. Egy elaggott, elerőtlenedett faj temetője volt ez. Az új, a diadalmas ott húzódtott el a falu másik vége alatt árnyékalan, derűstektintett virágfejekkel ékesen.

Az egymásbakuuszálódó vén akácok hallgatagon álltak őrt a senkiföldjénél vált elhagyott sírok felett. S a sűrűlombok között alig lehetett belátni azok nyugvóhelyére, akik valamikor irdatlan magas hegyek tisztá, azuros világából szakadtak ide. Százados rabszolgásgúguk fájdalmas sóvárgása nem csendült fel többé messzi kálvúvekről, leszakadó ősi estéken. S az emberek elfeledték azokat a különös monoton dalokat, melyeket egyszer régen: pásztorfúzes, magányos virrasztásokon — tavoli hegytetők felé síró szomorúsággal fűgtek még a csucskok felett.

Nem volt itt már sem sírásó, sem temetőőr. A pap is csak vendége volt az elhagyott plébániának.

Az öregember céltalanul ödöngött a dus fűvel benőtt egyforma sírhalmok között. S csak úgy találomra dobt le az egyik zöldelő dombra. Hátha mégis ez lesz az anyjáié? S a mellette levő a bátyjáié.

Délután három óra lehetett. Az őszi napsugarak már csak gyöngön melegítették át a levegőt.

Messze délnek: a széles folyam felé, szemébe tünit a ködszegélyes nyárfaerdő. Felette halványkékbe csendült az égboltozat.

Az ökönyál tűnődő lebegéssel evezett tova a réten. S lelkében merengve suhantak az Emlékezet déliabab vitorláisai.

Anyjára s az övéire gondolt. Ellankasztó, jóleső szomorúsággal. Nem kívánkozván már többé

uj láthatáru utak felé. S halálos elfáradásban zokszó nélkül hajtván le fejét a megerkezés életet záró sírkövére.

S most feje felett halk hullámmzással megringott a levegőtenger. A falu másik végén temettek. Régi harangszavak nehéz bugása húzott el a feje fölött. Elnemult messzi világából ideszakadó. Szerteomló, mélyöblü zugásuk panaszosan szállt tova az égen.

Az öregember felügyelő szemekkel nézett utánuk. S egyszerre csak komorhangú zugással megkondultak lelkében a harangok. Es súlyos fekete szárnyakat bontva, nehéz lendüléssel repültek tova a halottkísérő menet felett.

Anyját temettek. A tekeruhás tömeg komor hallgatással követte a koporsót... A nehéz csendből csak néha-néha szakadt fel fiatalabb nővérenek csukló zokogása. A temetőbe érkeztek.

S most ismét megszólaltak lelkében a súlyos-kongású éreszavak. A sir partján nehézértelmű bucsuztatót mondott a pap. Aztán egyszerre végigdübörögtek a nekizudított fagyos göröngyök a visszhangos koporsófarakon.

S odabenn, a faluban a harangok fáradtan hallgattak el.

Magabároskadt lelke végtelen messzeségek felé lett lebegtet keresztül. Senki sem tudta volna megmondani, mennyi idő telt el azóta; hetek — hónapok — évek-e — egy egész emberöltő — vagy csupán néhány pillanat. Mert ki tudná megmérni a lelkek messzeségeit?

A valóság körvonalai ködbemosódtak szeméi előtt, — s a magáramaradás vigasztalan pusztaságában hirtelen felsírt benne a régi tragikus dal: — Nekem is volt édesanyám...

S miközben agyonbarázdált földbarna arcára ki buggyantak a könnyek, fel-felcsukló, öreges zokogással borult rá az elhagyott, jeltelen sirdombra. Szirmai Kárcly (Fiumus).

Eszmecsere

Köznelvünk problémája

Hozzászólás Szenteleky Kornél cikkéhez

nös egymáshatás megindulhatott. A nyelv, mint az általános emberi élet megnyilvánulása ezen egymáshatások általakító erejét szintén megérezte. Itt kezdődnek Szenteleky nyelvi problémái, amikor a Vajdaság három legerjedtebb nyelvénél fejlődési lehetőségét, hajtó- és életterejét vizsgálja.

Nem tekinthetem feladatommak, hogy Szenteleky minden problémájával foglalkozzam, csupán arra az egy problémára szeretnék kitérni, amely a magyar nyelvet, mint a kisebbségi magyarság nyelvét érinti.

Szenteleky a kisebbségi magyarság nyelvét mint homogén egészet boncolgatja és megállapítja, hogy nincs meg benne a nyelvújrást alap és az ezzel

Ha egy terület lakossága a történelem évszázadai folyamán a legkülönbözőbb népek töredékeiből alakult ki olyanképpen, hogy a számszerűleg legnagyobb és hatóerő tekintetében legerősebb népek faji sajátosságait kulturális életük megnyilatkozásaiban a körtelményekhez képest megőrizték, mint ez az eset a Vajdaság lakosságánál is fennáll, akkor feltétlenül voltak az illető népek belső alkatasában olyan erők, amelyek a maguk fejlságát mint egy zárt egységre kovácsolták és az egybeolvasás helyett párhuzamos fejlődéssel járó egymásrautaltság természetesen úgy gazdasági mint kulturális és társadalmi téren olyan érintkezési felületet teremtetett, melyeken keresztül a kölcsön-

járó zártág. Nem egykerekű a néplélekben, tisztán, hasonló India népeinek borzalmas angoljára.

A szépiró lelkeben keletkező fájdalom megállapítást megérdem, de ugyanakkor nyelvész szemmel nézve a problémát méltán kérdezhetem, vajjon indokolt-e a fájdalom, vajjon szabadd-e a magyar nyelvet mint öszeséget ilyen vádakkal illelni?

Kétségtelen, hogy igaza, fájdalom igaza volna Szenttelekynek, ha a kisebbségi magyarság nyelvét a városokban általánosan használt köznyelvből kiindulva homogén valaminek tartanók. A nyelv tudomány már régen kimutatta azonban, hogy nem csak minden vidéknek, városnak avagy falunak (még az egy nyelvjárást beszélő vidékek városait is beleértve) van meg a maga nyelvjárási sajátossága, hanem még az egyes városok, falvak különböző oszáltyának, iparos céheinek avagy más hasonló egy érdeklőben tartozó egységeinek is külön külön egy-egy mástól megkülönböztethető oszáltyulva van. Természetesen ezen oszáltyulvok közötti különbségek nem olyan nagyok, hogy az egyik közösség tagjai a másik közösség tagjait ne érthessék meg. A különbség inkább abban nyilvánul meg, hogy míg az egyikben egy bizonyos tárgykörben tartozó szavak és szócsaládok közelebbiek, addig a másikban ugyanezek egyáltalában nem, vagy csak elvétve használhatók. Nem kívánok most azzal a kérdéssel foglalkozni, hogy ezekben az oszáltyulvokban mennyi az idegen elem, akár, mint jövevényszó, kölcsönző avagy mint mondat szerkezet, hanem inkább a már említett városokban használt köznyelvtérre, melyről kétségtelen elismerem Szentteleky állításának igazságát és melyet én az oszáltyulvok egy bizonyos fajának tartok.

Ez a köznyelv avagy oszáltyulvok átöleli a különböző apróbb oszáltyulvokat, ezek felett és között mintegy hidat képez. Alkotó elemére bontva nem más, mint a városi művelt társadalom (intelligencia) érintkező nyelve, mely a többi alacsonyabb műveltségi egyének nyelveire példaadólag hat. Ennek a köznyelvnek tisztasága, tisztalansága, gazdagsága függ a társadalmi osztály általános műveltségétől, iskoláinktól, és a sajtótól. Iskoláink és sajtónk szerepét Szentteleky igen találó vonásokkal jellemezte, ezekhez kevés hozzáírtam valóm lesz, ezzel szemben annál többet szeretnék beszélni a harmadik igen fontos tényezőről a városok általános műveltségéről.

Magyar értelmiségünk, művelt középosztályunk az uralomváltás óta hihetetlen átalakuláson ment keresztül. Először szám szerint megkisebbedett, másodsor elvészette vezető szerepét, mind jobban és jobban hátrébb szorult, harmadszor az előpótlás messze elmaradt minden tekintetben az elődöktől. Akik maradtak, sikertelen kísérletek kudarcain elkeseredve teljesen visszahúzódtak, talán magukban monologizáltak és átengedték a terület magának, akiket nem annyira a tudás, mint inkább az anyagi helyzet állított az első sorba. Nem kívánám a sorrendöt percek e kétségtelven nagy érdemekkel bíró középosztályát lekicsinyelni, de feladatuk jóval meghiúsult képességeik határát. Rajtuk keresztül műveltségünk lassan álműveltségre és tudományos próbálkozásaink tudománytalan banda-bandázására kezdték hasonlítani.

A MI IRODALMUNK

Műveltségünk hanyatlásával együtt járt köznyelvünk lezülése. A műveltségben irányt veszítő nyelverzek nem volt többé képes a helyesét a helytelenül megkülönböztetni. Nem volt tekintély, mely megállíthatta volna a zülést. Először a helyesírás szabályai romboltak le, majd szerencsétlen módon terjedtek el mind jobban és jobban az idegen szavak, hogy aztán a tört részek minden idegenszerűség benyomulhasson, beomolhasson. Újságaink utca helyett uccat, kevéssébbben kevés b-t, ahhoz ehhez helyett ahoz, ez-et volt utazva. Ha valakit nem találtak otthon az „el volt utazva”, az ekkéden „esze lett” és a társaság mind „pregnásában” „lett látva” hogy a „domináló” „pozíciót” immár az idegenszerűség foglalta el.

Eddigi fejtegetéseim, legalább a köznyelvet illetően csaknem egyeznek Szentteleky fejtegetéseivel. Mint már azonban említettem a köznyelv is csak egy oszáltyulvok, mely csupán egy része annak a többi különböző rétegből összetevődő nyelvről, melyet a kisebbségi magyarság nyelvének nevezünk. Ezen a ponton természetesen szétválnak fejtegetéseink. Amit ugyanis kétségtelen elismertem, sőt rövid vonásokban magyarázom próbáltam a köznyelvet, mint egy részét, azt semmi esetre sem ismerem el a többi részét. Különösen nem ismerem el a tisztalanságot a nép ajkán élő nyelvjárási formákban, melyeknek létezését Szentteleky hajlandó volna kétségre vonni. Szentteleky ezen állításával nem szállok vitába. Nem hiszem ugyanis, hogy ő valóban kétkedik nyelvjárási formák létezésében. Bátor vagyok ezt himni, már abból is, hogy cikkének további sorában említett tesz a pacstiri és moravicai magyar és Pancevó mellett csángó nyelvjárási formákról.

Nyelvjárási formák előfordulnak idegen elemek is, ez tagadhatatlan. Meg kell azonban ezeket különböztetni a köznyelv idegenszerűségétől. Mert míg a nyelvjárási formák ilyen elemi legtöbbször szerkesztésűek, addig a köznyelvünkben beolvadás nélkül idegenszerűségeket megtartva, igen gyakran jómagyar szavak kiszorításával lettek közhazsnálhatókká.

Visszatérve a köznyelvre az a kérdés, miképpen segíthetünk a beteg részén, vagy Szentteleky szavaival élve miképpen huzhatunk új hurokat a régi hangszerre. Azt hiszem az egyetlen felelet csak az lehet erre, hogy a sajtó, rajta keresztül magyar értelmiségünk, melynek kisebbségi típusa most van kialakulóban, tegye magáévá azokat az elveket, melyek a nyelvünk romlatlan részéből önként kimágnak irányadóul; vagy más szóval építsük fel mai köznyelvünk romjaiból nyelvjárási szilárd pilléreire annak szabályai alapján azt az új magyar nyelvet, mely megváltozott viszonyaink között hit kitéjezője lesz gondolatainknak.

Szerintem nyelvünknek csak egy, ez az egy problémája van. Ez a probléma több rész problémára osztható, melyekről majd más alkalommal fogok szólni.

Bogner József

A MI IRODALMUNK

MANOJLOVICS TÓDOR:

A CENTRIFUGÁLIS TÁNCOS

Misztérium négy felvonásban.
Fordította: Csuka Zoltán

HARMADIK FELVONÁS

A miniszter szalonia a Sziren villában. Derült és tágas szoba, amely világosságával, de diszkréten festett falával hasonló széles és puha szőnyveivel, melyekkel mindenütt be van borítva, kevés számú, de igen alkalmas és szolid butorzatával, a szinpad hátterében különösen nagy ablakával, melyeken keresztül tisztán lehet látni a sötét, kéktengert, egy napos reggel minden verőfényével — s végül egész lágy és sugaras könnycseppével, mint egy a strand helyi folytatását, vagy változatát képviseli. A virágvázában tarka nyári virágok. Balra, mindjárt elől nagy és tömör ajtó; ez a főbejárat. Ugyanarról az oldalról egészen hátul egy ajtó, amely Lilian szobájába vezet, ellenkező oldalon pedig körülbetűl a fal közepén hasonló (kiseb) ajtó, a miniszter szobájába nyílik.

Első jelenet.

Tanácsos, titkár, újságíró.

(A tanácsos széles kényelemmel egy klub-karosszékben ül. Szivarozik. A titkár könyvedből, az újságíró hivatalosabb pózban, kalappal a kezükben állnak előtte és hallgatják.)

Tanácsos: (az újságíróhoz) Amint már mondtam, a miniszter ur fontos politikai elfoglaltsága miatt — és természetesen mi is vele együtt — még ma este elindulunk a fővárosba. Lehet, hogy ez kissé hirtelen jött, de nyaralásunk már külföldben is körülbelül a vége felé halad. Csupán néhány nap kérdése volt.

Újságíró: A miniszter urnak ez a hirtelen elutazása talán összefüggésben van azokkal a hírekkel, amelyeket tegnap este a futár hozott? Véltem láttam, hogy igen „kövér” volt a posta.

Tanácsos: (elmosolyodik, savanyu bonhommiával) Még ezt is kiszáglasztai! — Hát persze, mindegyre, de ezt nem kell különösképpen hangsúlyoznia. Most nem lenne opporrtunus.

Újságíró: Kérem alássan tanácsos ur! Kormányválságról természetesen nincs szó?

Tanácsos: Micsoda kormányválság? Honnan lenne most kormányválság? Hát talán velünk volt mindennap, hogy tudhatná?

Újságíró: Egyik ellenzéki lapban a minap kis hírt láttam...

Tanácsos: (türelmetlenül) Ah! A maguk lapjai és a rövid hírek! Az mind semmi! (a titkárhoz fordul) Elmondta az igazgatónak, hogy benyújtja a számlánkat?

Titkár: Igenis, tanácsos ur. Minden rendben lesz.

Tanácsos: És a podgyászok elszállítása?

Titkár: Ugyanugy.

Újságíró: (inkább magához) Akkor legjobban, ha én is indulok, habár csak elcséje után kellene visszaterennem...

Tanácsos: (idegesen felkel) Tegyen úgy, ahogy önnek jól esik! — de most —

Újságíró: (habozik az indulással) Mégis, nem beszélhetek néhány szót a miniszter urnal?...?

Tanácsos: (kategorikusan) Nem! Semmi áron. Már mondtam önnek: senkit sem fogad.

Újságíró: Köszönöm, tanácsos ur — titkár ur! (mindkettő előtt meghajol.)

Tanácsos: Iszen vele, isten vele. (a kezével int feléje, a titkár némán köszön. Az újságíró balra, a főajtón át távozik.)

Titkár: Unalmas alak.

Tanácsos: Valóságos átok! Alig tudtam lerázni magamról. Most bosszút állt, mivel máskülönben sokkal ridegebb vagyok vele. Azt kellett a fejébe vernem, hogy valóban készül valami a politikában. Valahogy el kellett távolítani innen, nehogy meghalljon valamit, de lépre ment. Gyantut fogott és a helyszínen mindjárt kitalálta azt a „kis hírt” és az ellenzéki lapban. Ezt a kis hírt nemokára már az ő lapjában olvashatjuk, mint a legfrissebb fűrészdöszencsét. — Lilian kisasszony még nem kelt fel?

Titkár: Még nem jött ki a szobájából.

Tanácsos: (mormog valamit, szórakozottan néhány újságot nézeget, aztán felkel és elgondolkodva fel s alá sétál a szobában; végre megáll, s mint-ha észbe juttatna valamit) Bemegyek hozzá! (a jobb oldali ajtó felé indul, kinyitja, s majdnem összeütközik a miniszterrel, aki éppen kijön.)

Második jelenet.

Tanácsos és miniszter.

Tanácsos: Épen hozzád akartam menni.

Miniszter: (gondolkodva, de külsőleg rendezetten és nyugodtan) Itt vagyok. Mit kívánsz? (a titkárhoz mutatva észrevette) Lenne szives talán bennünket egyedül hagyni kissé? Jelenkezdek később — (a titkár némán meghajol, s baloldalon, a főajtón távozik. A miniszter fáradtan egy karos székbe ereszkedik és cigarettára gyújt. A tanácsos előtte áll, s valami fanyar sajnálkozással nézi.)

Tanácsos: Este óta még nem láttad?

Miniszter: Nem.

Tanácsos: És? —

Miniszter: Mit és?... semmi.

Tanácsos: Végre is... beismert mindent neked? Miniszter: Lilian csupán azt értette meg velem, hogy valami beismerni valója, de nem mondott semmit. Könyvek voltak a szemében, s annyira felindultnak látszott, mint még soha, de ezt már elmondtam neked.

Tanácsos: Igen — (megrázza a fejét) — nagyon elkényesztetted ezt a lányt! — és most?...

Miniszter: (türelmetlenül) Erről most már nem érdemes beszélni!

Tanácsos: Megbocsáss — érdemes és kell erről beszélni!

Miniszter: (ellenkezve) És miért kerlek alásan?

Az idő hidján

Havas pusztaság. Fehéren vakító végtelen. Tompa, messi morajlás. Mélyhangu dübörgés. Földperemre gördülő fekete pont... Kirajzolódó ablakos kocisor... vonat... Végfelében száguldó acélmozdony... Kivált hóperem... elhaló morajlás... Semmi. Élet.

Benn a szakaszban egyedül üldögélt a fiu. Eltűnővé nézegette a semmibemaló, füstös gőz fellegetek s azt gondolta, hogy az élet, a boldogság s azok között nincsen semmi különbség sem. Majd önmagába süppedt s tudatában kellemetlen érzéssel nyomult az eljövendő percek szokatlan ujszerű hangulata.

Kényszeredetten fogta be magát erre az utra és mégis jött. Mert így parancsolta ezt a társadalom létebékálapált szokása — irratlanul is erősebben a változó hatalmasok — folyton változó törvényeinél.

S a vonat mind közelebb hozta a haldokló anya felé. Vagy ki tudja? S az az érzés fogta el, hogy már meg is halt. És mégis nem tudott felsírni erre a gondolatra. Igazságszolgáltatást kereső értelme képtelen volt az anya számára a lélekből származó és könnyet kisajtolni.

S látta magát előre a halottsíratók tömegében: szegénybedermedt arccal, száraz szemekkel, mint nagyon közömbös, messi idegent; azok között az emberek között, akiknek akkor is van könnyük ha nincs — s akik keresztényire mázolt lélekkel de hiven bárbar őseikhez: sietnek a jelek és külső tények egybeborított halmán, a kritika megnyugtató lángtüzeben elégetni édes felebarátjukat.

Milyen rettenetesnek érezte ott messi a szab-lont. S most mégis hogy szeretett volna lelkileg ugyanolyan szintelen embersemmi lenni; s nem érezni arcán a súlytalan tömeg ránehezedő tekintetét, mely nem érti meg, hogy egy fiu elmehelet anyja ravatala mellett és nem ismer reá; hogy az érzékelenség koporsójába zárt, tetszhalott lélek nem tudja bezuzni a rettentő boltozatot s beleordítani a megstultult fülkébe:

— Te fiu! — Ez a halott itt az anyád! Hát nem érzed?

S távoli, sötét fővárosi odujára gondolt, hol a rideg falakat és rozszant faágyat nélkülözéses, magányos évein keresztül: édesen sajnó szomorúság meleg pihéjével bélelte ki: hol télen esteken a fájdalom pámlagán heverésze: festett, idegen, messi bánatok hangulatait élte végéig. S vendégül látta asztalánál a kiközösített nyomorultakat és megkínzottakat, kik Dosztojevskijűl kezdve Gorkijűg — ezerféle gólgotajárással cipelték fel keresztjüket a délibábos Élet sivár hegytetéjére. S ide zárta be magát naponta, kirekesztve világából az élő, reális nyomorúságot és fájdalmat, melytől visszaretent még élettáposásának első napjaiban, mikor sápadtan, kiterítve látta a boncaszalon — vagy véresen vonaglani és segélytelen a fővárosi uccakon — s a feleslegesség és kihalásosság sivár ágyára odadobva.

S lassanként megtelt szobájának nyomott levegője egy gazdag, különös atmoszférával — félig létezett emberek ezerszer átélt és kisaajátított mult-

jával. S duspatinájú lett a ridég, szürke szoba — akár egy régi, gazdagbutoru ház. S életnyomorúságában is idegen: a véres Élet.

A vonat megállott. Az állomás előtt várta már a parasztkocsi. — Mi újság? — kérdezte.

— Az édesanyja meghalt még tegnap este. Beburkolta magát a bundába s a kocsi elindult.

Magába lesett. És olyan furcsa volt, nem érzett semmi szomorúságot. Valami kielégülés féle lepte meg, hogy így történt. De ezse nem hagyta nyugton. Ostorozta, korholta embertelensége miatt. Majd tétlenül visszatesett magába. Nem tudott birkozni ezzel az alattomos fel-felbukkanó érzéssel.

A halálra gondolt. Szerette volna megfogni és megtudni igazi, élő értelmét. De hiába erőlködött. Mindig kisiklott kezei közül. S anyja halálára gondolván, úgy tetszett, hogy egy kö, vagy göröngy: szinte nesztelenül, legurult az utra.

Másnap este vissza akart térni. De az a vivódásokkal teli, édes messzeség most visszataszítóan hatott rá.

S amint a kocsi az esti fülhalmában előrehaladt, lassan végigélte az egész napot. De kivérződött, finom érzésrétegen keresztül.

Belépett a parasztház kiskapuján. Megrokkant testül, fekete ruhás nő sietett elé. Nem ismert benne mindjárt nővérére. A hosszú téli napok bezárt levegője viruló arcborít sárgára marta. A fényes szemeket a könnyek és gondok sötétül kúta mélyé re dobták. Az örökös betegápolás a gyöngye testet ferdére csavarta.

Mikor eléje ért, kezeit tördelve, hangosan felzokogott.

S lába elé, mint boltozatos földre: dobbanva zuhanó sulyos szavai:

— A mama meghalt... Nincs többé! Nincs többé!...

S tovább ismételte ezeket a szavakat vontattottan.

A fiu nem tudta megérezni igazi lelküket. Csak szeretett volna elfutni, elrohanni. Befogni mind a két fülét. De azok tovább jöttek utána s mint nagy, fekete madarak csattogtak el feje fölött.

A halottasszobába értek. Nehéz levegő áradt elő; viasz s virágillattal sulyos. S érezte, hogy ez a rettenetes idegen szag a Halálé.

Beljebb, a fülhalmából — sok feketesség közül: ismeretlen, sárga arc villant ki. Sok ideig úgy tetszett neki. Nem tudta felismerni anyját.

Ahogy eltűnővé nézte, melléje került nővére s a halott fejére mutatva, újra felzokogott:

— Itt van a mama!... Nincs többé! Nincs többé!...

S hallotta ismét érces szárnycsapását az éles-csőrű fekete madaraknak.

S ekkor ráismert. De olyan furcsa idegen volt. S olyan messzibeálmódó arckifejezésű. Vajjon hol járhat most?... Szinte nem akarta elhinni, hogy meghalt. Mintha a lélek nem szállott volna el, ha-

Bill: (bizonyos ellentmondással) Nem értem, miért tekintenek egy fiatal, szép és nemeslelkű női lényt elestnek és tönkretettnek, csupán azért, mert pillanatnyi szerelmét egy férfinak adta, — ha ez a férfi olyan méltatlan és nyomorult is, mint én vagyok!

Miniszter: (kissé enyhébben) S maga azt hiszi, hogy ez a szép filozófiai tiráda elegendő arra, hogy megnyugtassa az én lelkemet, megbántott szívemet?

Bill: (mind felindultabban) Nem, nem! Látnom és érzem, hogy nem! — de mit mondjak önnek? Mit tegyek? Milyen elégtételt adhatnék önnek! (az elgondolkodás szünete után visszafojtott fájdalommal, csendesen) Ha nem lennék az, aki, sajnos vagyok, ha ön nem vetne meg engem olyan végtelennül, akkor én is — s még hozzá milyen meglepéddel és milyen lelkesedéssel — ki tudnám mondani azt a lovagias szót, amellyel az ön szférájából való férfiak ily esetekben jóváteszik a bűnüket, megmentik a kompromitált hólgy becsületét... Miniszter: (akarata ellen is meghátrál egy lépéssel, azután tartózkodással) Örvendek, hogy belátja: ez a maga esetében lehetetlen.

Bill: (busan) Igen, lehetetlen, sőt nevetéses és torz dolog lenne — ujjabb sértés, ujjabb szentségtörés... Miniszter: (elgondolkodik, fejtől a talpáig végigméri Billt és valami furcsa, félig kihívó, félig bátorító hangnemből) Mégis azt hiszem vannak pillanatok, amikor az ember, már egy ember, aki teljes mértékben megérdemli ezt a nevet — felül-emelkedik mindezekre a tekintetek, akadályokon, aggodalmakon, hogy egyedül és feltétlenül férfias-ságának és becületérésének sugallatát kövessék.

Bill: (hosszasan, csodálkozva nézi a minisztert, azután csendesen) Kegyelmes uram, ön talán most megkísért, hogy azután később még mélyebben meg-alázzon, akár haragjával, akár gunyjával... hát ezért hivatott ide?

Miniszter: Azért kísértem meg, hogy meggyőződjem: ember-e?

Bill: (szemébe néz és azután határozottan) Akkor megmondok önnek őszintén, mindent: az, hogy az ön leányának férje legyenek, részemre kimondhatatlan boldogság lenne, az hogy az ön veje legyenek, kimondhatatlan megbecsülés és szerencse — miért magyarázom hosszasan — ön maga is tudja, hány előkelő és legelőkelőbb fiatalember törekszik ezek után... Miniszter: Még inkább, mint a leányom után. Bill: En semmi esetre sem vehetek részt ebben a versengésben — méltatlan vagyok — oh, ne szé-pítse most a dolgot, ön az imént azzal a hirtelen — tudom! nem szándékos, de a megsértett büszkeség-nek annál őszintébb megrázkódásával és lázadásával világosan elárulta, hogy lenyegében ez az ön véle-ménye is. És ez egészen helyes: én méltatlan va-gyok, hogy a kezem ilyen szerencse után nyujtsam. Illetőleg pontosabban és ahogy én érzem ezt a dol-got, méltatlan lennék erre a szerencsére épen attól a pillanattól kezdve, amikor kezem nyujtanám utána, rablás, zsarolás és gyávaság lenne!

Miniszter: (elcsodálkozva, szomorú mosollyal nézi) Fiatalember, maga valami borzalmas, beteges büszkeségben szenved!

Bill: Nem tudom — nevétség lenne-e, ha büszke lennék, de én ezt érzem! Abban, ami tegnap este történt — ezt már megmondtam önnek, talán tulmerészen is, én nem látok bűnt — s ön most engem úgy tekinthet, mint valami vadembert, vagy állatot; de engem még annak a pusztá gondolata is visszaretent, hogy ezt a véletlen gyönyörű és bus kalandot, mint valami álkulcsot, vagy feszítővasat használjam fel a meg nem érdemelt boldogsághoz. Abban az esetben bűnösnek, galádnak érezném ma-gam, még egy utolsó gazember előtt is, aki csupán irigységből ócsárolna és bélyegezne meg, mert nem ő jutott az én helyemre.

Miniszter: Maga mintha nem ebben a világban élt volna.

Bill: Kívül éltem azon a világon, amit ön meg-szokott — és továbbra is így és ott akarok élni.

Miniszter: Maga nem ismeri azt a világot, ame-lyet olyan hevesen és csökönyösen megtagad.

Bill: Az én részemre visszaszítóz. Hagyja meg a szeszélyemet!

Miniszter: Még akkor is, ha ebből a világból barátságosan intenének önnek — talán vonzalom-mal is, ha valaki innen valami szolgálatot várna magától, vagy segítséget?

Bill: (megrázva) Segítséget? — Tölem, nyomo-rulttól? — En senkin sem tudok segíteni, magamon is alig... önnek és leányának, hála Isten nincs is szüksege segítségre...

Miniszter: (büszkeségében találva) Mi jut e-szébe?

Bill: (izgatottan) Akkor kérem engedjen el-menni — és bocsásson meg nekem!

Miniszter: (idegesen végigsétál a szobán) Ért-hetetlen ember! (megáll és szeméit Billre mereszti) Igen. En magát most még kevésbé értem, mint kez-detben. De van még egy nagy nehézség: magát itt mégis nagyon sokan ismerik, néhányan talán már messzebb is elmegy a híre... maga egy napon meg-jelenhetne a fővárosban is — és azután egyszerre csak azt hallani, hogy ebben és ebben az éjszakai lokálban táncol az, aki szeretője volt az én... (el-takarja arcát) Borzalmas!...

Bill: (gyorsan és szívélyesen) Nem! Soha többé nem jelenek meg ön előtt, sem pedig bárhol, ahol ön van! Még ma elmegyek, egy óra mulva...

Miniszter: (alig észrevehetően fellelegzik) Va-lóban?...

Bill: Elhagyom Európát örökre. Társam már vár a reptőlgyéppel.

Miniszter: Ilyen hirtelen? Reptőlgyéppel?

Bill: (unszolóan) Kérem önt, bocsásson el, sür-gösen indulnom kell.

Miniszter: Várjon egy pillanátig — talán hasz-nára lehetek... talán valami ajánlás... vagy — hiszen maga hosszú utra indul — nem tudom van-elegendő?...

Bill: (szinte indulattal visszautasítja) Nem, nem nem! Semmi! ön nagyon jó! de köszönök... (meg-mindent — megyek, repülök, szabadon... (meg-hajol és sietősen a baloldali főajtón át távozik. A miniszter zavarban és némán tekint utána.)

Hatodik jelenet.

Miniszter, azután tanácsos.

Miniszter: (csak néhány pillanatra mulva tér magához, átmeleg a szalonon, azután fárdtan a nagy karosszékre leül, fejét kezére támasztja és elgondolkozik egy maradt).

Tanácsos: (óvatosan felnyitja a jobboldali ajtót, bedugja a fejét és halkán) Elment?

Miniszter: El.

Tanácsos: (belelép) És mi történt? — beszélj!

Miniszter: Az, amit te sohasem sejtettél volna.

Tanácsos: (ironikusan) Akkor csodának kellett történnie.

Miniszter: Valóban, olvass valami történet.

Tanácsos: Jó. De végül is mondd meg, hogyan egyeztetek meg? Megalkudtatok?

Miniszter: Flimegy — mindörökre — elhagyja Európát.

Tanácsos: Jó, majd megvárjuk. S mennyit adtál neki?

Miniszter: Semmit sem adtam, mivel semmit sem akart elfogadni.

Tanácsos: (gunyos csodálkozással) Igazán? Mindjárt mondtam, hogy először látnunk kell azt az elutasítást, s mikor utazik a fiatalur?

Miniszter: Most rögtön, talán már egy óra múlva.

Tanácsos: (mint előbb) Valóban? De utánán öt óráig tudommal nincsen se vonat, se hajó, tehát már nem indulhat „egy óra múlva“.

Miniszter: Repligépen utazik.

Tanácsos: Repligépen? Ez igazán romantikus. A romantika és a zsvánvság pedig — mindig kitlen meggyeztek — a dolgot kezd nagyon érdekes lenni.

Miniszter: Előttek mindez hihetetlennek és furcsának tűnik: de mondok én neked még furcsábbat: én visszatartottam, próbáltam eltéríteni szándékától és szintén sajnálom, hogy elment.

Tanácsos: (maróan) Te most, vagy tréfiát akarsz tuzni velem, vagy pedig valami hallatlan, igen hübris naivitással megengeded, hogy egy arcátlan és kriminális világcsavargó a legemélyebb komédiát rendezze veled.

Miniszter: Ne izgulj! Ez a legnagyobb és legjobb fiatalember, akit valaha is láttam, csupán kissé excentrikus...

Tanácsos: (mint előbb) Szerencse, hogy elment. Különben lehet, hogy te még a leányod kezét is felkínálhatd volna neki.

Miniszter: (komolyan és nyugodtan) Megvallom neked, hogy majdnem ezt is megengedtem, csak nem fogadta el.

Tanácsos: (szárazon nevet) Ői nem fogadta el? Miniszter: (megáll, mintha valami eszébe jutott volna, s nem reagál a tanácsos megjegyzésére.)

Tanácsos: Min gondolkodtál el?

Miniszter: Megígértem Liliannak, hogy rögtön, minélvest... (valaki erősen kopog az ajón.)

Tanácsos? (idegesen) Ki az? Tessék!

(A baloldali fájton át nagy sietséggel beront a titkár.)

Hetedik jelenet.

Előbbie, titkár.

Miniszter: Mit jelentsen ez?

Titkár: Bocssáson meg, kegyelmes uram, a dolg nagyon fontos és sürgős!...

Tanácsos: (aggódva hozzálép) Mi történt?

Titkár: Itt van Lilián kisasszony?

Tanácsos: (jelentős pillantással) Lilián kisasszony?

Miniszter: (csaknem egyidejűleg) Lilián, minden bizomnyal a szobájában van, ahova az előbb be ment... de miért?

Titkár: Ép most jelentette a boy, hogy Lilián kisasszony néhány perccel ezelőtt igen gyorsan és amint a boynak tűnt, titokban elhagyta a villát. A kisasszony elküldte a boyt, hogy hozzon egy autót, amelyen azután...

Miniszter: (megelevenítve) Lehetetlen! (Leánya szobájának ajtajához szalad, kinyitja és kiáltva belep) Lilián... Lilián...!

Tanácsos: (bosszusan triumfálva) Hát persze! Tudtam én ezt mindjárt! Az a naiv fiatalember nagyon ügyesen hajtotta végre a dolgot... így történnik ez mindig, ha nem hallgatnánk rá. (A miniszter után siet.)

Titkár: (utánuk indul) Tanácsos ur, csak azt akartam mondani...

Tanácsos: (idegesen) Maradjon csak itt, mindjárt visszatérek! (A baloldali kiséjton el.)

(A titkár idegesen sétál a szobában. Néhány pillanatra mulva a miniszter egy levellel a kezében visszajön és melléje a tanácsos.)

Tanácsos: (sötéten) Mutasd! Mit irt?

Miniszter: (megdöbbenne és némán átnyújtja a papírlapot.)

Tanácsos: (mormogva olvas) „Papa, nem tartottad be a szavadat, elmegegek. Isten veled! — igen, igen!“

Titkár: (csendesén a tanácsoshoz) A fia azt mondotta nekem, hogy látta, amint először az a táncos távozott innen izgatottan és lázasan, nyomban az autóra vetette magát, amely az ajtók előtt állt és teljes sebességgel elment.

Tanácsos: Tehát egyedül?

Titkár: Egyedül, mivel a kisasszony csak kissé később ment utána, ugyancsak a legnagyobb sietéssel, s mintegy félve, nehogy valaki megflassa és visszatartsa. A hallban észrevette a boyt, magához hívta s megparancsolta neki, hogy...

Tanácsos: Jól van. A többi már hallottam. (mintegy magának, de hangosan) Észrevetve az alakbóli azt a fickót, amint jól játszott kétségbeesésben távozik — és utána rohant. Talán intett is neki az az alak, hogy jöjjön. Ah! mindez elő volt készíve!

Miniszter: (aki időközben magához tért, érevesen) Utánuk kell mennünk!

Tanácsos: Igen, de hová? Milyen irányban? (hirtelen a titkárhoz) Szaladjon le, nyomban egy autót. Jövünk maga után! (A titkár a fájton el.)

Miniszter: (a tanácsoshoz) Arra a mezőre megyünk, amely a liget mellett, a régi hangárnál van. Azt hiszem ott várja a társa, az aviatikus.

Tanácsos: Ezt mondotta ő neked? — s te azt hiszed, hogy ez igaz?

Miniszter: (túrelmetlenül) És miért ne lenne igaz? ... hol is van a kalapom? (a szobájába megy, s nyomban visszatér.)

Tanácsos: Figyelj réám: először az Ermitageba megyünk, hogy érdeklődjünk arról a vándor-madáról...

(Lentről az autó tülkölése hallatszik.)

Miniszter: Itt az autó! Gyertünk! (Mindketten a fájton át, sietősen balra el.)

(Függöny.)

Az utolsó tanítvány

Engem még a hegy lábánál hagyott el a Mester, elámosodtam, a dalos teif meg egy kis messze volt, hagytam a meghitt utat Péternek. Jánosnak, s a többieknek, kik mindig közelbe voltak.

Jobbent ámulással a kegyes megbeszéléseken, s akként alkudtak is, hogy a Nevenics-crszágban jobbról és balról tiljének a Mester oldalán.

(Nekem nem volt fontos az, hogy mi lesz a napzám, a jutalom soha eszembe nem jutott,

a verem nem lett pénz, az úd nem lett portéka.)

A szent sornak én mindig különce voltam: foszó vége a lenhiltó ostornak.

hogy legyen mindig egy, aki utolsónak riad, utoljára érkezik elsőnek ül le,

s először elmarad.

Én mentem mert az ige szép volt,

maradtam, mert a Mester olykor sirt is,

és ez a sírás több volt, mint a hegyi beszéd.

Kiáltóbb, mint az égből hozott csodák.

(Oda se néztem, ha új csoda jégerkezett,

nég tartott a hitmagató látványosság,

én félrehúzóda valami latórszóna

kényelmes-nyugodtan falatoztam.

Közben a lakodalmás nép hort kapott,

a vak új szentet kapott a béna új inakat,

a kis híd egy darab új reményt kapott,

a sok mlhaszna új eseményt a lecegeésre,

Amikor félharsant az oleó hálá rivalgása,

megtorlótem a késem, bekötöttem a tartisznyám,

s bóbiskoltam, míg el nem indult a sőtét áradat,

lyenkor néha ott elől nagyon hallgatót a Mester,

a többiek kérdéseken bukácsoltak a lakóikkal,

de nekem ez a csönd csupa-fáng becséd volt,

zengőbb mint minden predikáció,

a könyvek is ilyenkor gurultak a halvány arcon,

mások szeméből kérdés hűt rá: Miért?

én vállat vontam, de letörtem magamban a választ,

mert ha szólok, még egy céltalan Locke vár:

meg kellett volna magyaráznom a gyermekket,

(Gyermek és Isten: hogy lássa a derűs és csodás köztel,

és a saját gyászának perckre akasztott pántlikát?)

Hallgattam és mentem a szent nyeli ostor végén,

ahova soha néz az, akit ágas jel vezet,

az utat én csak az elmaradt falvakkal mértem.

Az utat én csak az elmaradt falvakkal mértem,

az éveket pillanatoknak seveztem el.

a nagy számokhoz nem volt elég a tíz ujjam.

a nagy cél fényéhez nem volt elég a két szemem,

a nagy áldáshoz gyenge volt a lábam.

s a vándorlathoz gyenge volt a lábam.

Előfordam akkor is már a Göttemáni kapunál,

az otromba éj már rég kibillentette

a fény medtréből a vitorlás világot,

elámosodtam, még gyarlóságnak se remlett,

hogy megint elmaradtam. Csak a Mester

fütt néhányszor oda is, hogy virraszak,

de aki álmos, annak a békeség parancsol,

mint ahogy a félelem álmatlanságot becézi

ezér csókkal, kérdéssel az, aki előtt

keserű keljhet ragyogtat a sőtét settelem.

az intés vörös pallasza hiba sikkoltott,

a Golgota? oly képtelenül jászó holnapi való,

az úd? oly képtelenül messze szép mese volt,

az idegen szorongás oly érezhetetlen élet,

a szemrehányás tihető tavaresi zápor:

fényes szoknyában jött, fényes szandálban szaladt,

ó az alvó szívbem lezalvóbb éppen a hit,

se anygal, se rém föl nem dalolja,

a vád is hiba keres hozzá jobb tőfőret,

a szem fölnyitlik és megint visszacsukódik

s talán ilyenkor lapul mögé a kispárlatlan átok,

mert valamit én is éppen azóta keresek.

hogy megtámasszam vele esendő, álmos sorsomat,

valami hánvnik, amire ott nem vigyáztam:

egy kis életet élteő kanóc,

éem ivelő ut esodója, nem szárnyas nagy evangélium,

se csillag, se tevehátom cammogó

hétköznapok mellén piruló tűnepek hite,

se isteni esktit az embernek,

se embert esktit az embernek,

se béke, se irám, se jutalom, se felelet,

csupán egy kérdés, amiert virraszani érdemes,

BERÉNYI JÁNOS

Irodalmi hírek

Manóflóvity Tódor Centrigrúgus táncosa, mely folytatásában is már nagy érdeklődést váltott ki, nemcsak a könyv-alakban jelenik meg Csuka Zoltán meseri fordításában, 40 dínár, az anatóriplánvoké 100 dínár. Előjegyzéseket lapunk kiadóhivatala is elfogad.

A Magyar Tudományos Akadémia az 1930 év Vojnic-díját Hunyadi Sándor Feketezárú cseresznye című színművének ítélte oda.

A Kolozsváron megjelent Pásztorú, szepirdalmi és művészeti folyóirat, vezető helyén hozza f. évi február 22-én megjelent leányabb számában Krisztyá István elbeszélését. A gyönyörű kiállítás képes folyóirat e száma közli Fekete Lajos, Reményik Sándor és Kibédi Sándor verseit. Deida Jenőfi három verset közli. Novellát írtak: Thury Zsuzsa és Sz. Szabó Maria. Cikket írt — Mozart, a nagy zeneköltő 170-ik születésnapja alkalmából — Lakatos Imre. Az idegen elbeszélők sorozatban Gabriele Rentert mutatja be a Jap. B. Bányai László a nagy regényíróról, Flaubertől ír tiszta, föllemelő melegséget sorokat. E szám hozza a Pásztorú nagy-sikert novellapályázatának harmadik, az első díjra ajánlott kritikai szemléletéről találman magas színvonalú cikket. A lap e száma is tanúsít, hogy a Pásztorú a magyar irodalom egyik legélhetőbb lapja az élen haladó folyóiratok között.

Heti rádióműsor

Vasárnap, március 8

Beograd. 9: Istentiszteletvitel a pravoszláv székesegyházból. 10.30: Mezőgazdasági előadás. 11: Gramofon. 12.30: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Népdalok gramofonon. 17: Orvosi előadás. 17.30: Csajkovszky: Szimfónia op. 64. (gramofon). 19.30: Uj jugoszláv költők művei. 20.30: A Vazneszenszka templom orosz énekkarának hangversenye. 21.30: Ancie—Casterán hárfaművész hangversenye. 22: Hírek és sport. 22.20: Séta Európán keresztül.

Budapest. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi ének és szentbeszéd. 11.15: Erangélikus istentisztelet. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A Városi Színház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. A hangverseny szünetében: Heti krónika, felolvassa: Papp Jenő. 2: Gramofonhangverseny. 3: A magyar föld tehermentessége, dr. Barré Ágoston előadása. 3.30: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: Minden gyerek csodagyereke. Zagon István előadása. 5.40: Rékai Miklós szalózenekarának hangversenye. Közreműködik: Szedő Miklós, a Városi Színház operaéneke. 6.50: Palló Imre magyar nótákat énekel Rác Béla és cigányzenekarának kíséretével. 7.50: Sport- és ügétversenyeredmények. 8: Rádió Brehm. Összeállította és rendezte Paulini Béla. 9.10: Bartók Béla zongorahangversenye. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának zenéje a Spolarich kávéházban.

Wien. 10.30: A bécsi fiúzenekar hangversenye. 11.05: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 1.45: Az első bécsi mandolinzenekar hangversenye. 2.50: Wacek-zenekar. 5.30: Kamarazene. 8.10: Operettelőadás. 10.40: Hírek. 10.50: Macho-zenekar.

Praha. 8: Karlsbadi fürdőzenekar. 9.30: A prágai egyházi zenegyesület hangversenye szolistákkal. 11: Uj cseh zene előadja az Ondrzsicskek kvartett. 12: Harangszó, óratítés. 12.05: Pozsony. 4: A cseh filharmonikusok hangversenye. 6: Romantikus dalok németül. 7.45: Offenbach: Szép Heléna c. háromfelvonásos operettje. 10.20—11.30: Mor. Ostrava.

Hétfő, március 9

Beograd. 11.30: Szezonslágerek gramofonon. 12 és 45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 15.30: Gyermekóra. 16: Gramofon. 17: Felolvasás. 17.30: Tánczene gramofonon. 18: Délutáni hangversenyátvitel a Moszkva kávéházban. 19.30: Francia nyelvkurzus. 20: Szláv népdalok. 20.20: Zongorahangverseny. 21.20: Hírek. 21.40: Aida opera gramofonon.

Budapest. 9.15: Hangverseny. Közreműködik Kaszós Magda (ének), Nánássy Erzsébet (zongora) és Jákó Béla (ének) 12.05: A Mándits szalózenekar hangversenye. 4: Asszonyok tanácsadója. 5: Napi jeremiák. Dr. Buda László előadása. 5.25: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 6.25: Német nyelvtanítás. 7: Gondolatok a műszaki haladásról. Körös Béla előadása. 7.30: A Budapesti Filharmoniai Társaság rendkívüli hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Peris Jenő és cigányzenekarának zenéje a Britannia szállóból.

Wien. 11: Vegyes gramofon. 1.10: Hangos filmek zenéje gramofonon. 3.20: Buchbinder-zenekar. 8: Hogyan beszél az ember bécsiessen? 7.30: Jazz és dalok. 8: Jelenetek a Wagner-operákból. 10.10: Silving—Geisler-zenekar.

Praha. 11.15: Gramofon. 11.35: Nők tízperce. 11.45: Gramofon. 12.10: Mezőgazdasági felolvasás. 12.25: Déli zene. 1.30: Brno. 6.30: Németnyelvű előadások. 6.55: Operai bevezető. 10.15: Rádió és színházi hírek.

Kedd, március 10

Beograd. 11.30: Gramofonhangverseny. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17.30: Szláv népdalok. 18: Előadás Mozartról. 19.30: Német nyelvtanítás. 20: A rádiózenekar esti hangversenye. 20.30: Atvitel Zágreből.

22.30: Hírek. Sport. 22.50: Ledovski kvartett zenéje a Claridge étteremből.

Budapest. A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.05: Az első honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 3.30: Meseóra. 5: Ifj. Bokay János novellái. 5.30: Id. debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának zenéje. 6.20: Francia nyelvtanítás. 6.45: Képek a magyar irodalom multjából. 7.25: Az Operaház előadásának közvetítése: Lohengrin: Dalmú 3 felvonásban, Szövegét és zenéjét írta Richard Wagner. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Hírek. Majd: Gramofonhangverseny.

Wien. 12: Winternitz-zenekar. 3.20: Híres virtuózok gramofonon. 4: Operarészletek gramofonon. 5.30: Közimunka kezdőknek és haladóknak. 6.15: Eszperanto. 8: Dalest. Előadják: Kux Hedda (ének), Sedlak Frigyes (hegedű), Winkler Vilmos (cselló) Meller Erik (zongora). 11.30: Macho-zenekar.

Praha. 11.15: Gramofon. 11.35: A Massaryk-népképzőintézet női órája. 11.45: Gramofon. 12.10: Mezőgazdasági előadás. 7: Hírek, óratítés. 8.15: Délszláv kamarazene a zagrebi vonósnégy előadásában. 8: Dán nemzeti est a rádiózenekar előadásában. 10.15: Rádió és színházi hírek.

Szerda, március 11

Beograd. 10: Rádióelőadás a népiszkolák részére. 11.30: Szezonslágerek gramofonon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Népdalok harmonikán. 17.30: A rádiózenekar délutáni hangversenye. 19.30: Dr. Ilics Mára Moszkváról tart előadást. 20: Atvitel Prágából. 21.22: Hírek és sport. 22.20: Rádiócsend.

Budapest. 9.15: Az államrendőrség zenekarának hangversenye. 12.05: Hangverseny. Közreműködik: Grünwald Nelli (ének) és Kovács Antal (hegedű). Zongorán kísér: Polgár Tibor. 3.30: Morsetanfolyam. 4: Rádiófeleletek háztartási kérdésekre. Stumpf Károlyné előadása. 5: Péczely József novellái. 5.30: A Budapesti Koncert szalózenekar hangversenye. 6.30: Olasz nyelvtanítás. 7: Harsányi Zsolt előadása. 7.30: Hangverseny a bécsi Zeneakadémia nagyterméből. Előadásra kerül Josef Haydn Évszakok (Jahrzenten) oratóriuma. 9.45: Ninnon Vallin, a párisi Opera művésznőjének ária- és dalestje a Vigadó nagyterméből. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Berkes Béla és cigányzenekarának zenéje a Dunapalota szállóból.

Wien. 11: Silving-zenekar. 1.10: Alpesi zene gramofonon. 3.25: Geiger-zenekar. 5.30: A Röntgen-rádió sugárzás ismertetése. 6.30: A kollektív munkásszerződésekről. 7.30: Haydn: Évszakok c. oratóriuma magán- és karénekekre, zenekarra és orgonára. 10.50: Gaudriot-jazz.

Praha. 11.15: Gramofon. 12.25: Pozsony. 4.15: Róma a festészetben. 5.40: Uj irányok a regényírásban. 6.25: Német hírek, utána mese, majd felolvasás. 8: A cseh filharmonikusok hangversenye. 10.20: Rádió- és színházi hírek.

Csütörtök, március 12

Beograd. 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Felolvasás. 17.30: Hegedű és gitárkettős. 18: Operettóra gramofonon. 19.30: Francia nyelvkurzus. 20: Operaátvitel a ljubljani operából. 21.30: Hírek és sport. Az operaelőadás után a rádiózenekar esti hangversenye.

Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny. 12.05: Szalózenekari hangverseny. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 5.10: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. 5.45: Hangverseny. Közreműködik: Straszky Aranka operaénekesnő és Koller Alfréd hegedűművész. 6.45: Angol nyelvtanítás. 7.20: Vándor Kálmán felolvasása. 1. Tizenkét hiányzó rózsza. 2. Északi szél. 7.50: Doritt kisasszony. Vigjáték 3 felvonásban. Dickens regénye után írta Franz von Schöntan. Fordította Timár Szaniszló. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Rác Béla és cigányzenekarának hangversenye a Pannonia szállóból.

Wien. 11: Nyitányok gramofonon. 12: Macho-zenekar. 1.10: A déli zene folytatása. 3.20: Tánc-

gramofon. 5: Mese. 6: Az ápolónői hivatásról. 7.30: Hadrabova Eva operaénekesnő dal- és áriaestje. 3.40: Heinecke: A vihar című rádiójelenete. 9.05: Bécsi keringők.

Praha. 11.15: Gramofon. 12.10: Hangverseny. 12.25: Brno. 7: Hírek, óratítés. 8: A morva tanítók dalegyütetének hangversenye. 10.15: Rádió- és színházi hírek. 10.20: Zene a Beranek moziból.

Péntek, március 13

Beograd. 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 15: Előadás a népiszkolák részére. 16: Tánczene gramofonon. 17: Előadás a főzés művészetéről. 17.30: Gramofon. 19.30: Német nyelvkurzus. 20: Orvosi előadás. 20.30: Nemecek professzor hegedűhangversenye. 21.10: Davidova Szofija énekművész hangversenye. 21.40: A rádiózenekar esti hangversenye. 22.30: Hírek és sport. 22.50: Gramofon.

Budapest. 9.15: A Mándits szalózenekar hangversenye. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 4: Özv. Pósa Lajosné felolvasása. 5: Szlovák-magyar nyelvtanítás. 5.25: 36-ik Rác Laci és cigányzenekarának zenéje. 6.40: Rádió amatőr-posta. 7.20: Gramofonhangverseny. 8: Az érlelmeszedés. Dr. Schmidt Ferenc egyetemi magántanár előadása. 8.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Szabó Guy László jazz-zenekarának zenéje a Gellért szállóból Vig Miklós (ének) közreműködésével.

Wien. 13: Könyvi zene gramofonon. 3.25: Hauptzenekar. 5.30: Wang Stella Haydn: G-dur és D-dur szonátáját játssza. 6: Utazási- és idegenforgalmi hírek. 6.15: Az embersport heti szemléje. 7.30: Közvetítés az állami operaházból. 10.15: Dostalzenekar.

Praha. 11: Iskolai rádió az alsó fokozat számára. 11.30: Gramofon. 12: Időjelzés, mezőgazdasági hírek. 12.10: Pozsony. 8: Cserny O. hegedűművész játéka. 8.20: Cavan Mária énekesnő dal-estje. 8.50: Brunn. 10.15: Rádió- és színházi hírek. 10.20: A mai zene XII. estje a prágai fuvósötös előadásában.

Szombat, március 14

Beograd. 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: A közönség kedvenc lemezei. 17: A vajdasági egyetemi hallgatók tamburazenekarának hangversenye. 17.30: A rádiózenekar délutáni hangversenye. 19.30: Dr. Radonjics Jován professzor előadása. 20: Vigjáték-előadás a stúdióból. 20.30: Kapamadzija énekművész hangversenye. 21: Szlatin Alekszandar csellóművész hangversenye. 21.40: Gramofon. 22.20: Hírek. 22.40: Balalajka hangversenyátvitel a Mon Repos étteremből.

Budapest. 9.15: A 2. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 12.05: Az Egyetemi Énekkarok szalókvartettjének hangversenye. 2.30: A pápai Református Főiskolai Képzőtársaság március 13. diszünnepejének közvetítése a pápai Jókai színházban. A főiskolai ének- és zenekar közreműködésével. 4: Kossuth futárja. Raggamby András előadása. 4.45: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 5: Ősapánk szórakozásai és játécai. Meister Ferenc dr. előadása. 5.30: Operettészletek és keringők. (zenekari hangverseny). 6.45: Mit üzen a rádió? 7.30: Kiss Lajos és cigányzenekarának zenéje. 8.30: Holnap reggel. Vigjáték három felvonásban. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A rádió házikvartettjének hangversenye.

Wien. 11: Népszerű tánczene gramofonon. 12: Gangelberger-zenekar. 3.25: Operettészletek gramofonon. 4.10: Seitz Róbert: Várost építünk című játéka gyermekek számára. Hindemith Pál zenéjével. 5: A végjáték a sakkban. 5.15: Osztrák zeneszerzők estje. 6: Castelli világából és korából. 6.30: Lehetséges-e a világűrben való repülés? 7: Alkalmi előadás. 7.25: Időjelzés, időjárás, hóállás. Hogyan látja az európai építész Amerikát? 8: Fall Leó: A kedélyes paraszt című operettje a stúdióban. Az egyik szünetben hírek. 10.10: A Korogold jazz játéka. Az egyik szünetben a bécsi nemzetközi asztali tenisz bajnokságok helyszíni közvetítése.

Praha. 11.15: Gramofon. 11.35: Nők tíz perce. 11.45: Gramofon. 12.10: Mezőgazdasági hírek. 12.25: Pozsony. 1.30: Munkapiac. 3.15: Szláv táncok. 3.00: Benes-féle fuvószenekar. 10.20: Rádió- és színházi hírek. 10.25—12: Mor. Ostrava.

Gazdák!

A nyomasztó gazdasági viszonyok mellett az egyedüli jövedelmező és biztos az **ÁLLATTENYÉSZTÉS**

Ennek fellendítésére, tenyészállatunk és állatállományaink megismerésére és a külfölddel való kapcsolatok felvételére célozva **TENYÉSZÁLLAT VÁSÁR ÉS KIÁLLÍTÁS**

1931. III. 14-től 18-ig **NOVISADON**, tartatnak meg.

50%-os utazási és szállítási kedvezmény. Felvilágosítással szolgál a kiállítás igazgatósága, valamint a tisztelbeli képviselők: Schenker & Co. szállítók irrendeltségel.

ABBAZIA

SZÉP TAVASZ AZ ADRIÁN

REGINA HOTEL STEFANIE

Vámmentes zóna. Leszállított árak. 150 szoba és lakosztály. Fürdőzenekar és házi orkester. Golt. Mászatól tündérezés. Ugyanazon vezetésben Palace Hotel.

E. KUNZ 892

A legjobb se-lyemharisnya

Ügyeljen a márkára

ROTHSTEIN NOVISAD

SEVENSKA ul. 1

Saját érdekében teszi, ha szükségletét az ismert **BURGHARDT cégnél**

„Az arany csillag”-hoz, szerzi be

Különböző trikótűzők, térfűzők, nyakkravatók, D. M. C. minden minőségben és színben. Nagy választék női harisnyákban. Mélyen leszállított árak

— TEKINTSE MEG OKVETLENÜL KIRAKATAIMAT! —

TIVAR

ÖLTÖNYÖK A LEGJOBBAK

Férfi öltönyök már 240 dinártól
Gyermek öltönyök már 20 „

Tekintse meg áruválogatást és győződjön meg áruim olcsó és jó minőségéről!

WEKERLE PÉTER
KULA 758 (Gyári lerakati)

2 0103

dinárért gyönyörűen fényesített gallérját és kiegészítőit

HEGEDŰS

gőzmosoda

Subotica, Pašičeva 2

Fotoamatőrök!

Legjobb beszerzési forrás!

BARTA I DRUG

NOVISAD

Dunavska ul. 22. Tel. 26-49.

Filiale:
VEL. BEČKEREK
Svetozar Markovičeva ul. 3.

Ne vásároljon négy-sarkos drótkerítésfontot másutt, mielőtt tőlünk árajánlatot nem kért

Ily fontokat versenyen kívül árban szállítunk minden-hová

Kérjen 7109 árajánlatot

KRAMER TESTVÉREK

drót- és drótaru-gyár. NOVISAD

A hideg szelek és változókéony idő károsan hatnak az arcbőrre és a kézre. Egyedül a **„Mila krém”**

Állandó használatával óvhatja meg arcának és kezének szépségét. Lerakati: **HYGIEA DROGÉRIA K. ZSIVOJNOVICS**

Márvány és granit sírköveket

a cégtulajdonos elhalálása miatt rendkívül jutányos árakon kiárusítom

Özv. Pongrácz Izabéla
Novisad, Željznička 53.

Ivanitza Péter

Katolizcska porte 3. **uri és női fodrászterem**

leghygiénikusabb

Állandó hideg és meleg-víz villamoserőre, hajvágás, arc és fejmaszázs.

„GAMBRINUS” SÖRCSARNOK

NOVISAD, NJEGOSEVA 2.

Zenareggeli 3 dinár. Abovánsok házon kívül is, havi 600 D. Huzetek elsőrendű ellátásért. Kétféle sör és borokról gondoskodik az új tulajdonos **BUCHNER JÁNOS** 437

Női kézimunkák

kész díszsebkendők, monogram, aszurozás, applikálás. Előnyomda, kézi és gép-hímzés, plüssé gombátházás, csipke, pamut és mindennemű kézimunka kellek

o l c s ó á r b a n

NAGYFEJEŐ

kézimunkaüzletében

NOVISZAD, KRALJICA MARIJA UT 2 (az új hidhoz vezető út)

Pék mesterek figyelmébe!

A kisebb típusu WAGOMA forgóemelő dagasztógépek iránti fokozottabb keresletnek eleget teendő, elhatároztuk, hogy építünk egy **100 kg. lésztatér-fogatos dagasztógépet**, mely különösen azon pékmesterek számára jöhet tekintetbe, akik kényszerítve vannak egyedül végezni a dagasztást. Az árak — mint ismeretes — szolidak, a kivétel elsőrangú. Ezen gépek szállítása körülbelül 1931. tavaszán kezdődik.

Képviselelők **FRANJO VESJAK, NOVI VRBAS**
Kralja Petra ul. 406. kérésére díjtalanul felkeresi Önt.

Nordböh. Waggon- u. Maschinenbaugesellschaft
m. b. H. Böhm. Leipa. Č. S. R. 6926

Elsőrangú és a festés minden ágában jártas **festő-mestert**

ki teljesen önállóan minta után fest, keres azonnalra **Weisz Hermína** festő és vegy-tisztító gyár, Novisad, Milietičeva 51. 1034

Üzemben megtekinthetők

28-30 HP stabil szivógázmotor ge-nerátorral, Jindrich deráló, kötérbő, transzmissiók, szíjtárcsák stb. eladók

Gausz János

Novisad, Futoski put 66.

HIRDESSZEN

a Reggeli Ujságban

Lemezek
26 dinártól felfelé

Gramofonok
810 dinártól kezdve

Használt lemezeket cserélünk

EDISON BELL PENKALA

lehetőséget nyújt, hogy a legolcsóbb árak mellett legyenek beszerezhetőek elsőrendű gramofonok és lemezek

Tegyen látogatást vételköltségtelenség nélkül. Tekintse meg nagy raktárunkat. Kérje ingyen és ártalanul a régi gramofonok és lemezek motorkerékpárjait és gramofon le-rakatait. Saját nagy javító-műhely

STERN ADOLF

Subotica. Varrógép, kerékpár, rakatai. Jelöltéve ulica 2.

Győződjön meg Ön is,
hogy valóban jó **radiót vagy gramofont**

a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett csak **Truppel Béla, Novisad**

szaküzletében vásárolhat. Dunavska u. 17. Tel. 26-69.

Állandó nagy raktár minden létező hangszerekben valamint világíró márkájú **zongorák,** **planinók, harmoniumokban**

Egyetlen számottevő beszerzési forrás tónfilmstágerlemezekben.

FARKAS BÉLA

FESTŐISKOLÁJA

NOVISAD, KRALJA PETRA U. 30
első emelet balra

BEIRATKOZNI LEHET
NAPONTA DÉLELŐTT 10-12-IG

LENKEY IMRE ÉS FIA

GOLGOTA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA
Novisad, Uspenszka ulca 12.
Telefon 26-90

Temetések rendezését a legolcsóbbtól a legnagyobb igényeknek is megfelelően, dísz és modern vilnyilágítás-sal, vállalunk, exhumálást, szállítást a legolcsóbb árban. Nagy raktár saját-készítésű koporsókban, koszorúk és szemfedelekből.

Azonkívül raktáron tartunk **butort,** vállalunk mindennemű asztalos mun-kát kedvező fizetési feltételek mellett.